



Dit project wordt gefinancierd door het programma Rechten, Gelijkheid en Burgerschap van de Europese Unie (2014-2020).



Gemeenschapspolitie zonder Grenzen



TOOLBOX

Gemeenschapsgerichte Politiezorg

Nederlandstalige versie

IOM heeft deze toolbox ontwikkeld in het kader van het project "Gemeenschapspolitie zonder Grenzen", dat werd uitgevoerd in samenwerking met de volgende partners:



DISCLAIMER

De meningen in deze publicatie zijn die van de auteurs en weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs de standpunten van de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). De gebruikte benamingen en de presentatie van het materiaal in de publicatie houden geen enkele mening van IOM in over de juridische status van een land, grondgebied, stad of gebied, of van de autoriteiten ervan, of over de grenzen ervan.

IOM is toegewijd aan het principe dat humane en ordelijke migratie ten goede komt aan migranten en de samenleving. Als intergouvernementele organisatie treedt IOM samen met haar partners in de internationale gemeenschap op om: de operationele uitdagingen van migratie te helpen aangaan; het begrip rond migratiekwesties te bevorderen; sociale en economische ontwikkeling door middel van migratie aan te moedigen; en de menselijke waardigheid en het welzijn van migranten te handhaven.

Deze publicatie is mogelijk gemaakt door steun van het programma Rechten, Gelijkheid en Burgerschap van de Europese Unie (2014-2020), EUROPESE COMMISSIE, Directoraat-generaal Justitie en consumenten Programma en financieel beheer, onder de voorwaarden van subsidieovereenkomst nummer: 963802 - CoP zonder Grenzen - REC-AG-2020 / REC-RRAC-RACI-AG-2020.

De inhoud van dit instrumentarium geeft uitsluitend de mening van de auteur weer en valt onder diens uitsluitende verantwoordelijkheid. De Europese Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het gebruik van de informatie die het bevat.

Uitgever: Internationale Organisatie voor Migratie
17 route des Morillons
Postbus 17
1211 Genève 19
Zwitserland
Tel: +41 22 717 9111
Fax: +41 22 798 6150
E-mail: hq@iom.int
Website: www.iom.int

Deze publicatie is uitgegeven zonder formele redactie van IOM.

Deze publicatie is uitgegeven zonder goedkeuring van de Publicatie-eenheid (PUB) van IOM voor naleving van de merk- en stijlnormen van het IOM.

Sommige rechten voorbehouden. Dit werk is beschikbaar gesteld onder de [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 IGO License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/)(CC BY-NC-ND 3.0 IGO).*

Zie voor verdere specificaties de [Copyright en Gebruiksvoorwaarden](#).

Deze publicatie mag niet worden gebruikt, gepubliceerd of herverdeeld voor doeleinden die hoofdzakelijk bedoeld zijn voor of gericht zijn op commercieel voordeel of geldelijke compensatie, met uitzondering van educatieve doeleinden, bijvoorbeeld om te worden opgenomen in schoolboeken.

Toestemmingen: Verzoeken voor commercieel gebruik of verdere rechten en licenties moeten worden ingediend bij publications@iom.int

Inhoud

Over het project	6
Hoe deze toolbox is samengesteld	7
Woordenlijst	8
I. GOEDE PRAKTIJKEN	11
Methodologie	12
Gemeenschapsgerichte politiezorg: een filosofie, een strategie en een operationele aanpak	13
Goede praktijken uitgelegd	15
1. Nabijheid: aanwezigheid, affiniteit, zichtbaarheid en toegankelijkheid	15
1.1 Oprichting van speciale CoP-teams en lange-termijn-toewijzing aan specifieke wijken	15
1.2. Zichtbare aanwezigheid, proactieve betrokkenheid en stimuleringsactiviteiten in de gemeenschap.	17
1.3. Verbindingsfunctie en cijfers	19
2. Vertrouwen en wederzijds begrip	20
2.1. Elkaar leren kennen en ontwikkelen van persoonlijke relaties	20
2.2. Bekendheid met de rol, de taken en de verplichtingen van de politie	21
2.3. Wederzijds begrip, empathie en vertrouwen, met de nadruk op jongeren.	23
3. Informatie-uitwisseling en communicatie in twee richtingen, ook via digitale technologie	26
3.1. Analoge" communicatiemethoden	26
3.2. Technologie voor buurtpolitie: digitale betrokkenheid via sociale media en samenwerkingsplatforms	26
4. Betrokkenheid van de Gemeenschap en partnerschappen voor co-creatie van veiligheid	29
4.1. Vrijwillige betrokkenheid van burgers bij de politie	29
4.2. Communautaire partnerschappen voor probleemoplossing en co-creatie van veiligheid	31
II. PRAKTISCHE AANBEVELINGEN	37
1. Zorgen voor de aanwezigheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van speciale wijkpolitieteams en functionarissen	38
1.1. Speciale CoP-teams en -gebieden instellen	38
1.2. Zorgen voor aanwezigheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid, zowel fysiek als digitaal	38
2. Een goed begrip ontwikkelen van zowel het gebied als de gemeenschap en de activiteiten afstemmen op de lokale context.	39
2.1. De context in kaart brengen om deze beter te begrijpen	39
2.2. Selecteer en bereid CoP-functionarissen adequaat voor op hun plaatsing	40
2.3. Doelgerichte methodologieën, activiteiten en partnerschappen op basis van de inventarisatie	40
3. Betrekken van gemeenschappen	41
3.1. Proactieve en gediversifieerde hulpverlening om positieve relaties met de gemeenschap tot stand te brengen.	41
3.2. De middelen en netwerken van zowel de politie als de gemeenschap maximaliseren om het bereik te vergroten.	42
4. Solide partnerschappen met de gemeenschap aangaan	42
4.1. Geef de voorkeur aan actieve boven passieve betrokkenheid	42
4.2. Formaliseren van de betrokkenheid van de gemeenschap in welomschreven en gestructureerde partnerschappen	42
4.3. De samenstelling van het partnerschap voor communautaire veiligheid samenstellen	43

4.4.	Investeren in vertrouwen en langetermijnrelaties met en tussen de leden van het communautaire partnerschap	44
5.	Een participatieve preventieve probleemoplossende aanpak onderschrijven	45
5.1.	Algemene beginselen	45
5.2.	Fase I: participatieve probleemidentificatie	45
5.3.	Fase II: participatieve ontwikkeling en uitvoering van oplossingen	46
6.	Verbetering en versterking van wederzijdse kennis, begrip en vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap, in het bijzonder met gemarginaliseerde groepen.	47
6.1.	Elkaar leren kennen en persoonlijke relaties ontwikkelen	47
6.2.	Op professioneel niveau beter vertrouwd raken met de rol, de taken en de verplichtingen van de politie. 47	
6.3.	Investeren in de betrekkingen met specifieke doelgroepen en meer kwetsbare/gemarginaliseerde gemeenschappen	48
7.	Investeren in en verbeteren van de relatie met de jeugd	49
7.1.	Opzetten van overlegstructuren en netwerken voor en met de jeugd	49
7.2.	Werken aan en met jeugdwerkers	50
7.3.	Stipte verbindingsinitiatieven en -activiteiten bevorderen	50
7.4.	Bevorderen van gestructureerde, geplande en vrijwillige ontmoetingen tussen jongeren en politie in het kader van een engagementstraject op lange termijn	51
7.5.	Aanstellen van speciale jeugdbrigades/officieren binnen het politiekorps.	52
7.6.	Actiepunten op het niveau van de politieorganisatie	53
8.	Capaciteit opbouwen en investeren in de opleiding van (wijk)politieagenten	53
8.1.	Zowel de basis- als de voortgezette politieopleiding uitbreiden met kennis en vaardigheden die relevant zijn voor de wijkpolitie.	53
8.2.	Afstemming/aanpassing van CoP-specifieke opleiding op lokale omstandigheden en gemeenschappen	53
9.	Zorgen voor regelmatige en transparante communicatie en informatie-uitwisseling in twee richtingen	54
9.1.	Algemene beginselen	54
9.2.	Communiceren via sociale media en digitale hulpmiddelen	55
10.	Zorgen voor de duurzaamheid van de wijkgerichte aanpak	55
10.1.	Zorgen voor continuïteit en kwaliteit	55
10.2.	Het bereik van CoP-initiatieven vergroten / Spill-overeffecten maximaliseren	56
10.3.	Bevorderen van interne steun/organisatorische buy-in	56
10.4.	Institutionaliseren van veiligheidspartnerschappen en CoP-initiatieven	57
III.	INZICHTEN EN GELEERDE LESSEN	58
	Inleiding	58
	Overzicht	58
	Over buurtpolitie: stemmen uit de praktijk	59
	Tien aanbevelingen, oneindig veel geleerde lessen	60
1.	Zorgen voor aanwezigheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van wijkpolitieteams en functionarissen in elk team	60
1.1.	Inspirerende actie	60
1.2.	Geleerde lessen	60
2.	Een goed begrip ontwikkelen van zowel het gebied als de gemeenschap, en de activiteiten afstemmen op en aanpassen aan de lokale context	62
2.1.	Inspirerende actie	62
2.2.	Geleerde lessen	62

3. Betrekken van gemeenschappen	64
3.1. Inspirerende actie	64
3.2. Geleerde lessen	64
4. Solide partnerschappen met de gemeenschap aangaan	66
4.1. Inspirerende actie	66
4.2. Geleerde lessen	66
5. Een participatieve preventieve probleemoplossende aanpak onderschrijven	68
5.1. Inspirerende actie	69
5.2. Geleerde lessen	69
6. Verbetering en versterking van wederzijdse kennis, begrip en vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap, in het bijzonder met gemarginaliseerde groepen.	71
6.1. Inspirerende actie	71
6.2. Geleerde lessen	72
7. Investeren in en verbeteren van de relatie met de jeugd	73
7.1. Inspirerende actie	73
7.2. Geleerde lessen	74
8. Capaciteit opbouwen en investeren in de opleiding van (wijk)politieagenten	77
8.1. Inspirerende actie	77
8.2. Geleerde lessen	77
9. Zorgen voor regelmatige en transparante communicatie en informatie-uitwisseling in twee richtingen	78
9.1. Inspirerende actie	78
9.2. Geleerde lessen	79
10. Zorgen voor de duurzaamheid van de wijkgerichte aanpak	80
10.1. Inspirerende actie	80
10.2. Geleerde lessen	80
Bijlage I: Bibliografie Hoofdstuk I	82

Over het project

Het project "Gemeenschapspolitie zonder Grenzen" wordt uitgevoerd van april 2021 tot juni 2023 en wordt gefinancierd door het programma Rechten, Gelijkheid en Burgerschap van de Europese Unie (2014-2020). De activiteiten worden uitgevoerd door de Internationale Organisatie voor Migratie België & Luxemburg, met het partnerschap van vijf Belgische politiezones (Antwerpen, Brussel Hoofdstad-Elsene, Brussel Noord, Charleroi & Gent) alsook LEVL (voorheen Minderhedenforum), Unia en Uit De Marge vzw.

Het doel van dit project is bij te dragen tot de uitroeiing van alle vormen van racisme, vreemdelingenhaat en andere vormen van onverdraagzaamheid en discriminatie binnen het Belgische politiekorps en door de Belgische politie ten aanzien van migrantengemeenschappen.

Het project zal dit bereiken door middel van de volgende resultaten:

1. Het verbeteren van het personeelsbeleid en de -procedures binnen de politie om de vertegenwoordiging van migranten binnen het politiekorps te vergroten en politieambtenaren met een migratieachtergrond te behouden.
2. Verbetering van de bestaande klachtenmechanismen om de toegankelijkheid en de doeltreffendheid ervan voor slachtoffers van racistische en xenofobe handelingen en andere vormen van onverdraagzaamheid te vergroten.
3. Verbetering van de gemeenschapspolitie en het vertrouwen tussen migrantengemeenschappen en de politie om raciale vooroordelen, vreemdelingenhaat en onverdraagzaamheid te verminderen.
4. Transnationale uitwisseling tussen belanghebbenden op lokaal, nationaal en Europees niveau vergemakkelijken om bij te dragen tot de uitroeiing van alle vormen van racisme, vreemdelingenhaat en onverdraagzaamheid binnen de politiediensten in de EU.

Het project, dat een bottom-up, behoeftengestuurde en participatieve aanpak volgt, zal voortbouwen op bestaande goede praktijken van België, de EU en wereldwijd, en gebruik maken van de ervaringen en deskundigheid van het grotere projectconsortium.

Hoe deze toolbox is samengesteld

Om u te helpen navigeren door de inhoud van het [project Community Policing without Borders](#) (CoP-project), geeft deze stapsgewijze gids aan hoe u aan de slag kunt gaan. U kan de toolbox naar eigen inzichten gebruiken. De samenstelling van de toolbox moet u in staat stellen deze aan te passen aan uw eigen behoeften en capaciteit.

Deze toolbox bestaat uit 3 hoofdstukken, die afzonderlijk of samen kunnen worden gelezen om een diepgaand overzicht van gemeenschapsgerichte politiezorg te geven. Wij raden aan de 3 hoofdstukken chronologisch als volgt te lezen:

- **Goede praktijken** op het gebied van gemeenschapsgerichte politiezorg;

Het hoofdstuk over goede praktijken bestaat uit het in kaart brengen en beoordelen van huidige initiatieven op het gebied van gemeenschapsgerichte politiezorg in België en in andere politiezones, zowel binnen als buiten de Europese Unie (EU), die de politie en migrantengemeenschappen met succes samenbrengen om gezamenlijk lokale veiligheidsproblemen en oplossingen te identificeren. Het hoofdstuk identificeert doeltreffende bestaande praktijken van nabijheid, wederzijds begrip, het delen van informatie, contact en betrokkenheid van de gemeenschap op zowel vrijwillig als professioneel niveau.

- Praktische richtlijnen met **aanbevelingen** over gemeenschapsgerichte politiezorg;

Dit hoofdstuk bevat praktische richtlijnen met belangrijke aanbevelingen die aangeven hoe goede praktijken in de praktijk kunnen worden toegepast ter bevordering van een politiekorps dat volledig is ingebed in de samenleving, ten dienste staat van de burgers en zich richt op het vinden van oplossingen voor lokale veiligheidsproblemen in samenspraak met de gemeenschappen.

Alvorens dit hoofdstuk te lezen, raden we aan om de **video** over gemeenschapsgerichte politiezorg te bekijken. Deze video is gemaakt als teaser bij de **praktische richtlijnen**. De praktische richtlijnen zoomen in en identificeren specifieke actiepunten die kunnen worden uitgetest in de context van eender welke Belgische politiezone in verband met het thema van vertrouwen opbouwen en gemeenschapsgerichte politiezorg, die u kan bekijken via [deze link](#).

- **Inzichten en geleerde lessen** over gemeenschapsgerichte politiezorg;

In dit hoofdstuk wordt feedback gegeven over de initiatieven die in de loop van het project "Gemeenschapspolitie zonder Grenzen" zijn getest, met lessen over wat heeft gewerkt en wat een uitdaging is gebleken.

Dit derde hoofdstuk moet worden gezien als een algemene samenvatting van de geleerde lessen, de belangrijkste inzichten uit geteste initiatieven en praktische input van onze proefzones en begunstigden. Het is de bedoeling om andere politiezones te inspireren om soortgelijke initiatieven binnen hun eigen context te testen. Daarom is deze toolbox bewust uitgebreid, aangezien de politiezones, afhankelijk van hun lokale context, een keuze kunnen maken uit de aangeboden benaderingen en activiteiten.

Woordenlijst¹

Gemeenschapsgerichte politiezorg/ community policing: een concept dat gekenmerkt wordt door meerdere en soms uiteenlopende definities. In het kader van het CoP-project wordt gemeenschapsgerichte politiezorg/community policing gedefinieerd als een filosofie, een strategie en een operationele aanpak van politiewerk op basis van een nauwe samenwerking tussen (lokale) rechtshandhavinginstanties en de gemeenschap, gericht op het proactief aanpakken van omstandigheden die aanleiding geven tot bezorgdheid over zowel objectieve als subjectieve veiligheid en die een reële of vermeende impact hebben op het dagelijks leven van de burgers.

Discriminatie: elk onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, op welke grond dan ook, zoals ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of sociale afkomst, vermogen, geboorte of andere status, dat ten doel of tot gevolg heeft dat de erkenning, het genot of de uitoefening van alle rechten en vrijheden voor eenieder, op voet van gelijkheid, wordt tenietgedaan of aangetast.² Discriminatie kan verschillende vormen aannemen, zoals individuele haatmisdrijven tot de institutionele ontzegging van privileges die wel aan andere groepen worden toegekend. Discriminatie kan de macht en de kansen van mensen schaden en leidt tot onderdrukking van de beoogde groep mensen. Het beginsel van non-discriminatie is een fundamenteel beginsel van de mensenrechten dat in alle mensenrechteninstrumenten wordt gewaarborgd.

Diversiteit: een term die verwijst naar alle aspecten waarin mensen kunnen verschillen. Dit betekent verschillen in waarden, houdingen, cultureel perspectief, overtuigingen, etnische achtergrond, seksuele geaardheid, genderidentiteit, vaardigheden, kennis en levenservaringen van elk individu in elke groep mensen.³ Dergelijke verschillen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar zijn. Zichtbare verschillen in bijvoorbeeld huidskleur of geslacht worden vaak in verband gebracht met diversiteit. Maar diversiteit heeft ook betrekking op minder zichtbare aspecten, zoals competenties, werkstijlen, seksuele geaardheid en ziekte of handicap. Niet alleen is een diverse werkplek een betere afspiegeling van de samenleving, maar organisaties kunnen veel baat hebben bij een meer diverse werkomgeving. Het gaat onder meer om meer innovatie, meer flexibiliteit en betere financiële prestaties. Een goed geleid en cultureel divers team kan hetzelfde probleem met verschillende perspectieven bekijken, wat resulteert in creatievere oplossingen. Bij het diversifiëren van het personeelsbestand is het belangrijk dat werkgevers een aantal randvoorwaarden in gedachten houden, zodat diversiteit geen blokkade wordt. Zo is het belangrijk dat diversiteit wordt gezien in alle lagen van de organisatie, zoals de top van de organisatie, het middenkader en het uitvoerend personeel, in plaats van gecentreerd te zijn in één functielaag. Ook bij het bevorderen van in- en uitstroom moeten organisaties rekening houden met diversiteit. Het is vooral belangrijk dat een werkgever inclusief is als de organisatie iemand in dienst neemt of wil nemen die net iets anders is dan de rest van de werknemers. Last but not least is het belangrijk om de verschillen in iemands identiteit te bekijken door een intersectionele lens (zie hieronder).

Haatmisdrijf: Als bij een misdrijf een van de motieven van de dader vijandigheid, haat of minachting is ten opzichte van het slachtoffer of de groep waartoe hij of zij behoort, en het slachtoffer wordt geviseerd omwille van een beschermd criterium in de antidiscriminatiewetgeving, dan beschouwt de wetgever dit als een haatmisdrijf. Anders dan bij discriminatie, waar minachting onbewust kan zijn, is bij een haatmisdrijf het kenmerk van het hatelijke motief.⁴

Haatzaaien: Hate speech wordt door het Cambridge Dictionary gedefinieerd als "openbare toespraak die haat uitdrukt of aanzet tot geweld tegen een persoon of groep op basis van iets als ras, religie, geslacht of seksuele geaardheid". Onder haatzaaien wordt "gewoonlijk verstaan: uitingen van vijandigheid of kleinering van een individu of een groep op grond van een groepskenmerk zoals ras, huidskleur, nationale afkomst, geslacht, handicap, godsdienst of seksuele geaardheid". De wettelijke definitie van haatzaaien verschilt van land tot land.

¹ In dit glossarium worden officiële termen gebruikt die door de IOM, de EU en andere officiële instellingen zijn gedefinieerd. Hij bevat ook bijdragen van projectpartner LEVL.

² Mensenrechtencommissie, General Comment No. 18: Non-discriminatie (10 november 1989) para. 7 in VN Doc. HRI/GEN/1/ Rev.1, 26.

³ <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1085>

⁴ Unia

Insluiting: een concept dat lijnrecht tegenover sociale uitsluiting staat. Uitsluiting of sociale uitsluiting vloeit voort uit de aanwezigheid van structurele uitsluitingsmechanismen. Zij maken evenredige en gelijke deelname aan de samenleving onmogelijk. Bij inclusie daarentegen neemt de samenleving kansarme groepen op en betreft hen op alle terreinen van het leven. Bij inclusie gaat het erom de omgeving, het systeem of de structuur voor iedereen toegankelijk te maken en iedereen op te nemen, en gaat het om het recht op evenredige en gelijke deelname aan verschillende levensdomeinen zoals onderwijs, huisvesting, gezondheid, welzijn, vrije tijd, werkgelegenheid, enz. Inclusie legt dus de nadruk en de verantwoordelijkheid niet zozeer bij de individuele persoon of kansarme groepen, zodat iedereen kan deelnemen, ongeacht afkomst, handicap, geslacht, seksuele geaardheid, sociaal-economische status, geloof of levensbeschouwing. Inclusie op de werkvloer zorgt ervoor dat wie wordt aangenomen erbij hoort, ongeacht de verschillen in bijvoorbeeld houding en werkstijl die diversiteit veroorzaakt. In feite gaat inclusie over hoe er met de mix van verschillen wordt omgegaan. Een inclusieve organisatie is een organisatie waarin evenredige en gelijke deelname voor iedereen mogelijk is. Een inclusieve werkplek leidt ertoe dat werknemers het gevoel hebben erbij te horen en hun volledige potentieel kunnen bereiken. Last but not least is het belangrijk op te merken dat inclusie verder gaat dan diversiteit: "Diversiteit is uitgenodigd worden op het feest. Inclusie is gevraagd worden om te dansen." (Verna Meyers).⁵

Intersectionaliteit: een door Kimberlé Crenshaw geïntroduceerd concept dat het fenomeen beschrijft waarbij een individu als sociale identiteit verschillende factoren van discriminatie of privileges kan hebben. Volgens het Europees Instituut voor gendergelijkheid is dit een "analytisch instrument voor het bestuderen en begrijpen van en reageren op de manieren waarop geslacht en gender samenvallen met andere persoonlijke kenmerken/identiteiten, en hoe deze kruisingen bijdragen tot unieke ervaringen van discriminatie".⁶ De ervaring van een vrouw met een migratieachtergrond in de politieorganisatie brengt bijvoorbeeld een ander soort discriminatie met zich mee dan die van een blanke vrouw.

Migrant: een overkoepelende term, niet gedefinieerd in het internationaal recht, die het gangbare begrip weergeeft van een persoon die zich tijdelijk of permanent en om diverse redenen verwijderd van zijn of haar gewone verblijfplaats, hetzij binnen een land, hetzij over een internationale grens. De term omvat een aantal welomschreven juridische categorieën van personen, zoals migrerende werknemers; personen van wie de specifieke soorten verplaatsingen wettelijk zijn omschreven, zoals gesmokkelde migranten; alsmede personen van wie de status of de wijze van verplaatsing niet specifiek in het internationale recht is omschreven, zoals internationale studenten.⁷

Persoon met een migratieachtergrond : een persoon die:

- a. naar hun huidige woonland zijn gemigreerd; en/of
- b. voorheen een andere nationaliteit hadden dan hun huidige land van verblijf en/of
- c. ten minste één van hun ouders of grootouders is eerder als migrant het huidige land van herkomst binnengekomen.⁸

Belgische politiezone: term die verwijst naar de 185 organisatorische eenheden waarin de Belgische lokale politie is verdeeld. Deze formulering komt overeen met politie-eenheid/-korps in andere landen.

Positieve actie: "maatregelen ter verhoging van de deelname van bepaalde groepen op bepaalde gebieden van economische, politieke of sociale activiteit, waarop deze groepen als ondervertegenwoordigd worden beschouwd".⁹ Positieve actie houdt geen gedifferentieerde, preferentiële behandeling in, maar draagt bij tot het scheppen van gelijke voorwaarden om de deelname van mensen uit ondervertegenwoordigde groepen aan te moedigen en te bevorderen.

Positieve discriminatie: "een beleid of een programma dat voordelen biedt aan bepaalde groepen mensen die traditioneel gediscrimineerd worden, met als doel een meer egalitaire samenleving te creëren."¹⁰ Dit is een vorm van

⁵2021 Inclusion Report: Diversiteit en inclusie zijn geen trend - Allyens

⁶<https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1263>

⁷International Migration Law No. 34 - Glossary on Migration | IOM Publications Platform

⁸https://ec.europa.eu/home-affairs/pages/glossary/person-migratory-background_en

⁹https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/220-FRA_thematicpaper_positiveaction_ICMPD_en.pdf

¹⁰https://ec.europa.eu/home-affairs/pages/glossary/positive-discrimination_en

discriminatie die iemand bevoordeelt door hem anders te behandelen (ook bekend als "voorkeursbehandeling"). De rechtmatigheid van positieve discriminatie hangt af van de nationale wetgeving, die legitieme uitzonderingen op het non-discriminatie-/gelijkheidsbeginsel definieert.

Racisme: elke theorie, doctrine, ideologie of verzameling ideeën die een oorzakelijk verband leggen tussen de fenotypische of genotypische kenmerken van individuen of groepen en hun intellectuele, culturele en persoonlijkheidskenmerken, met inbegrip van het valse concept van raciale superioriteit.¹¹ Met andere woorden, racisme ziet individuen en groepen als ongelijk aan elkaar vanwege hun etniciteit of veronderstelde ras. Witte suprematie is inherent aan deze ideologie, die ras beschouwt als een biologische (in plaats van een sociaal geconstrueerde) categorie. Deze zogenaamde wetenschap van de rassentheorie heeft vervolgens eeuwenlang de slavernij en uitbuiting van inheemse en geracialiseerde volkeren gelegitimeerd.

¹¹ Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (aangenomen op 21 december 1965, in werking getreden op 4 januari 1969) 660 UNTS 195, art. 1(4).

I. GOEDE PRAKTIJKEN

Dit hoofdstuk over goede praktijken is bedoeld om de projectpartners, in dit geval vooral de deelnemende Belgische politiezones, te informeren en te inspireren, met als uiteindelijk doel hen in staat te stellen soortgelijke initiatieven te ontwikkelen en uit te voeren op basis van de goede praktijken en de lessen die in dit document worden gedeeld. Bijzonder interessante en/of vernieuwende goede praktijken waren het voorwerp van meer diepgaande studiebezoeken.

Het hoofdstuk is als volgt opgebouwd:

- Het gedeelte over de methodologie, waarin de gebruikte technieken voor de gegevensverzameling en -analyse worden geschetst en de daarbij ondervonden uitdagingen worden besproken;
- Een achtergrondgedeelte, waarin het concept van gemeenschapsgerichte politiezorg zowel door een historische en contextuele bril wordt belicht en wordt ingezoomd op het Belgische model;
- Het gedeelte over goede praktijken, waarin de resultaten van deze inventarisatie in vier aspecten zijn gegroepeerd:
 - Nabijheid: aanwezigheid, affiniteit, zichtbaarheid en toegankelijkheid;
 - Vertrouwen en wederzijds begrip;
 - Informatie-uitwisseling en communicatie in twee richtingen, ook via digitale technologie;
 - Betrokkenheid van de gemeenschap en partnerschappen voor co-creatie van veiligheid.

Methodologie

De methodologie die werd gebruikt om de goede praktijken in dit hoofdstuk samen te stellen, combineert desktoponderzoek met bijdragen van verschillende belanghebbenden en partners. Deze bijdragen werden verzameld tijdens interviews en bijeenkomsten met focal points en functionarissen van de Belgische politiezones (waaronder enkele die niet officieel aan het project deelnemen), projectfunctionarissen van partnerorganisaties, academici, alsook vertegenwoordigers/projectfunctionarissen van EU-organisaties en -initiatieven.

Gezien de breedte van het onderwerp en het grote aantal initiatieven op dit gebied overal ter wereld, kunnen dit hoofdstuk en de bijgevoegde lijst van goede praktijken niet als volledig worden beschouwd. Goede praktijken werden niet alleen geselecteerd op basis van hun intrinsieke kwaliteit, gedefinieerd in termen van effectiviteit en duurzaamheid, maar ook met betrekking tot hun overdraagbaarheid naar andere contexten en hun relevantie ten aanzien van het projectkader, d.w.z. gemeenschapsgerichte politiezorg in (super)diverse samenlevingen die een verscheidenheid aan mensen met een migratieachtergrond omvatten, alsook de Belgische context (samenleving en politiestructuur).

Dit hoofdstuk behandelt initiatieven in verband met gemeenschapsgerichte politiezorg en vertrouwen tussen migrantengemeenschappen en de politie om raciale vooroordelen, vreemdelingenhaat en onverdraagzaamheid terug te dringen. De vastgestelde goede praktijken zijn ingedeeld in vier categorieën, volgens hun belangrijkste formele doelstelling en/of praktische focus. Hoewel voor het opstellen van dit hoofdstuk uitgebreid onderzoek is verricht, kan de bijgevoegde lijst van goede praktijken niet als volledig worden beschouwd en zouden in de rest van het project nog meer initiatieven kunnen worden vastgesteld. Elk gebied is verder onderverdeeld in subcategorieën, waarbij voor elk gebied ten minste één goede praktijk is vermeld. Goede praktijken worden geïllustreerd met een korte beschrijving en worden kort beoordeeld op overdraagbaarheid en duurzaamheid. Sommige goede praktijken worden meer in detail geïllustreerd, terwijl andere slechts worden genoemd of kort worden samengevat, met de mogelijkheid voor de lezer om er meer informatie over te verkrijgen door gebruik te maken van de verstrekte referenties en hyperlinks.

Academische en institutionele literatuur over gemeenschapsgerichte politiezorg hielp bij het formuleren van een relevante definitie van dit politiemodel in de context van dit project, het identificeren van de fundamentele pijlers ervan, en het definiëren van een aantal verschillende categorieën van verwante praktijken. Er waren twee belangrijke uitdagingen bij het in kaart brengen. Ten eerste was het soms moeilijk om online informatie te vinden over specifieke initiatieven op het gebied van gemeenschapsgerichte politiezorg. Dit obstakel werd nog versterkt door het feit dat informatie over projecten die buiten België en in een niet-Engelstalige of Franstalige context werden uitgevoerd, soms alleen beschikbaar was in de lokale taal. Ten tweede zijn vele initiatieven op het gebied van gemeenschapsgerichte politiezorg niet formeel geëvalueerd wat betreft hun doeltreffendheid en duurzaamheid, hetgeen de beoordeling van goede praktijken die in dit hoofdstuk worden opgenomen onvermijdelijk moeilijker maakte. Toch werd de selectie uitgevoerd op basis van het uiteindelijke doel van dit hoofdstuk, namelijk projectpartners leermogelijkheden en inspiratie bieden, in plaats van "perfecte projectsjablonen" te kopiëren.

Gemeenschapsgerichte politiezorg: een filosofie, een strategie en een operationele aanpak

Gemeenschapsgerichte politiezorg/ community oriented policing (CoP) is een concept dat wordt gekenmerkt door meerdere en soms uiteenlopende definities. CoP is oorspronkelijk ontwikkeld en toegepast in Noord-Amerika en het onderzoek over dit onderwerp is overwegend Angelsaksisch.¹² In Europa hebben landen in verschillend tempo, in verschillende mate en in verschillende vormen benaderingen van CoP overgenomen en toegepast. De definitie en het label die voor CoP worden gebruikt, verschillen van land tot land en zelfs van lokale context tot land¹³. In het kader van het CoP-project wordt gemeenschapsgerichte politiezorg gedefinieerd als "een filosofie, een strategie en een operationele aanpak van politiewerk op basis van een nauwe samenwerking tussen (lokale) rechtshandavingsinstanties en de gemeenschap, gericht op het proactief aanpakken van omstandigheden die aanleiding geven tot bezorgdheid over zowel objectieve als subjectieve veiligheid en die een reële of vermeende impact hebben op het dagelijkse leven van de burgers".¹⁴⁻¹⁵ Met andere woorden, CoP kan worden opgevat als politiewerk *met* en *voor* de gemeenschap, eerder dan *van* de gemeenschap. In dit verband moet worden erkend dat het moeilijk is om over de gemeenschap te spreken, gezien de toenemende niveaus en vormen van diversiteit in de huidige samenlevingen, met name in België.¹⁶ In dit opzicht, en gezien de specifieke focus van dit project, zal bijzondere aandacht worden besteed aan CoP als een politiemodaliteit die migrantengemeenschappen en de politie dichter bij elkaar kan brengen en kan laten samenwerken.

Verschiedende namen en een uiteenlopende reeks benaderingen zijn gebruikt om 'gemeenschapsgerichte politiezorg/ community policing' vast te leggen en te operationaliseren. In België werden in de jaren 1990 een aantal CoP-projecten opgezet, zij het met weinig conceptuele reflectie en buiten een officiële uitvoeringsstructuur.¹⁷ In 1998 werd CoP formeel aangenomen als het officiële Belgische politiemodel. Het was echter pas met de Visieverklaringen van de Directie Betrekkingen met de Lokale Politie (CGL) en de Ministeriële Richtlijn CP1 van 27 mei 2003 dat het concept verder werd afgebakend en concreet werd vertaald naar de Belgische context.¹⁸ Volgens de CP1 berust de Belgische invulling van CoP op vijf pijlers, namelijk: externe oriëntatie, probleemoplossing, partnerschap, verantwoording en empowerment.

Ondanks de veelheid van context-specifieke labels, kaders en interpretaties kunnen een aantal belangrijke gemeenschappelijke beginselen worden geïdentificeerd als de bepalende elementen van CoP.¹⁹ Deze omvatten:

1. Samenwerking met- en empowerment van de lokale gemeenschap(pen);
2. Aanpak van lokale behoeften en problemen door middel van gerichte activiteiten;
3. Pro-activiteit en preventie (in plaats van reactiviteit en repressie);
4. Opbouwen van vertrouwen en geruststelling;
5. Transparantie en verantwoordingsplicht.

Samenwerking is het centrale uitgangspunt van CoP en de sleutelfactor voor de succesvolle uitvoering ervan.²⁰ In CoP vloeit de legitimatie van de politie voort uit voortdurende en betrouwbare processen van overleg en interactie met de bevolking en uit de levering van gerichte diensten die inspelen op de zorgen en behoeften van de

¹² Dehbi, 2019

¹³ van der Giessen, Brein, & Jacobs, 2017

¹⁴ Deze definitie is gebaseerd op verschillende definities die beschikbaar zijn in de academische literatuur en in de praktijk, waaronder: Community-Oriented Policing Services (COPS) - U.S. Department of Justice, 2014; TRILLION Project, 2015; Cutting Crime Impact (CCI) Project, 2021.

¹⁵ Voor de duidelijkheid: objectieve veiligheid verwijst naar de werkelijke criminaliteitscijfers, politiediensten en sociale wanorde, terwijl subjectieve veiligheid betrekking heeft op de angst voor criminaliteit, het vertrouwen in de politie en de waargenomen levenskwaliteit.

¹⁶ Easton, et al., 2009

¹⁷ Easton, et al., 2009

¹⁸ Omzendbrief CP 1 van 27 mei 2003 betreffende Community Policing, definitie van de Belgische interpretatie van toepassing op de geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, Federale Overheid Binnenlandse Zaken, 27 mei 2003 (*Belgisch Staatsblad*, 9 juli 2003) // Circulaire CP 1 du 27 mai 2003 concernant la définition de l'interprétation du Community policing applicable au service de police intégré, structuré à deux niveaux, Service Public Fédéral Intérieur (*Belgisch Staatsblad*, 09 juillet 2003).

¹⁹ Deze reeks beginselen is gebaseerd op een vergelijkende en synthetische beoordeling van verschillende definities en kaders van CoP die in de academische literatuur en in de praktijk beschikbaar zijn, waaronder: (Community-Oriented Policing Services (COPS) - U.S. Department of Justice, 2014); Dehbi, 2019; van der Giessen, Brein, & Jacobs, 2017; European Forum for Urban Security (EFUS), 2015; Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General, 2008; College of Policing, 2021.

²⁰ [Mark van der Giessen's onderzoekswerk | Aalto University, Helsinki en andere plaatsen \(researchgate.net\)](#)

gemeenschappen.²¹ Samen met transparantie- en verantwoordingsmechanismen maakt deze aanpak het mogelijk vertrouwen tussen de politie en de bevolking te ontwikkelen en de gemeenschappen gerust te stellen op het gebied van zowel objectieve als subjectieve veiligheid. Community Policing (CoP) is niet alleen een organisatorische constructie, maar ook een professionele mentaliteit en aanpak die zowel lokaal zijn aangepast als structureel zijn ingebed in het hele politiekorps.²² Uit studies is duidelijk gebleken dat CoP de tevredenheid van de burgers over de politie vergroot en de perceptie van de legitimiteit van de politie verbetert, terwijl het ook bepaalde effecten kan hebben op misdaadpreventie.²³

²¹ [Lezing over "community \(oriented\) policing" en politiemodellen. \(ugent.be\)](#)

²² [ran_pol_ex_post_paper_aarhus_nl.pdf \(europa.eu\)](#)

²³ [Gemeenschapsgericht politiewerk om criminaliteit, wanorde en angst te verminderen en de tevredenheid en legitimiteit onder burgers te vergroten: een systematisch overzicht - Arizona State University \(elsevier.com\)](#)

Goede praktijken uitgelegd

De vastgestelde goede praktijken zijn ingedeeld in vier categorieën, volgens hun belangrijkste formele doelstelling en/of praktische focus. De vier gebieden zijn:

1. Nabijheid: aanwezigheid, affiniteit, zichtbaarheid en toegankelijkheid;
2. Vertrouwen en wederzijds begrip;
3. Informatie-uitwisseling en communicatie in twee richtingen, ook via digitale technologie;
4. Betrokkenheid van de Gemeenschap en partnerschappen.

1. Nabijheid: aanwezigheid, affiniteit, zichtbaarheid en toegankelijkheid

Gemeenschapsgerichte politiezorg/ community policing (CoP) vereist dat de politie wordt geïntegreerd in de gemeenschap en dat zij activiteiten ontplooit en diensten verleent aan het publiek die het dagelijkse leven van de burgers ten goede komen. In die zin moeten politiefunctionarissen: het publiek kennen en er bekend mee zijn; zichtbaar en toegankelijk zijn voor de burgers; en zich proactief inzetten voor en in de gemeenschap²⁴. Op organisatorisch niveau kan dit betekenen dat de politiestructuren, verantwoordelijkheden en activiteiten opnieuw moeten worden afgestemd en aangepast, rekening houdend met de specifieke demografische en geografische kenmerken van de betrokken gebieden. In de praktijk vertaalt dit zich in drie reeksen strategieën, met bijbehorende goede praktijken, die in de rest van dit deel worden uiteengezet.

1.1 Oprichting van speciale CoP-teams en lange-termijn-toewijzing aan specifieke wijken

Een belangrijk aspect van community policing (CoP) is de totstandbrenging van nauwe en solide banden tussen politiefunctionarissen enerzijds en specifieke buurten en gemeenschappen anderzijds. Daartoe is het van belang dat er speciale CoP-politieambtenaren en/of -teams worden opgericht en dat zij op lange termijn worden toegewezen aan specifieke gebieden waarvan de afbakening de grenzen van buurten en/of gemeenschappen moet weerspiegelen. In grotere politiezones kan het gebied, om het CoP-werk doelgerichter en meer lokaal verankerd te maken, verder worden verdeeld in kleinere werkgebieden die permanent worden toegewezen aan één aangewezen CoP-politieambtenaar of (sub)team. Een langdurige toewijzing is cruciaal voor de politie om te begrijpen hoe de gemeenschap in een bepaald gebied functioneert en voor de gemeenschap om een vertrouwensrelatie met de CoP-politieambtenaren op te bouwen. Het kan echter ook wenselijk zijn om periodieke verplichte rotaties in te stellen om mogelijke medeplichtigheid of zelfs medeplichtigheid te voorkomen.

1.1.1 Buurtpolitieteams, Engeland en Wales²⁵

Engeland en Wales zijn een goed voorbeeld van een goed ingevoerd, nationaal programma voor samenwerking met de politie dat in de organisatiestructuur van het politiekorps is opgenomen. De CoP-benadering werd voor het eerst getest in 2003 met het National Reassurance Policing Programme, waarvan de positieve resultaten leidden tot de nationale uitrol vanaf 2005 als het Neighbourhood Policing Programme. Met de nationale uitrol verschoof het accent van geruststelling naar een geografische organisatie van het politiewerk. Het programma introduceerde speciale wijkpolitieteams (NPT's) als de nieuwe basis voor de manier waarop het politiewerk in Engeland en Wales wordt gestructureerd en georganiseerd. De NPT's bestaan uit specifieke wijkagenten (NPO's/NBO's) en Police Community Support Officers (PCSO's), d.w.z. geüniformeerd burgerpersoneel met bepaalde beperkte bevoegdheden, waarvan de precieze mate verschilt per politiedienst. Het gaat er niet om de aanwezigheid van de politie in bepaalde buurten te vergroten, wat op zijn beurt zou kunnen leiden tot gevoelens van wantrouwen en perceptie van "te veel politie" bij bepaalde gemeenschappen, waaronder met name etnische minderheden en migranten. De oprichting van speciale NPT's is veeleer bedoeld om het werk van de CoP's te institutionaliseren en de politie dichterbij de gemeenschap te brengen.

Tegen 2008 waren in heel Engeland en Wales 3.600 NPT's gevormd, waaronder meer dan 16.000 PCSO's en 13.000 toegewijde NBO's. De NPT's voeren patrouilles uit, werken samen met bewoners, bedrijven en gemeenschapsorganisaties, bemiddelen bij lokale conflicten en stellen samen met de gemeenschap problemen en

²⁴ Hoge politieadviseur van de secretaris-generaal van de OVSE, 2008.

²⁵ Longstaff, et al., 2015 ([link](#)); Higgins, 2017 ([link](#)); Higgins, 2018 ([link](#)).

oplossingen vast, met het tweeledige doel criminaliteit en antisociaal gedrag te voorkomen en zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid te bevorderen. Het is moeilijk om de resultaten van het wijkagentschap te isoleren en te veralgemenen, vooral omdat het programma verschillende lokale aanpassingen kent en de specifieke manieren waarop het wordt uitgevoerd een aanzienlijke rol spelen. Dit gezegd zijnde, heeft de figuur van de PCSOs brede waardering gekregen en is deze bijzonder waardevol gebleken voor het aanpakken van buurtproblemen, het verzamelen van lokale inlichtingen, en het verbeteren van de legitimiteit van de politie bij het publiek en vooral haar betrokkenheid bij diverse gemeenschappen.

Het afgelopen decennium is de wijkpolitie onder druk komen te staan als gevolg van budgettaire beperkingen en veranderende politieke prioriteiten. Aanvankelijk werd gereageerd met een "hybride" aanpak, waarbij lokale politiemensen zowel buurt- als "traditionele" politietaken zouden uitvoeren, maar meer recentelijk is er een trend ontstaan om kleinere, maar functioneel afzonderlijke politieteams aan te wijzen voor "buurt"/lokale preventieve taken, waarbij zij worden afgeschermd van de reactieve vraag.

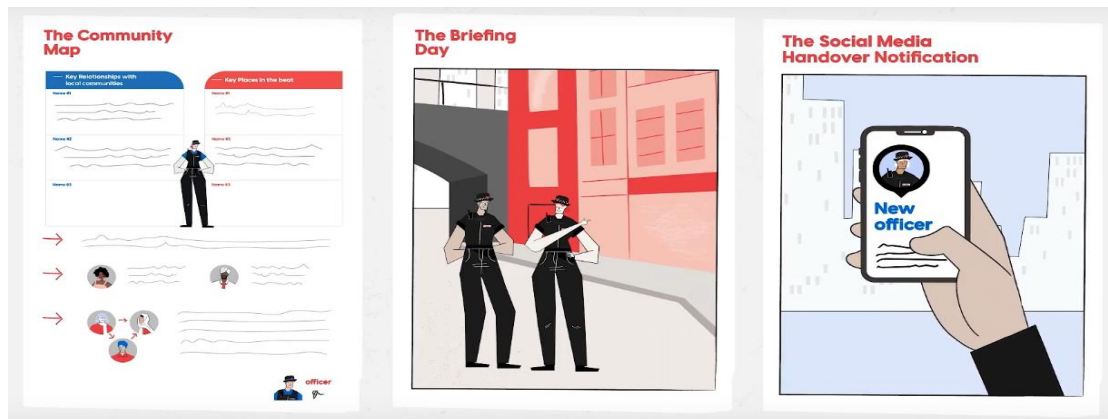
Sterke punten: mix van politiefunctionarissen en burgerpersoneel in uniform, lange staat van dienst van CvP, functionarissen alleen belast met preventieve taken

1.1.2. Community Connect: Neighbourhood Policing Handover Protocol, Manchester, UK²⁶

Greater Manchester Police (GMP) is een opmerkelijk voorbeeld van een goed uitgeruste wijkpolitie (ongeveer 22% van het personeelsbestand), met een relatief evenwichtige verhouding tussen officieren (iets meer dan 60%) en PCSOs en personeel (iets minder dan 40%). Zoals gezegd is de langdurige toewijzing van wijkagenten aan aangewezen geografische gebieden een belangrijke succesfactor van de CoP. Wanneer deze agenten echter naar een ander district verhuizen, gaat hun unieke bron van kennis en relaties mee, wat kan leiden tot inefficiëntie en frustratie bij de gemeenschap. Om dit probleem aan te pakken heeft het GMP het "Community Connect - Neighbourhood Policing Handover Protocol" ontwikkeld. Het protocol wordt gebruikt wanneer een NBO of PCSO zijn post verlaat en bestaat uit drie onderdelen:

- Community map: de vertrekkende functionaris bereidt een document voor waarin hij probeert zijn unieke kennis vast te leggen, met inbegrip van: de belangrijkste relaties met de lokale gemeenschap, belangrijke plaatsen in de wijk (bv. ontmoetingsplaatsen van moeilijk te bereiken groepen), belangrijke partners, prioriteiten van de gemeenschap en contactgegevens. De kaart hoeft geen volledig document te zijn, aangezien hij eigenlijk dient ter voorbereiding van de briefing-dag, die de kern vormt van de "Community Connect"-aanpak.
- Briefing-dag: de vertrekkende en inkomende functionaris ontmoeten elkaar persoonlijk en lopen een rondje door het werkgebied, waarbij kennis van de gemeenschap verder wordt gedeeld en besproken en de nieuwe functionaris informeel aan de gemeenschap wordt voorgesteld;
- Kennisgeving van de overdracht via sociale media: een protocol over hoe de overdracht via sociale media en digitale platforms aan het publiek moet worden meegedeeld.

²⁶ Higgins, 2017 ([link](#)); Cutting Crime Impact (CCI) Project, 2021a ([link](#)).



Figuur 1: Een infographic van de "Community Connect"-methode. Bron: [link](#).

Sterke punten: Deze aanpak is veelbelovend, niet duur en gemakkelijk overdraagbaar naar andere politiegebieden; om volledig functioneel te zijn mag het personeelsverloop niet groot zijn en moet er bij herschikkings- en aanwervingsstrategieën een beschermde overdrachtstijd zijn.

1.1.3. Territoriale Contactbrigades, Frankrijk²⁷

Sinds 2017 heeft de Franse Gendarmerie in 30 departementen Territoriale Contactbrigades (TCB's) ingevoerd om de banden tussen de rechtshandhaving, de bevolking en de verkozenen te versterken. Het achterliggende idee was om de werking van eerder bestaande eenheden te reorganiseren door ze te belasten met een missie van fulltime contact in hun kiesdistricten, die overeenkomen met strikt aangewezen gebieden. Het TCB-personeel is permanent ter plaatse en is uitgerust met NéoGend, een digitaal project dat digitale ondersteuning op het terrein biedt (bv. smartphones, tafels, draagbare printers). Door TCB-agenten uit te rusten met draagbare apparaten kunnen ze diensten verlenen aan burgers, zoals het ontvangen van klachten en het opstellen van incidentenrapporten ter plaatse, zonder dat ze hoeven terug te keren naar het bureau. Zo worden de activiteiten en diensten van de gendarmerie dichterbij het publiek gebracht, terwijl de administratieve taken en de kantoor tijd van de eenheid tot een minimum worden beperkt.



Figuur 2: Een NéoGend-tablet. Bron: [link](#).

Sterke punten: gebruik van digitale instrumenten om politiediensten naar de bevolking te brengen, toegankelijkheid, waardering door de bevolking

1.2. Zichtbare aanwezigheid, proactieve betrokkenheid en stimuleringsactiviteiten in de gemeenschap.

Een sleutelement van nabijheid in de CoP is aanwezigheid "op het terrein" (zowel fysiek als virtueel) en voortdurende interactie met de gemeenschap. Politieambtenaren, faciliteiten en diensten van CoP moeten zichtbaar en gemakkelijk toegankelijk zijn. De meest gebruikte strategie op dit gebied zijn ongetwijfeld patrouilles te voet, te paard en/of op de fiets. Dit is echter niet voldoende. Uit studies is gebleken dat voetpatrouilles op zichzelf niet leiden tot vermindering van de ordeverstoring of verbetering van het vertrouwen van het publiek in de politie. Om doeltreffend te zijn moeten gerichte voetpatrouilles gepaard gaan met betrokkenheid van de gemeenschap en een probleemoplossende aanpak.²⁸ De kwaliteit van de ontmoetingen en interacties tussen de politie en het publiek is van cruciaal belang voor de kwaliteit

²⁷ Police Executive Research Forum, 2019 ([link](#)), European Union Crime Prevention Network (EUCPN), 2018) ([link](#)); Sirpa - Gendarmerie National, 2017 ([link](#)).

²⁸ Colover & Quinton, 2018

van de bijbehorende betrekkingen en voor de verwezenlijking van de doelstellingen van CoP als zodanig. Voor zover mogelijk moeten politieambtenaren de burgers een persoonlijke en gepersonaliseerde dienstverlening bieden, hetgeen betekent dat zij zowel in het openbaar als op persoonlijke titel met de gemeenschap in contact moeten treden, zowel persoonlijk als via digitale middelen.

1.2.1. "Mijn buurman is de politieagent!", Boedapest, Hongarije²⁹

In het district Zugló in Boedapest, Hongarije, is de lokale overheid een CoP-project gestart om het werk van de lokale politieagenten te ondersteunen en te erkennen. Een van de drie hoofdonderdelen van het project is gericht op de infrastructurele ontwikkeling van de lokale politie om haar zichtbaarder en toegankelijker te maken door haar van fietsen en auto's te voorzien. Om de bewoners beter bekend te maken met de plaatselijke politie, werden in het kader van het project flyers, kaarten en posters geproduceerd en verspreid met contactgegevens en foto's van plaatselijke politieagenten, waarvan de meesten ook in de wijk wonen. Bovendien werd een online zoekinstrument ontwikkeld om de bewoners te helpen de lokale politieagent te vinden die verantwoordelijk is voor hun wijk binnen het district.



Figuur 3: Een brochure met de contactgegevens van de wijkagenten in de wijk Zuglo. Bron: [link](#).

Sterke punten: goede uitrusting voor patrouillevervoer, geeft een gezicht aan de politieagent die belast is met een bepaald gebied.

1.2.2. Virtuele wijkpolitie: digitale aanwezigheid en bereik op sociale media, Helsinki, Finland³⁰

Technologie en in het bijzonder internet bieden de politie zowel een kans als een uitdaging: digitale instrumenten kunnen de toegang tot en de zichtbaarheid van politiediensten uitbreiden en vergemakkelijken, maar vormen anderzijds ook een nieuw (virtueel) 'terrein' dat (gemeenschaps)politiewerk vereist. De politie van Helsinki heeft deze kwestie aangepakt door vanaf 2008 'virtual community policing' in te voeren als een nieuwe strategie om de aanwezigheid, de zichtbaarheid en het bereik van de politie op het internet en de sociale media te garanderen. Drie politieagenten werken openlijk (op hun sociale media-accounts staan hun namen en gezichten) en voltijds als virtuele wijkagenten. Hun taak bestaat erin de politie online beter toegankelijk te maken, online preventief te werken, het veiligheidsgevoel van internetgebruikers te bevorderen en als eerste op te treden wanneer zij vermoedelijke strafbare feiten op het internet ontdekken (bv. kinderporno, pesten, haat zaaien). Hun online aanwezigheid maakt het voor het steeds digitalere publiek gemakkelijker om informatie te vragen en zorgen te melden en voor de politie om contact te leggen met sommige internetgebruikers met wie het veel moeilijker is om face-to-face contact te leggen, zoals bijvoorbeeld jongeren. Gezien het succes van het project zijn ook in andere Finse politiediensten voltijdse of deeltijdse virtuele politieagenten aangesteld.

Hoewel dit specifieke initiatief niet rechtstreeks gericht is op migrantengemeenschappen, zijn virtuele politie-initiatieven zoals deze toch relevant voor verschillende aspecten. Ten eerste helpt virtuele buurtpolitie om individuen te bereiken en te betrekken die anders niet gemakkelijk een beroep zouden doen op de politie. Ten tweede kan digitale aanwezigheid bijdragen tot een beter, positiever beeld van de politie. Ten derde kan de politie in een virtuele gemeenschap racisme en haatmisdrijven online aanpakken.

²⁹ European Union Crime Prevention Network (EUCPN), 2018 ([link](#)).

³⁰ Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), 2014, blz. 123 ([link](#)).

Sterke punten: grotere groep burgers om virtueel mee in contact te komen dan face-to-face. Lagere drempel om zorgen te melden. Gemakkelijk kanaal om jongeren te bereiken.

1.3. Verbindingsfunctie en cijfers

Verbindingsofficieren helpen de politie om aansluiting te vinden bij haar diverse gemeenschappen, aangezien zij voor deze laatste als duidelijke, toegankelijke referentie- en contactpunten fungeren. Deze verbindingsfunctie is bijzonder relevant in de context van superdiverse samenlevingen zoals België. Afhankelijk van de omvang en de samenstelling van de bevolking van de politiezone kan er behoefte zijn aan verschillende verbindingsfunctionarissen voor verschillende gemeenschappen, waaronder met name grote allochtone etnische groepen. Verbindingsfunctionarissen kunnen zowel beëdigde agenten als burgers zijn, maar idealiter behoren zij tot of hebben zij affiniteit met de gemeenschap waarmee zij contact zullen onderhouden. Om hun (bemiddelings)rol op passende en doeltreffende wijze te kunnen vervullen, moeten zij dus een speciale en gerichte opleiding krijgen.

1.3.1. Verbindingsfunctionarissen voor de Roma- en Sinti-gemeenschappen, Slowakije³¹

Een aantal staten in Oost-Europa heeft in het kader van hun strategieën voor de CoP specifieke verbindingsfuncties ingesteld voor politiefunctiearissen die in de Roma- en Sintigemeenschappen werken. Deze agenten krijgen een aanvullende opleiding die gericht is op de specifieke behoeften van die gemeenschappen, met inbegrip van taalcursussen. In Slowakije zijn in alle regio's "Roma-politiespecialisten" ingevoerd nadat een proefproject met succes was afgerond. Deze verbindingsagenten onderhouden niet alleen nauwe contacten met leden en vertegenwoordigers van de gemeenschap, maar ook met andere relevante gouvernementele en niet-gouvernementele instanties. Zij fungeren met name als contactpersonen tussen de Roma- en Sintigemeenschappen en andere politiefunctiearissen en bieden hun gerichte ondersteuning: zij wonen de uitvoering van rechterlijke bevelen bij, nemen deel aan de ondervraging van Roma-verdachten en verlenen juridisch advies en bijstand bij administratieve kwesties zoals het aanvragen van identiteits- en reisdocumenten, rijbewijzen en sociale bijstand. Over het algemeen hebben deze verbindingsfunctionarissen veel vertrouwen gewonnen bij de Roma en de Sinti.

Sterke punten: contacten met gemeenschappen en instanties (gouvernementeel/niet-gouvernementeel), specifieke opleiding voor ambtenaren om met Roma en Sinti om te gaan.

1.3.2. Etnische verbindingsofficieren, Republiek Ierland³²



Figuur 4: Een GRIDO-verbindingsofficier ontmoet een vertegenwoordiger van de moslimgemeenschap. Bron: link.

De politie van de Republiek Ierland (bekend als de Gardaí) heeft een team van Garda Ethnol Liaison Officers (ELO's) ingesteld, die tot taak hebben contacten te leggen en communicatie tot stand te brengen met etnische minderheidsgemeenschappen binnen hun respectieve divisies en hen te informeren over en gerust te stellen over de politiediensten die hun zonder discriminatie ter beschikking staan. Daarnaast houden zij toezicht op racistische incidenten, assisteren zij bij het onderzoek daarvan en zorgen zij ervoor dat slachtoffers van dergelijke incidenten passende bescherming en passende ondersteuningsmechanismen krijgen (bijv. tolken, vertalers, gezinsondersteuning, culturele vereisten). Daarnaast ondersteunen zij de integratie van etnische minderheden door ad hoc initiatieven op lokaal niveau te ontwikkelen en

door hen te betrekken bij sociale evenementen van de Garda en andere gemeenschappen en initiatieven van de CvdR, waaronder Neighbourhood Watch en Community Alert.

³¹ Hoge politieadviseur van de secretaris-generaal van de OVSE, 2008, blz. 92 ([link](#)).

³² Radicalisation Awareness Network (RAN), 2018, blz. 42-43 ([link](#)); Garda Info/An Garda Síochána, 2020 ([link](#)).

De ELO's proberen onder meer contacten te leggen met de moslimgemeenschap en haar vertegenwoordigers, ook in gebedshuizen. Het doel is vertrouwen op te bouwen tussen de politie en de moslimgemeenschap en op de hoogte te zijn van de specifieke kenmerken en mogelijke kwetsbaarheden van deze gemeenschap. Evenzo staan ELO's ter beschikking van iedere inwoner die in vertrouwen melding wenst te maken van aangelegenheden die een gevaar kunnen vormen voor de moslimgemeenschap of voor een andere etnische minderheid in het algemeen.

Sterke punten: perfecte positie om minderheden te informeren over de rol van de politie en het bestaan van overheidsdiensten en om incidenten te monitoren.

2. Vertrouwen en wederzijds begrip

De basis van vertrouwen is wederzijdse kennis en begrip. Aangezien het opbouwen van vertrouwen en geruststelling een fundamenteel element is van CoP, is het van cruciaal belang ervoor te zorgen dat de politie en de gemeenschappen elkaar kennen en begrijpen. Helaas is er vaak een gebrek aan vertrouwen of zelfs wantrouwen tussen rechtshandhaving en het publiek, met name bij meer gemarginaliseerde en/of kwetsbare groepen. Daartoe behoren *onder meer* kansarme sociale lagen, jongeren en migranten/niet-inheemse etnische gemeenschappen, en meer nog personen die tot verschillende van deze categorieën behoren. Gebrek aan vertrouwen of wantrouwen kan het gevolg zijn van twee verschillende factoren: gebrek aan (wederzijdse) kennis en begrip en/of negatieve ontmoetingen en ervaringen. Er zijn verschillende strategieën beschikbaar om deze problemen aan te pakken, zoals uiteengezet in de volgende drie subsecties.

2.1. Elkaar leren kennen en ontwikkelen van persoonlijke relaties

In verschillende gevallen, en vooral bij gemarginaliseerde groepen en gemeenschappen, kan de politie door het publiek worden gezien als afstandelijk en onbereikbaar. Burgers weten misschien niet wie hun wijkagenten zijn of hebben het gevoel dat de politie bureaucraten zijn die ver van de realiteit van de gemeenschap afstaan. Uitwisselingen en ontmoetingen in een informele setting tussen burgers en politieagenten kunnen ertoe bijdragen dat beide elkaar beter leren kennen en persoonlijke relaties ontwikkelen. Dat kan op zijn beurt bijdragen tot het slechten van de barrières tussen de politie en de gemeenschappen die zij dient, wat uiteindelijk de diensten in verband met (wijk)politiewerk als zodanig ten goede komt.

2.1.1. *Coffee with a Cop, Verenigde Staten en België*³³

'Coffee with a Cop' brengt politieagenten en leden van de gemeenschap samen rond een kop koffie, die fungeert als een 'gemeenschappelijke band'. Het idee is een informele ruimte te creëren voor ongedwongen gesprekken en ontspannen interacties buiten crisissituaties, zodat politieagenten en burgers elkaar op een persoonlijk niveau kunnen leren kennen, van gedachten kunnen wisselen over zorgen en kwesties die belangrijk zijn voor het publiek, en wederzijdse doelen kunnen vaststellen voor de gemeenschappen waarin zij leven en die zij dienen. Coffee with a Cop-evenementen vinden persoonlijk plaats op neutrale locaties met een ongedwongen sfeer (meestal plaatselijke restaurants/café's). De bijeenkomsten hebben geen vooraf vastgestelde agenda, zodat buurtbewoners gewoon met agenten kunnen gaan zitten om vragen te stellen of te delen wat hen bezighoudt in informele en open discussies. Dit soort ongedwongen één-op-één gesprekken helpt om beide partijen echte gezichten en persoonlijkheden te geven, een beter begrip te kweken voor zaken die van belang zijn en wederzijds vertrouwen op te bouwen.

Coffee with a Cop' begon in 2011 als een initiatief in Hawthorne, Californië, in een poging van de plaatselijke politie om meer succesvolle manieren te vinden voor interactie met de burgers. Sindsdien is Coffee with a Cop uitgebreid naar alle 50 Amerikaanse staten en is het nu een van de meest succesvolle CoP-programma's in het hele land. Gemiddeld zegt meer dan 70% van de deelnemers zich beter te voelen over hun lokale politie na deelname aan het evenement. Het initiatief heeft zich ook in het buitenland verspreid, onder meer in België, waar het in 2019 door PolBru werd geëxperimenteerd. Mogelijke manieren om deze initiatieven op te schalen en inclusiever te maken zijn om zich in de communicatiecampagne specifiek te richten op etnische minderheden/migrantengemeenschappen en

³³ Coffee with a Cop, Inc., n.d. ([link](#)); PolBru, 2019 ([link](#)).

om interculturele bemiddelaars en vertalers in te huren om de uitwisselingen tussen de politieagenten en deelnemers met een migrantenachtergrond te vergemakkelijken.



Figuur 5: Politieagenten van PolBru ontmoeten een bewoner in een lokaal café en 'Coffee with a Cop' flyer. Bronnen: [1](#) en [2](#).

Sterke punten: lage drempel voor burgers, geen vaste agenda, face-to-face is essentieel voor het opbouwen van vertrouwen.

2.1.2. Het koppelen van politie aan vluchtelingen en migranten: TANDEM, Oostenrijk³⁴

Voor migrantengemeenschappen/individuen met een migratieachtergrond kunnen culturele verschillen de kloof in wederzijdse kennis en begrip nog vergroten en zo de belemmeringen voor samenwerking met de politie vergroten. Om dit probleem aan te pakken, ontwikkelde het International Centre for Cultures and Languages (ICCL) in 1999 een 'Interculturele Tandem'-programma dat politieagenten koppelt aan immigranten en vluchtelingen. Het initiatief werd later bekrachtigd door het Oostenrijkse ministerie van Binnenlandse Zaken en opgenomen in een breder politieopleidingsprogramma over mensenrechten in verband met politiewerk, immigranten en vluchtelingen. Het programma werd over meerdere jaren uitgevoerd en bereikte meer dan 150 hoge politiefunctionarissen en een even groot aantal migranten. Het tandemprogramma bestaat uit zeven seminars van vier uur en verschillende informele, een-op-een activiteiten tussen de tandemparen. Seminars omvatten doorgaans gefaciliteerde groepsactiviteiten en pauzes om ongedwongen gesprekken en uitwisselingen mogelijk te maken. Tandems stellen de twee partijen in staat elkaar te leren kennen op een persoonlijk in plaats van professioneel niveau door samen informele activiteiten te ondernemen en uit te wisselen over hun leven en ervaringen. Elke tandempartner is zowel een leraar als een leerling, en de deelnemers realiseren zich uiteindelijk dat het leven van hun partner niet zoveel verschilt van dat van henzelf. Als gevolg daarvan worden stereotypen uitgedaagd en wordt wederzijdse empathie ontwikkeld, en verbetert de houding van zowel de politie- als de migrantendeelnemers. Om de deelname van migranten aan te moedigen, wordt een geldelijke vergoeding voorzien.

Sterke punten: politieagenten en migranten zijn gelijkwaardige partners in een tandem, ongedwongen interacties, creëren van empathie.

2.2. Bekendheid met de rol, de taken en de verplichtingen van de politie

Een belangrijk deel van de bevolking weet niet of heeft een ongefundeerd en vaak diepgeworteld idee van hoe de politie werkt en aan welke wettelijke en procedurele voorschriften zij moet voldoen, wat op zijn beurt kan leiden tot wantrouwen jegens de politie. Er kunnen specifieke CoP-initiatieven worden opgezet en uitgevoerd om deze kenniskloof te dichten en te corrigeren. De bekendheid - ditmaal op professioneel niveau - met de rol, taken en verplichtingen van de politie die daaruit voortvloeit, zal op zijn beurt waarschijnlijk leiden tot meer wederzijds begrip, de burgers mondiger maken en de perceptie van wangedrag van de politie door de burgers aanpakken. Anderzijds is

³⁴ Hirtenlehner, 2006 ([link](#)).

het van cruciaal belang dat politiefunctionarissen een adequate opleiding krijgen op het gebied van integriteit, professionalisme en fundamentele mensenrechten, met name in het kader van multiculturele en superdiverse samenlevingen.

2.2.1. Kennismaking met de werking van de politie: simulatieoefeningen met burgers, Canada³⁵

Omringd door verkeerde informatie die door films en televisie wordt verspreid en die een onjuist beeld geeft van de politie en het politiewerk, kan het voor de gemiddelde burger moeilijk zijn om de realiteit en de complexiteit van een strafrechtelijk onderzoek in te schatten. In een poging om dit gebrek aan inzicht aan te pakken, heeft de Royal Canada Mounted Police (RCMP) een simulatieoefening ontwikkeld waarin leden van de gemeenschap de kans krijgen om in de huid te kruipen van de politie die een terrorismeonderzoek uitvoert. Voorafgaand aan de oefening krijgen de deelnemers een reeks briefings van de verschillende betrokken instanties, waarin hun rol, hun vereisten om binnen de rechtsstaat te opereren en de verantwoordingsmechanismen waaraan zij onderworpen zijn, worden uitgelegd. Tijdens de simulatieoefening worden de deelnemers in kleinere teams verdeeld en beginnen zij met hun onderzoek; hun acties en beslissingen worden vervolgens door de facilitatoren in twijfel getrokken of in twijfel getrokken wat betreft de naleving van de wet, het beleid en de verwachtingen van het publiek. Aan het eind van de oefening vertrekken de deelnemers met een beter inzicht in het functioneren van de politie, en met name in de toepasselijke beperkingen en eisen inzake verantwoordingsplicht, transparantie en de rechtsstaat.

Sterke punten: simulatieoefeningen door burgers zijn zeer leerzaam om de werking van de politie te leren kennen.

2.2.2. Jonge leerlingen voorlichten over de politie: het project "Mentoring", Brussel Noord, België³⁶

Sinds 1998 organiseert Politiezone Brussel Noord elk jaar een 'Mentorproject' voor 6th-jarige lagere klassen (d.w.z. leerlingen tussen 11 en 12 jaar). Bij dit project wordt aan het begin van het schooljaar een politieagent aangesteld als 'mentor' van een klas. De mentoren nemen op vrijwillige basis deel en vertegenwoordigen alle politiefuncties en -rangen.

Het project bestaat uit drie bijeenkomsten die gedurende het hele schooljaar plaatsvinden. Tijdens de eerste bijeenkomst wordt uitleg gegeven over het werk van de politie en de functie van een politieagent. Tijdens de tweede bijeenkomst presenteren de mentoren in het bijzonder de gevaren van internet en sociale netwerken, met bijzondere aandacht voor pesterijen, en informeren zij de leerlingen over manieren om zichzelf te beschermen en de politie te benaderen om hulp te krijgen als dat nodig is. De derde ontmoeting is over het algemeen informeler, zoals de demonstratie van de hondenbrigade, een toneelstuk over afpersing of een bezoek aan de brandweerkazerne. Bovendien culmineert het programma meestal in een feestelijke slotdag waarop alle deelnemende klassen en politiementoren worden herenigd en betrokken worden bij gemeenschappelijke vrijetijds- en sportactiviteiten.

De achterliggende gedachte van het project is dat het belangrijk is deze positieve relatie tot stand te brengen vóór de tienerjaren, wanneer anti-autoritaire attitudes kunnen ontstaan. Door een bevoorrecht contact met de politie in de vorm van een mentor tot stand te

Figuur 6: Een politiementor met zijn klas. Het programma vond ook in 2020-2021 plaats, ondanks de COVID-19 pandemie. Bron: [link](#).



³⁵ Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), 2014, blz. 98-99 ([link](#)).

³⁶ BruNo, 2018 ([link](#)); BX1, 2019 ([link](#)).

brengen, wordt het voor een jongere die moeilijkheden ondervindt gemakkelijker om naar de politie te gaan om een probleem aan te geven en/of hulp te zoeken. Het programma is in de loop der jaren positief ontvangen en basisscholen in de betrokken zone vragen actief om deelname en om navolging.

Sterke punten: dezelfde politieagent die naar de school komt verhoogt de vertrouwdsheid

2.2.3. Op rechten gebaseerde interactie tussen politie en migranten: "Controle Alt Delete", Nederland³⁷

Een beter begrip van de burger voor het werk van de politie hangt nauw samen met een betere kennis van de rechten en plichten van de burger tegenover de politie en van de politie tegenover de burger. 'Controle Alt Delete' is een Nederlands onafhankelijk initiatief dat zich inzet om etnisch profileren tegen te gaan. Een cruciale activiteit van de organisatie is het programma "Ken je rechten". Het is een interactieve, praktische training waarbij deelnemers juridische informatie krijgen over hun rechten op straat, ze worden getraind in de houding die ze kunnen aannemen ten opzichte van de politie tijdens een politieaanval, en ze worden uitgerust met kennis over de klachtenprocedure.



Figuur 7: Uittreksel uit de campagne "Ken uw rechten". Bron: [link](#).

De doelgroep van dit programma zijn jongeren tussen de 14 en 35 jaar, vaak met een migratieachtergrond, die regelmatig al dan niet terecht in aanraking zijn gekomen met de politie. Het doel van 'Ken je rechten' is om de relatie tussen de jongeren en de politie te verbeteren en uiteindelijk spanningen op straat te gaan.

Sterke punten: Mensen mondiger maken door hen te informeren over hun rechten en plichten tegenover de politie leidt tot minder escalatie, meer wederzijds begrip en samenwerking.

2.3. Wederzijds begrip, empathie en vertrouwen, met de nadruk op jongeren.

De jongeren vormen over het algemeen een moeilijk te bereiken groep die bijzonder in conflict kan komen met de politie. Dit geldt met name voor jongeren met een migrantenachtergrond, die zichzelf vaak zien als het onrechtmatige doelwit van politieoptreden, vooral in de vorm van identiteitscontroles of verscherpt toezicht. Deze perceptie, gegrond of partijdig, draagt bij tot een afnemend vertrouwen in de politie en kan leiden tot grotere spanningen op straat. Er is een toenemend aantal projecten uitgevoerd die erop gericht zijn de politie en de jeugd dichter bij elkaar te brengen en hen wederzijds begrip, empathie en vertrouwen te laten ontwikkelen door middel van regelmatige, bemiddelde interacties en activiteiten.

2.3.1. 'Second Wave'³⁸

'Second Wave' is waarschijnlijk de meest illustratieve methodologie voor initiatieven op het gebied van vertrouwensopbouw met de nadruk op politie-jongerenrelaties. Deze methodologie werd ontwikkeld en getest in Londen, maar gezien het succes verspreidde ze zich snel naar andere Europese landen, waaronder België en Nederland. Second Wave brengt jongeren en politie samen in een workshopsetting om wederzijds vertrouwen en respect te creëren, ervaringen uit te wisselen en de deelnemers in staat te stellen van elkaar te leren. De workshops bevragen de stereotypen en vooroordelen van politieagenten over jongeren en vice versa door gebruik te maken van theatergebaseerde strategieën zoals improvisatie, vertrouwensspelen en rollenspellen. Deze aanpak draagt bij tot het creëren van een open en gastvrije sfeer.

³⁷ Controle Alt Delete, n.d. ([link](#)).

³⁸ Wij(k) in verandering, Antwerpen: Debruyne & Henkens, 2016 ([link](#)); Uit De Marge, 2015 ([link](#)); Zo geflikt, Brussel en Vlaanderen: Uit De Marge, 2021 ([link](#)); Second Wave, Vilvoorde: Vlaamse overheid, n.d. ([link](#)); Mijn Stad Echte Wereld, Gouda: Noorda, 2012 ([link](#)).

Het project bestaat idealiter uit maximaal 25-30 personen, bestaande uit een evenwichtige mix van politieagenten en jongeren, en de workshops vinden eenmaal per maand plaats gedurende een jaar. Politieagenten moeten in burger komen om belemmeringen weg te nemen en van de jongeren wordt verlangd dat zij zich gedurende het hele project serieus inzetten. De Second Wave-methodologie geeft zowel de politie als de jongeren de kans om de persoon achter het uniform of de façade te leren kennen en zich in elkaars schoenen te verplaatsen, wat essentieel is om spanningen en wantrouwen te doorbreken. Onderwerpen die tijdens de workshops aan bod komen zijn het gedrag van jongeren op straat, maar ook de soms stugge en autoritaire houding van de politie. Door ervaringen uit te wisselen, begrijpen jongeren beter waarom de politie bepaalde controles uitvoert, leren ze dit beter te accepteren en ontwikkelen ze een positievere houding ten opzichte van de politie. De politie daarentegen wordt zich bewust van haar mogelijke onbewuste vooroordelen en leert beter met de jongeren om te gaan door hun angsten en achterdocht te voorkomen en erop te anticiperen.

Het project is in verschillende steden uitgevoerd en aangepast aan elke lokale context:

- 'Wij(k) in verandering', Antwerpen, 2012-2015, gecoördineerd door Uit De Marge en Kras Jeugdwerk;³⁹
- 'Zo geflikt', Vlaanderen en Brussel, 2018-heden, gecoördineerd door Uit De Marge;⁴⁰
- Vilvoorde, België, 2016-2017;⁴¹
- 'Jeunes et Police', Brussel-West, 2019-heden;⁴²
- 'Mijn Stad Echte Wereld', Gouda, 2010-2012;⁴³
- Schilderswijk, Den Haag, 2016-2017.



Figuur 8: De Second Wave methode in actie, Gouda, Nederland (2012). Bron: [link](#).

De selectie van projectdeelnemers is cruciaal voor het succes van het project. Het is belangrijk om jongeren op te nemen die zichtbaar zijn en invloed hebben in hun gemeenschap, evenals een gevarieerde, evenwichtige mix van jongeren die meer geïntegreerd zijn in de samenleving en jongeren die het meest gemarginaliseerd zijn en de autoriteiten wantrouwen. Het bereiken van deze laatste groep kan een bijzondere uitdaging zijn, waarbij jongerenwerkers een fundamentele rol spelen. Wat de politie betreft, verdient het de voorkeur om een gevarieerde groep van functionarissen met verschillende rollen en taken samen te stellen en er - zij het op vrijwillige basis - enkele in op te nemen die bijzonder sceptisch en wantrouwend tegenover jongeren staan. Een blijvende betrokkenheid gedurende het hele programma kan ook een uitdaging zijn, vooral onder de jonge deelnemers. Daarom zullen de deelnemers aan de tweede cyclus van "Jeunes et Police" in Brussel-West, na een aantal uitvallers in de eerste editie van het project, een "engagementscharter" moeten opstellen en ondertekenen.

Een andere succesfactor is het leiderschap, op alle niveaus. Het project moet worden gedragen door sterk geëngageerde focal points binnen alle partnerorganisaties, terwijl het management "aan boord" moet zijn en bereid moet zijn tijd en budget voor het project vrij te maken. Op het hoogste niveau zijn dit soort projecten sterk afhankelijk

³⁹ Debruyne & Henkens, 2016 ([link](#)); Uit De Marge, 2015 ([link](#)).

⁴⁰ Uit De Marge, 2021 ([link](#)).

⁴¹ Vlaamse overheid, n.d. ([link](#)).

⁴² Een eerste editie vond plaats in 2019-2020 maar werd onderbroken door de COVID-19 pandemie, en een tweede editie is momenteel in voorbereiding. De coördinator en spil van dit project is Eric Duhain, politiecommissaris in PZP Brussel-Ouest/Brussel-West.

⁴³ Noorda, 2012 ([link](#)).

van politieke wil, aangezien zij over het algemeen formele en financiële steun van de gemeenten en/of de regio vereisen. Dit laatste aspect geeft aanleiding tot bezorgdheid over de duurzaamheid van dergelijke initiatieven, die gepaard gaat met enig scepticisme in verband met hun kleine bereik (slechts 25-30 deelnemers) en dus naar verluidt beperkte impact. Er zijn echter aanzienlijke spill-overeffecten waargenomen. Politieagenten die aan het project deelnemen zijn geneigd hun ervaringen en leerresultaten te delen met hun collega's, waardoor het beeld dat deze van de jongeren hebben positief wordt beïnvloed. Doordat zij gezamenlijk patrouilles en andere politietaken uitvoeren, verbetert ook hun houding en gedrag ten opzichte van de jongeren op straat. Aan de kant van de jongeren verbeteren de deelnemers niet alleen hun eigen relatie met de politie, maar zijn zij ook meer geneigd in te grijpen om potentiële conflictsituaties tussen jongeren en politie in hun gemeenschap te de-escaleren, zelfs als zij er zelf niet rechtstreeks bij betrokken zijn. Dit gezegd zijnde, moeten dergelijke projecten institutioneel worden ingebed om ze te isoleren van politieke wil en hun bereik en de duurzaamheid van hun impact te maximaliseren. In die zin is "Zo Geflikt" ook van plan beleidsaanbevelingen te formuleren voor de lokale politie en de lokale overheid, *onder meer* over de werking van klachtenmechanismen voor wangedrag van de politie, en een protocol op te stellen voor politieagenten die in contact komen met minderjarigen.

Sterke punten: stereotypen tussen politie en jongeren doorbreken, via theater/spel over politie leren, jeugdwerkers betrekken bij de selectie van jongeren, ook sceptische politiemensen erbij betrekken, leiderschap is essentieel

2.3.2. Andere initiatieven: "Casablanca goes Casablanca", Leuven, België,⁴⁴ en het IMPPULSE-project, Aubervilliers, Frankrijk.⁴⁵

Casablanca is zowel een stad in Marokko als een wijk in Leuven met een beruchte reputatie voor drugsgebruik en geluidsoverlast. Het project wil een positieve mentaliteitsverandering in en van de wijk op gang brengen via een bottom-up (de jongeren) en een top-down (de partners, politie en lokale overheid) spoor. Het eerste spoor zorgt ervoor dat de jongeren bepaalde competenties ontwikkelen om hun toekomstperspectieven te verbeteren en uiteindelijk ambassadeurs worden in hun wijk en hun positieve houding verspreiden. Serieuze en consequente inzet gedurende dit jaartraject wordt beloond met deelname aan een uitwisseling met een Marokkaanse jongerenvereniging in Casablanca die samenwerkt met een lokaal weeshuis. Tegelijkertijd werkt het top-down traject om ervoor te zorgen dat de externe partners (buurtbewoners, politie en stadsdiensten) betrokken worden en bijdragen aan de positieve verandering. Dit wordt bereikt door een nieuwe en duurzame band te creëren tussen de jongeren en de externe partijen via verschillende acties zoals een gezamenlijke sportactiviteit met de politie.

Sterke punten: jongeren hun competenties laten ontwikkelen, hen betrekken bij een traject, relaties leggen tussen jongeren en externe partners (niet alleen politie)

In het kader van het Europese project IMPPULSE (IMproving Police-Population Understanding for Local SEcurity) heeft de stad Aubervilliers een project uitgevoerd dat gebaseerd is op dialoog en educatieve communicatie om de spanningen tussen de politie en de bevolking te verminderen. De plaatselijke jeugdraad van Aubervilliers organiseerde verschillende ontmoetingen tussen jonge inwoners en agenten van de nationale politie om vooroordelen aan beide kanten weg te nemen. Bovendien organiseerde de stad workshops voor tieners in stripvorm met Berthet One, een bekend striptekenaar die een tijd in de gevangenis heeft gezeten. Door te tekenen werken de deelnemers aan het beeld dat zij van de politie hebben. Daarnaast werden in het kader van het project gezamenlijke voorlichtingsbijeenkomsten van politieagenten en inwoners georganiseerd om het publiek te informeren



Figuur 9: workshop 'Teken mij de politie' met de jeugd van Aubervilliers. Bron: [link](#).

⁴⁴ Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), n.d. ([link](#)).

⁴⁵ Europees Forum voor stedelijke veiligheid (EFUS), 2015, blz. 8.

over de taak van de politie en de moeilijkheden waarmee zij op het terrein te maken krijgt, en om de politie beter te informeren over de kenmerken van Aubervilliers en haar bevolking.

Sterke punten: humor en kunst (strips) combineren om stereotypen te doorbreken

3. Informatie-uitwisseling en communicatie in twee richtingen, ook via digitale technologie

Effectieve, transparante en tijdige informatie-uitwisseling en communicatie zijn van vitaal belang voor een succesvolle CoP-benadering.⁴⁶ Cruciaal is dat de communicatie in twee richtingen verloopt, wat betekent dat:

- de gemeenschap kan gemakkelijk contact opnemen met de politie om zorgen te delen, incidenten en misdaden te melden, enz.
- de politie kan de gemeenschap bereiken om hen te informeren over politieactiviteiten, politiestatistiek, methoden voor misdaadpreventie, burgerrechten, enz. In het kader van CoP is specifieke informatie van belang over de contactgegevens van CoP-teams, de acties die de politie onderneemt om buurtproblemen aan te pakken, en richtlijnen over hoe het publiek betrokken kan raken⁴⁷.

De politie moet proactief en regelmatig met het publiek communiceren, niet alleen als reactie op een specifieke activiteit of incident. Mensen die goed geïnformeerd zijn over de politie hebben doorgaans een positievere mening over de politie en zullen op hun beurt eerder geneigd zijn met de politie samen te werken, onder meer door inlichtingen aan de gemeenschap te verstrekken en tijdig incidenten en problemen te melden.⁴⁸

3.1. Analoge" communicatiemethoden

Hoewel recente technologische ontwikkelingen de mogelijkheden op het gebied van communicatie- en informatie-uitwisselingssystemen fundamenteel hebben uitgebreid, blijken sommige "analoge" communicatiestrategieën nog steeds relevant en nuttig om het publiek te bereiken, vooral degenen die niet bijzonder technisch onderlegd zijn of anderszins geen toegang hebben tot telecommunicatiemiddelen en/of het internet. Dergelijke methoden omvatten, maar zijn niet beperkt tot, publiekscampagnes (via flyers, posters, enz.), informatiesessies in gemeenschapscentra en openbare plaatsen, en open dagen van de politie. Meer innovatieve "street briefings", zoals ontwikkeld door de politie van West Yorkshire.

3.1.1. Street briefings, West Yorkshire Police, Verenigd Koninkrijk.⁴⁹

De politie van West Yorkshire heeft een innovatieve manier ontwikkeld om het publiek regelmatig te informeren over politieactiviteiten en gemeenschapskwesties door middel van zogenaamde "street briefings". Twee keer per dag briefen hoge politiefunctionarissen CoP-functionarissen op openbare plaatsen zoals parken, buurthuizen en winkelstraten, voordat ze op patrouille gaan. Leden van het publiek kunnen luisteren en worden uitgenodigd om mee te doen en plaatselijke problemen en zorgen onder de aandacht te brengen. Zowel de lokale gemeenschappen als de politie hebben hun waardering uitgesproken voor dit initiatief, dat de zichtbaarheid van de politie vergroot, de transparantie van de politieactiviteiten bevordert en agenten helpt om doelgericht op te treden, gericht op lokale en actuele kwesties.

Sterke punten: publiek betrokken bij discussie over dagelijkse taken van CoP-functionarissen

3.2. Technologie voor buurtpolitie: digitale betrokkenheid via sociale media en samenwerkingsplatforms

Digitale technologie is een fundamentele pijler van de nieuwe generatie benaderingen en projecten op het gebied van CoP. De instrumenten van de informatie- en communicatietechnologie (ICT) moeten communicatie mogelijk maken

⁴⁶ Dehbi, 2019

⁴⁷ College of Policing, 2021

⁴⁸ Dehbi, 2019

⁴⁹ Open Society Foundations, 2012, blz. 150 ([link](#)).

en niet vervangen, en het doel moet zijn informatie te delen en niet inlichtingen te verzamelen⁵⁰. ICT wordt steeds vaker gebruikt voor CoP, zoals digitale betrokkenheid via sociale media en collaboratieve digitale platforms zoals websites en apps, zoals blijkt uit onderstaande goede praktijken.

3.2.1. Sociale media voor CoP: goede praktijken uit de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk⁵¹

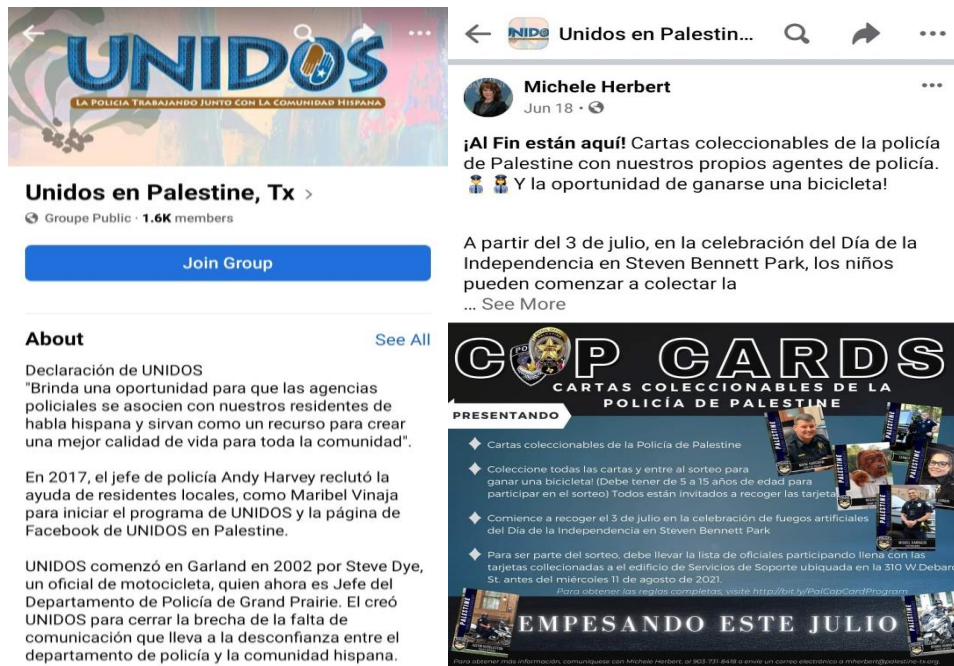
Sociale media bieden de politie een goedkoop maar zeer veelzijdig en doeltreffend mechanisme om in contact te treden met de gemeenschap. Politiediensten kunnen sociale media *onder meer gebruiken* om informatie te verspreiden over problemen in de gemeenschap, criminaliteitspatronen, updates over individuele zaken en over politieactiviteiten; vragen om tips; veiligheidsmededelingen aan de gemeenschap doen; en evenementen bekendmaken. Sociale media kunnen ook worden gebruikt om een menselijker en persoonlijker beeld van de politie te tonen en te bevorderen. Digitale betrokkenheid via sociale media vereist dat de pagina's en accounts van politiediensten regelmatig worden bijgewerkt, snel antwoorden op vragen van het publiek, en worden beheerd en gemodereerd door toegewijde professionals om elke vorm van beledigende en ongepaste inhoud en/of haatdragende taal en geweld te vermijden en te verwijderen. Bovendien is het wenselijk, waar mogelijk en binnen redelijke grenzen, inhoud te verspreiden in de belangrijkste talen die binnen de gemeenschap worden gesproken en/of in het Engels, om het bereik te maximaliseren. Aangezien de typologie van de gebruikers van de verschillende sociale media verschilt, kan het aanmaken van politieprofielen op meerdere digitale sociale platforms en het diversifiëren en op maat maken van de gepubliceerde inhoud helpen om verschillende groepen en gemeenschappen beter te bereiken.

Twee voorbeelden uit de VS en één uit het Verenigd Koninkrijk zijn voorbeelden van goede praktijken op het gebied van digitale betrokkenheid via sociale media:

- Het Garden City Police Department, V.S. heeft sociale media accounts en een Facebook-pagina gecreëerd, uitsluitend voor interactie tussen de gemeenschap en de politie. De afdeling heeft ook een publieksvoorlichter (PIO) aangenomen die een training heeft gevolgd over hoe ze hun aanwezigheid op sociale media kunnen uitbreiden en verbeteren. Na de training begon de PIO de sociale mediasites van het departement te verrijken met interessante feiten en foto's om de menselijke en leuke kant van de rechtshandhaving te laten zien en een positiever beeld van de politie bij de leden van de gemeenschap te bevorderen. Als gevolg daarvan verdubbelde het aantal volgers op de sociale media van de politieafdeling en diversifieerde het aantal volgers.
- In 2017 lanceerde de politie van Palestina een Facebook-groep met de naam 'Unidos en Palestine' (Verenigd in Palestina) om - in het Spaans - over evenementen en andere belangrijke informatie te communiceren met de Latijns-Amerikaanse gemeenschap van de plaats, die een aanzienlijke omvang heeft. De Facebook-pagina beperkt zich niet tot veiligheidsmededelingen: zowel de politie als de leden van de gemeenschap kunnen interessante informatie over de gemeenschap in de groep plaatsen (bv. vacatures, sluitingen van scholen, weerswaarschuwingen, enz.). De pagina maakt deel uit van het grotere UNIDOS-project, dat tot doel heeft de communicatiekloof te overbruggen en het wantrouwen tussen de politie en de Latijns-Amerikaanse gemeenschap aan te pakken, en regelmatig bijeenkomsten organiseert waar leden van de gemeenschap, politieagenten en leiders van de gemeenschap lokale kwesties bespreken.

⁵⁰ Dehbi, 2019

⁵¹ Garden City Police Department en Palestine Police Department: Law Enforcement Immigration Task Force/Police Executive Research Forum, 2020, blz. 15 ([link](#)); Lancashire Police Department: Inspiring Citizens Participation for Enhanced Community Policing Action (INSPEC2T) Project, 2016, blz. 27 ([link](#)).



Figuur 10: Screenshots van de Facebookgroep "Unidos en Palestine", waaronder een post ter promotie van de handel in "Cop Cards", een recent initiatief om politieagenten een herkenbaar, "menselijk gezicht" te geven. Bron: [link](#).

- De politie van Lancashire, U.K. heeft haar aanwezigheid in de sociale media op meerdere platforms geïntensiveerd en gediversifieerd. De afdeling telt meer dan 30 Facebook-accounts en 30 actieve Twitter-accounts. Daarnaast hebben ze een gevestigd YouTube-kanaal en verkennen ze voortdurend nieuwe media om in contact te komen met de gemeenschap. De afdeling is bijvoorbeeld ook overgestapt op WeChat om de Chinese studenten in de omgeving te bereiken.

Sterke punten: lage kosten, groot bereik, mogelijkheid om de menselijke kant van de politie onder de aandacht te brengen, mogelijkheid om in verschillende talen te communiceren, belangrijk om informatiedeskundige erbij te betrekken, toezicht op de inhoud

3.2.2. Samenwerkingsplatforms voor CoP: het voorbeeld van de Unity ICT Tool⁵²

Momenteel wordt een toenemend aantal specifieke portalen, toepassingen en platforms ontwikkeld om tweerichtingscommunicatie en informatie-uitwisseling tussen de politie en het publiek over veiligheidsgerelateerde zaken mogelijk te maken. In de Europese Unie hebben verschillende recente innovatieve CoP-projecten zich gericht op specifieke ICT-oplossingen op dit gebied. Voorbeelden hiervan zijn Unity, INSPEC2T (Inspiring Citizen Participation for Enhanced Community Policing Actions), TRILLION (TRusted, Citizen - LEA colLaboratlon over sOcial Networks), CITYCoP (Citizen Interaction Technologies Yield Community Policing), ICT4CoP (Community-Based Policing and Post-Conflict Police Reform) en CITY.RISKS.

Unity was een door de EU gefinancierd project dat tot doel had de band tussen de politie en de diverse gemeenschappen die zij dienen te versterken om de veiligheid te maximaliseren door beste praktijken in CoP vast te stellen en door live proefdemonstraties van technologische instrumenten ter ondersteuning van de politiecommunicatie. De ICT-tool Unity was een van de resultaten van het project. De Unity-app maakt anonieme communicatie tussen politie, burgers en andere organisaties mogelijk en heeft dus verschillende interfaces voor verschillende gebruikers. Burgers kunnen informatie delen over lokale incidenten, vandalisme, drugsgerelateerde problemen, onder meer door een foto of video te delen. De politie kan informatie verstrekken over haar acties en vorderingen bij een bepaald probleem, om het publiek gerust te stellen. Het ICT-instrument Unity is ontworpen om

⁵² (Dehbi, 2019), p. 47.

te worden aangepast aan de lokale context en is slechts gedeeltelijk ontwikkeld, maar is vrij beschikbaar voor verdere ontwikkeling.

Sterke punten: toepassing tussen politie en burgers, anonieme communicatie mogelijk om politie te informeren over gevoelige incidenten, mogelijkheid voor politie om burgers gerust te stellen.

4. Betrokkenheid van de Gemeenschap en partnerschappen voor co-creatie van veiligheid

Gemeenschapsgerichte politiezorg is een vorm van politiewerk voor en met de gemeenschap. Dit vereist de betrokkenheid van de gemeenschap en de totstandbrenging van een partnerschap voor de co-creatie van veiligheid voor elke burger en alle gemeenschappen. De betrokkenheid van het publiek kan verschillende vormen aannemen: door de gemeenschap geleide versus door de politie geleide initiatieven, vrijwillige versus professionele samenwerking bij politieactiviteiten, deelname aan adviesorganen en/of lokale raden versus praktische ondersteuning van veiligheidsinitiatieven, en meer.

De betrokkenheid van de leden van de gemeenschap kan zowel passief als actief zijn (bijv. alleen raadpleging vs. gezamenlijke probleemanalyse en probleemoplossing; deelname aan vergaderingen vs. actieve rol in veiligheidsprojecten), en de deelname kan zowel direct als indirect zijn, d.w.z. via vertegenwoordigers van de gemeenschap. Bovendien zijn er verschillende niveaus van institutionalisering van de betrokkenheid van de gemeenschap en de partnerschappen voor co-creatie op het gebied van veiligheid. Meer bepaald kan een onderscheid worden gemaakt tussen *ad hoc* (d.w.z. na een specifieke gebeurtenis of het ontstaan van een bepaald probleem) en regelmatige/periodieke vormen van betrokkenheid, alsook tussen lokale initiatieven en regionale/nationale benaderingen (met lokale aanpassingen).

4.1. Vrijwillige betrokkenheid van burgers bij de politie

Burgers kunnen betrokken raken bij en bijdragen tot de veiligheid van de gemeenschap door als vrijwilliger deel te nemen aan veiligheidsinitiatieven/-projecten die door de politie of de gemeenschap zelf kunnen worden geïnitieerd en gestuurd. In beide gevallen vormen vrijwilligers belangrijke contacten en medewerkers die de politiediensten kunnen ondersteunen (maar niet mogen vervangen). De toegevoegde waarde van civiele vrijwilligers is bijzonder groot in het kader van de CoP, vanwege hun kennis van en gehechtheid aan de plaats in kwestie en omdat zij bijdragen tot het versterken van de banden en de samenwerking tussen de politie en de leden van de gemeenschap.

4.1.1. Buurtwacht, Zweden⁵³

Sinds de jaren zeventig bestaan er in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten buurtwachten. Buurtwachten zorgen ervoor dat bewoners de verantwoordelijkheid op zich nemen voor de veiligheid en leefbaarheid van hun directe omgeving en hebben tot doel: criminaliteit, antisociaal gedrag en sociale wanorde te voorkomen en terug te dringen (objectieve veiligheid); de buurtbewoners gerust te stellen (subjectieve veiligheid); het nabuurschap te bevorderen en de gemeenschapsbanden aan te halen; en de levenskwaliteit in het gebied te verbeteren.⁵⁴ Het Zweedse model springt eruit als een goede praktijk op dit gebied.

In Zweden is Buurtwacht een nationaal programma dat structureel is geïntegreerd in de Zweedse politie. Buurtwachten worden georganiseerd door leden van de gemeenschap in samenwerking met de plaatselijke politie. Geïnteresseerde bewoners kunnen contact opnemen met de plaatselijke politie en worden dan uitgenodigd voor een bijeenkomst. Tijdens de bijeenkomst kiezen zij een contactpersoon, die vervolgens één keer per week een nieuwsbrief, sms-berichten en een



Figuur 11: Fragment uit de voorlichtingsvideo van het Zweedse buurtwachtprogramma ('Gransamverkan').

Bron: [link](#).

⁵³ European Union Crime Prevention Network (EUCPN), 2012) ([link](#)); Svensson, 2012 ([link](#)).

⁵⁴ Abanades, 2019

uitnodiging voor bijeenkomsten ontvangt. Voor flatgebouwen wordt meestal één contactpersoon per trappenhuis of per verdieping ontwikkeld. De andere deelnemende burgers nemen deel aan activiteiten zoals nachtelijke buurtpatrouilles en ontvangen informatie over hoe zij het risico op criminaliteit kunnen minimaliseren en over de verschillende manieren om contact op te nemen met de politie als zij tips, zorgen te melden of vragen hebben. Volgens een evaluatie van de Zweedse nationale raad voor misdaadpreventie (Brå) heeft het programma ertoe bijgedragen dat woonwijken minder aantrekkelijk zijn geworden voor criminele activiteiten, waardoor het risico op inbraken met gemiddeld 26% is gedaald.

Het Zweedse buurtwachtprogramma is met succes toegepast in sociaal achtergestelde gebieden met meergezinswoningen, bewoners met een migrantenachtergrond en een grote woonmobiliteit. De lokale politie van Andersberg en Sörse, in de provincie Halland, is er in samenwerking met verzekeringsmaatschappijen en eigenaars in geslaagd meer bewoners bij het programma te betrekken en de buurtwacht in te stellen in bijna elk trappenhuis van de meergezinswoningen in de betrokken wijken. Bovendien lijkt het programma te hebben bijgedragen tot de integratie van bewoners met een migrantenachtergrond: door hun deelname aan de buurtwacht krijgen zij nu informatie over wat er in de wijk en in de samenleving in het algemeen gebeurt en ontwikkelen zij betere contacten met hun bureaus. Ook het aanbrengen van de sticker van de buurtwacht op hun deur staat symbool voor het feit dat zij deel uitmaken van de plaatselijke gemeenschap. In het algemeen is uit evaluatiestudies gebleken dat het project zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid heeft vergroot, met een aanzienlijke daling van de criminaliteit en een verbetering van de veiligheidsperceptie van de bewoners. Het project begon in 2006 als proefproject en maakt nu deel uit van een permanent programma voor het hele land.

Sterke punten: actieve rol voor buurtbewoners, leiderspositie voor de politie, samenwerking met vastgoedeigenaren en verzekeringsmaatschappijen om "mobiele" bewoners te volgen, bewoners met buitenlandse afkomst voelen zich ook welkom in de buurt, gemakkelijker contact met bureaus.

4.1.2. Citizens in Policing, Verenigd Koninkrijk: Special Constables en Essex Active Citizens⁵⁵

In het Verenigd Koninkrijk loopt een nationaal project "Citizens in Policing", dat de inzet van burgervrijwilligers ter ondersteuning van de politie bevordert. Citizens in Policing vergroot de capaciteit van lokale politiediensten, brengt specifieke vaardigheden en expertise naar politieteams en draagt bij tot nauwere banden met de lokale gemeenschappen. Citizens in Policing heeft ook een website gecreëerd waarop alle mogelijkheden voor vrijwilligerswerk bij de politie worden gepresenteerd en bekendgemaakt en waarop de activiteiten en prestaties van elke lokale politiedienst in dit verband onder de aandacht worden gebracht.

Een voorbeeld van een vrijwillige rol bij de Britse politie is die van special constable (SC). SC's komen uit alle lagen van de bevolking en van alle etnische achtergronden en vormen een korps van getrainde, vrijwillige agenten die onder het bevel staan van reguliere hogere officieren en hun eigen rangstructuur hebben. SC's verbinden zich tot ten minste 16 uur dienstverlening per maand, die flexibel kan worden ingedeeld op basis van persoonlijke en werkverplichtingen. Om deze inzet te vergemakkelijken, heeft het Britse ministerie van Binnenlandse Zaken de regeling "Employer Supported Policing" gelanceerd, d.w.z. een partnerschap dat werkgevers aanmoedigt hun werknemers vrij te geven als burgers bij de politie door hen betaald verlof te geven om hun vrijwillige politietaken en/of opleiding te vervullen. SC's krijgen precies dezelfde opleiding als gewone agenten, hebben dezelfde bevoegdheden, dragen een



Figuur 12: Facebookpost van de politie van Essex waarin wordt geadverteerd met vrijwilligerswerk als 'Active Citizens'. Bron: [link](#).

⁵⁵ Citizens in Policing en Special Constables: Citizens in Policing, 2021a ([link](#)); Essex Active Citizens: Citizens in Policing, 2021b ([link](#)); College of Policing, 2018, blz. 5-6 ([link](#)).

vergelijkbaar uniform en dragen dezelfde uitrusting. Hun dagelijkse taken omvatten voetpatrouilles en het reageren op meldingen van vermiste personen, maar zij kunnen ook worden opgeleid om te werken in gespecialiseerde politieteams die zich bezighouden met verkeerspolitie, bescherming van kwetsbare personen of buurtpartnerschappen. Zij werken meestal in het dichtstbijzijnde politiebureau, wat het lokale, gemeenschapsgerichte karakter van hun werk versterkt.

Naast de standaardfuncties van het nationale Citizens in Policing-project heeft het graafschap Essex de "Active Citizen" geïntroduceerd, eerst als proef (in 2013) en nu in volledige uitrol (sinds 2016). Active Citizens zijn vrijwilligers uit de gemeenschap die helpen de criminaliteit en de angst voor criminaliteit te verminderen door namens de politie van Essex met het publiek te communiceren. Anders dan de Special Constables zijn Active Citizens niet verplicht een minimumhoeveelheid tijd te besteden aan vrijwilligerswerk bij de politie, maar hun selectieprocedure is nauwgezet en gebaseerd op een beoordeling van hun motivatie. Actieve burgers worden *onder meer* opgeleid in conflictoplossing, advies inzake misdaadpreventie, risicobeheer en mensenrechten. Zij dragen een geüniformeerde jas, die dient als visueel afschrikmiddel voor criminaliteit, en zijn betrokken bij een breed scala van activiteiten, waaronder huis-aan-huisbezoeken, het voeren van gesprekken met slachtoffers om feedback te krijgen over de ontvangen dienstverlening, en het informeren van bewoners over wat er in de buurt is gebeurd. De bewoners bleken de tijd en diensten die de Actieve Burgers hun aanbieden echt te waarderen.

Sterke punten: verschillende soorten vrijwilligersfuncties kunnen het politiekorps versterken en een nuttige band met de gemeenschap vormen.

4.2. Communautaire partnerschappen voor probleemoplossing en co-creatie van veiligheid

Het uiteindelijke doel van communautaire partnerschappen is niet alleen om het vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap te vergroten, maar vooral om gezamenlijk veiligheid te creëren door gezamenlijk de problemen te identificeren die de gemeenschappen aangaan en daarvoor gemeenschappelijke oplossingen te ontwikkelen. Communautaire partnerschappen worden over het algemeen geoperationaliseerd en onderhouden via (formele of informele) interactieve fora zoals adviesorganen of lokale veiligheidsraden. Zij kunnen op selectieve of inclusieve wijze tot stand worden gebracht, d.w.z. door gerichte betrokkenheid van leidende figuren in de gemeenschap of door een bredere outreach naar de gehele gemeenschap. De eerste strategie lijkt bijzonder relevant in (super)diverse samenlevingen: als de politie goede relaties opbouwt met vertegenwoordigers en leiders van de lokale (immigranten)gemeenschappen, kunnen deze sleutelfiguren tegenover hun gemeenschap instaan voor de goede trouw van de politie. Bovendien bieden zij de politie belangrijke connecties met leden van die groepen en mogelijkheden om kennis te nemen van culturele kwesties en gebruiken in elk van die groepen. Toegangspunten tot dergelijke belangrijke connecties zijn culturele instellingen, diasporaverenigingen, religieuze groepen, plaatselijke ondernemers en belangengroepen/ maatschappelijke organisaties. Grotere en meer inclusieve gemeenschapspartnerschappen die openstaan voor alle leden van de gemeenschap verdienen in beginsel de voorkeur omdat zij het mogelijk maken een breed scala van standpunten te verzamelen en zoveel mogelijk leden van de gemeenschap te bereiken, maar zij zijn wellicht moeilijker op te zetten (vanwege problemen met de zelfselectie) en te beheren (vanwege de omvang).

Ongeacht hun samenstelling zijn dergelijke partnerschappen alleen doeltreffend als zij gebaseerd zijn op wederzijdse verantwoordingsplicht, respect en communicatie op voet van gelijkheid. Evenzo zal hun effect alleen duurzaam en langdurig zijn als de politie en andere betrokken instanties dergelijke partnerschapsstructuren institutionaliseren. Hoewel sommige focal points inzake diversiteit in afzonderlijke politiezones reeds een netwerk van verbindingen en partnerschappen met organisaties en leiders uit de gemeenschap hebben opgezet, is het van belang deze persoonlijke banden om te zetten in kanalen en netwerken die in de politiestructuur en het institutionele geheugen zijn ingebed.

4.2.1. Een permanent netwerk van buurtgenoten ter voorkoming van wanordelijkheden en radicalisering: het initiatief "Bondgenoten" in Nederland⁵⁶

Het initiatief "Bondgenoten" werd begin 2010 gelanceerd door de Nederlandse Nationale Politie in de steden Almere en Utrecht als een methode voor netwerkvorming die erop gericht is een langdurige en stabiele alliantie tot stand te brengen tussen overheid, politie en geselecteerde burgers om sociale onrust te voorkomen of te beheersen. Het bondgenotennetwerk bestaat uit een vertegenwoordiger van de lokale politie, een ambtenaar van het gemeentebestuur (bv. de wethouder voor veiligheid of integratie, het aanspreekpunt voor integratie, enz. Het komt ongeveer om de zes weken samen, ongeacht de incidenten, en kan snel worden samengebracht in geval van een (dreigende) crisis in de wijk of gemeente. Uit interne evaluaties is gebleken dat de tevredenheid groot is en dat openheid, vertrouwen en inzet van alle partijen belangrijk zijn. Bovendien stellen deze netwerken de politie en sleutelfiguren uit de gemeenschap in staat om snel informatie en zorgen met elkaar te delen en zo nodig te reageren op "alarmsignalen". Gezien het succes is het initiatief uitgebreid tot het nationale niveau.



Figuur 13: Fragment uit de informatieve video van het initiatief "Bondgenoten". Bron: [link](#).

Er moet rekening worden gehouden met een aantal belangrijke overwegingen voor een succesvolle toepassing van deze methode, ook in verschillende contexten en landen.

- De selectie van de "bondgenoten" is cruciaal. De stad/gemeente en de lokale politie stellen voor elke relevante gemeenschap (bv. religieus of etnisch) of groep (bv. beroepen, jongeren, vrouwen...) een lijst van sleutelfiguren op. Sleutelfiguren zijn mensen die vertegenwoordigers zijn of optreden van een gemeenschap/groep en die invloed kunnen uitoefenen. Een bondgenoot is op zijn beurt een sleutelfiguur die zich inzet voor lokale veiligheid en sociale cohesie, en wordt geselecteerd op basis van interviews en huisbezoeken.
- Het is van groot belang te investeren in de relatie tussen de leden van het netwerk. Daarom worden alle bijeenkomsten gekoppeld aan een maaltijd, om ruimte te creëren voor informele interacties. Bovendien is het eerste overleg uitsluitend gericht op het leggen van persoonlijke contacten en het scheppen van vertrouwen. Het bespreken van problemen in de lokale gemeenschap vindt pas in een later stadium plaats.
- Een lokale lens is van fundamenteel belang, zowel wat de aanpak als wat de focus betreft. De methodologie en de samenstelling van het netwerk moeten op maat worden gemaakt en aangepast aan de lokale context, en de nadruk in de vergaderingen en activiteiten van het netwerk moet liggen op lokale kwesties en lokale oplossingen.

Sterke punten: regelmatige bijeenkomsten tussen bondgenoten (om de zes weken) ongeacht incidenten, eerste bijeenkomsten gaan alleen over het opbouwen van relaties: geen discussies over problemen, lokale focus in alles

⁵⁶ Vlaamse overheid, n.d. ([link](#)); Radicalisation Awareness Network (RAN), 2018, pp. 26-27 ([link](#)).

4.2.2. Gezamenlijke vaststelling van problemen en oplossingen: de geïntegreerde veiligheidsmanagementmatrix, Nederland⁵⁷

De Integrale Veiligheidsmanagementmatrix is een instrument dat door Noord-Hollandse gemeenten en wijkagenten wordt gebruikt om samen met belanghebbenden uit de gemeenschap veiligheids- en beveiligingsproblemen te identificeren, te prioriteren en aan te pakken. Gemeenten en wijkagenten nodigen vertegenwoordigers van de gemeenschap uit voor een gezamenlijke bijeenkomst om de belangrijkste veiligheids- en beveiligingsproblemen in een bepaalde gemeente of wijk in kaart te brengen. De politie levert een bijdrage door haar analyse te delen op basis van haar persoonlijke kennis van de gemeenschap, beschikbare demografische en sociaaleconomische gegevens en informatie uit politiedossiers. Voor elke prioritaire kwestie die tijdens de bijeenkomst wordt vastgesteld, brainstormen de belanghebbenden ook om overeenstemming te bereiken over een gemeenschappelijke beschrijving van de kwestie, de gewenste uitkomst(en) en de rol en verantwoordelijkheden van de verschillende betrokken partijen. De resulterende probleemoplossende aanpak wordt samengevat in een geïntegreerde veiligheidsbeheersmatrix, die een duidelijke schematische weergave biedt van het wie, wat, waar, wanneer en hoe. In de voor de oplossing van het probleem voorziene periode worden twee vervolvergaderingen gehouden om de inspanningen en de vooruitgang te bespreken en de matrix dienovereenkomstig te herzien. De matrix als instrument is gemakkelijk in te vullen en kan gemakkelijk in andere contexten worden gebruikt.

Matrix Integrale Veiligheidszorg (vul onderwerp in)		Sessie nummer: 1		Datum: dd-mm-jj	
Probleemveld	1				
Probleemstelling	Lokatie: Den Helder, Doorzwin, Basketbalveld Kooij. Jongeren in de leeftijd van 13 tot 16 jaar, groep van wisselende samenstelling, namen zijn bekend. De ouderen durven de jongeren niet aan te spreken. De jeugd gaat schofferen, beledigen, geluidsoverlast veroorzaken.				
SMART doelstelling	Structurele aanpak om binnen 6 maanden a) overlast van de jongeren naar normaal niveau terug te dringen (geen criminele activiteiten), b) ouders zichtbaar verantwoordelijkheid te geven bij de aanpak van de jeugd, c) bewoners weerbaarder te maken.				
Regelhouder					
Primaire probleemhouder					
Deelnemer/Partner	Actie	Tijdstip	Resultaat	Op welke wijze inzichtelijk?	
Jeugdorg	Organiseren van jeugdplatform (overleg) waarbij de overlast bij de Kooij besproken wordt met de jongeren daar a) eerste resultaat en actieplan voor deze meeting b) de feitelijke meeting	voor de eerste vergadering een actieplan en binnen 6 weken het jeugdplatform			
Brijder	Plan van aanpak verplicht gesprek ouders/kind over alcohol en drugsgebruik	Voor de volgende vergadering een offerte van Brijder			
Politie	Continueren inzetopdracht voor toezicht en handhaven				
Wering	Organiseren van een plan van aanpak om structureel een sportactiviteit te organiseren voor de jeugd rond de Kooij. Aanvankelijk 4 mogelijke scenario's ontwikkelen.	Voor de volgende vergadering 4 scenario's			
Sportzorg	Aangeven welke kennis en ondersteuning en evt. logistieke middelen beschikbaar zijn voor de organisatie van de sportactiviteiten	Voor de volgende vergadering 4 scenario's			

Figuur 14: Matrix template/gedeeltelijk gevuld voorbeeld. Bron: [link](#).

Sterke punten: het instrument helpt lokale problemen te visualiseren, acties, doelstellingen en tijdschema's vast te stellen om de problemen te verbeteren, het proces is collaboratief wat helpt de gemeenschap bij de acties te betrekken.

4.2.3. Open en regelmatige uitwisselingen over de veiligheid van de gemeenschap: Police and Communities Together (PACT), Lancashire, Verenigd Koninkrijk.⁵⁸

Communautaire partnerschappen in het kader van CoP kunnen ook de vorm aannemen van open, regelmatige uitwisselingen tussen de politie en alle geïnteresseerde leden van de gemeenschap. De politie van Lancashire in het Verenigd Koninkrijk houdt bijvoorbeeld elke maand Police and Communities Together (PACT)-bijeenkomsten, waar leden van de gemeenschap de kans krijgen om met hun buurtpolitieteams (zie 1.1.1) te spreken, hun zorgen te uiten, gezamenlijk besluiten te nemen over de prioriteiten van de politie voor de volgende periode en de prestaties van de buurtpolitieteams in dat verband te controleren. De vergaderingen worden doorgaans in elke wijk op hetzelfde tijdstip

⁵⁷ Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), 2014, blz. 110-111 ([link](#)).

⁵⁸ Inspiring Citizens Participation for Enhanced Community Policing Action (INSPEC2T) Project, 2016, blz. 26 ([link](#)).

en dezelfde plaats gehouden. Meer recentelijk is de aanpak in sommige gevallen geëvolueerd naar E-PACT's (virtuele vergaderingen online) en/of hybride vergaderingen (bijvoorbeeld via Facebook of Google Hangouts). Informatie over het tijdstip en de locatie van de volgende (E-)PACT-bijeenkomst wordt gedeeld op de sociale media-accounts van het NPT.

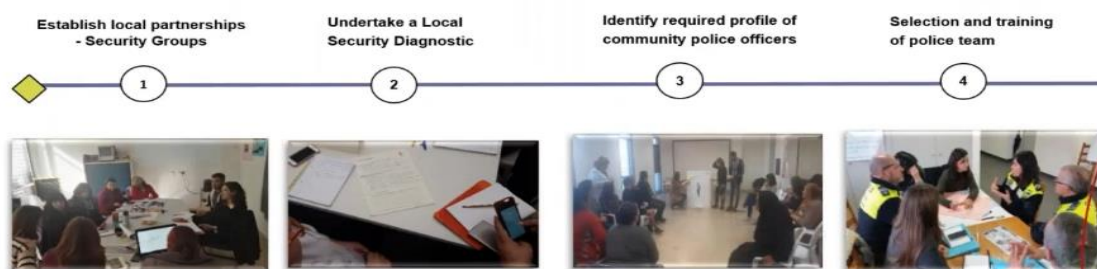
Sterke punten: maandelijkse bijeenkomsten tussen gemeenschap en politie, rapportage over vooruitgang maakt controle mogelijk

4.2.4. Participatief, preventief, oplossingsgericht en proactief: Het CoP-model van de gemeentepolitie van Lissabon⁵⁹

Na twee verschillende proefprojecten in 2007 en 2009 heeft de gemeentepolitie van Lissabon (LMP) een uitgebreid CoP-model ingevoerd dat gericht is op het oplossen van veiligheidsproblemen in de gemeenschap en gebaseerd is op een proactieve en participatieve aanpak die zich uitstrekt van de planning via de uitvoering tot de evaluatiefase. Het CoP-model van Lissabon onderscheidt zich doordat het gezamenlijk wordt gepland en uitgevoerd door een partnerschap tussen het LMP, lokale partners en bewoners dat in de vroege voorbereidingsfasen tot stand komt. De planningsfase van dit model omvat vier fasen:

- de oprichting van "veiligheidsgroepen", waarin de politie en de partners uit de gemeenschap (bv. bewonersverenigingen, parochieraden, sociale verenigingen) samenwerken;
- een "lokale veiligheidsdiagnose" door middel van focusgroepen, interviews, politiebezoeken, gemeenschapsevenementen, enz;
- de gezamenlijke vaststelling van het gewenste profiel en de vereiste kenmerken van de toekomstige CoP-functionarissen; en
- de gezamenlijke selectie en opleiding van CoP-functionarissen.⁶⁰

Participatory planning of the Community Policing (CP) in a new neighbourhood – 4 steps



Figuur 15: De vierstapenmethode voor de participatieve planning van de CoP-benadering van de gemeentepolitie van Lissabon in de wijken van de stad. Bron: [link](#).

Dit model vertaalt zich in vier uitvoeringsmodaliteiten:

- dagelijkse voetpatrouilles door het CoP-team;
- vergaderingen van de veiligheidsgroep, die elke maand plaatsvinden en waarbij politie, partners en vertegenwoordigers van de bewoners de veiligheidsproblemen van het grondgebied bespreken, voorstellen voor de oplossing ervan uitwerken en de resultaten evalueren;
- het gezamenlijk oplossen van problemen op het gebied van veiligheid en openbare ruimte;
- en bewustmakingsactiviteiten inzake misdaadpreventie en gemeenschapsveiligheid met plaatselijke partnerorganisaties.

In het algemeen streeft het CoP-model van het LMP naar een alomvattende preventieve en probleemoplossende aanpak die politie en gemeenschap samenbrengt om systematisch na te denken over waarom bepaalde

⁵⁹ CCI-project, 2021a ([link](#)); CCI-project, 2021b ([link](#)); CCI-project, 2021c ([link](#)); EFUS, 2015, blz. 9.

⁶⁰ Er zij op gewezen dat momenteel alleen Portugese onderdanen bij de gemeentepolitie kunnen werken en dat deze niet rechtstreeks personeel aanwerft. Het personeel van de gemeentepolitie is namelijk afkomstig van het nationale politiekorps. Van cruciaal belang is dat dit systeem de mogelijkheden van de gemeentepolitie beperkt om mensen met een migrantenachtergrond aan te werven.

gemeenschapsproblemen zich voordoen en hoe gemeenschapsmiddelen kunnen worden ingezet om deze te verminderen en te voorkomen.



Figuur 16: De viervoudige uitvoeringsstrategie van de CoP-benadering van de gemeentepolitie van Lissabon. Bron: [link](#).

De participatieve aanpak in het CoP-model van het LMP heeft niet alleen betrekking op de gemeenschap, maar ook op de politie en het gemeentebestuur. Het LMP organiseert ook "strategische planningsessies" voor hoge politiefunctarissen en de lokale overheid om hen *onder meer* te betrekken bij de vaststelling van de CoP-methode en het CoP-opleidingsprogramma of bij de beslissing om het CoP-model uit te breiden tot nieuwe gebieden. Meer in het algemeen heeft het LMP op basis van deze ervaring en in het kader van het project "Cutting Crime Impact" (CCI) een toolkit en een aantal communicatie-instrumenten over CoP ontwikkeld, met als doel de percepties en praktijken van CoP binnen de politie, waar CoP door de hiërarchie soms als een soort tweederangs politiewerk wordt beschouwd, te helpen veranderen.

De participatieve, probleemoplossende aanpak die in het model besloten ligt, kan naar andere contexten worden overgebracht en aan de lokale omstandigheden worden aangepast. In dit verband kan de CCI-toolkit helpen bij het creëren van de noodzakelijke institutionele omgeving voor het succesvol opzetten van een dergelijk CoP-initiatief.

Sterke punten: veel aandacht voor de voorbereidingsfase en het opbouwen van netwerken (planningsfase), politieambtenaren worden opgeleid en bewust gemaakt van het belang van CoP, CoP-functionarissen worden geselecteerd op specifieke verzoeken/criteria van de gemeenschap.

4.2.5. Een lokaal uitgevoerd nationaal programma voor co-creatie op het gebied van veiligheid: OostenrijksSecurity.Together⁶¹

De Oostenrijkse politie heeft onlangs een nationaal co-creatieprogramma voor veiligheid gelanceerd onder de naam 'Gemeinsam.Sicher' (Veiligheid.Samen), dat de professionele dialoog over veiligheid tussen burgers, gemeenten en de politie bevordert en coördineert met als doel de veiligheid van iedereen op preventieve en collaboratieve wijze te ontwikkelen. Het initiatief draait om de vorming van "veiligheidspartnerschappen", die vier categorieën actoren omvatten:

1. Veiligheidspartners: mensen die geïnteresseerd zijn in het helpen vormgeven van de veiligheid op regionaal niveau en die besluiten deel te nemen aan bewustmakings- en informatie-uitwisselingsactiviteiten ten behoeve van medeburgers;
2. Veiligheidsfunctionarissen: politiefunctionarissen die fungeren als contactpunten voor de veiligheidspartners en die werken als de verlengde, operationele arm van de veiligheidscöördinatoren;
3. Veiligheidscoördinatoren: zij werken op districtsniveau en hebben een coördinerende rol, waarbij zij optreden als schakel tussen alle bij het veiligheidspartnerschap betrokken actoren;
4. Plaatselijke veiligheidsraden: plaatselijke raden die optreden als interface tussen het plaatselijke politiebureau en de respectieve gemeenschap in aangelegenheden die verband houden met de veiligheidsautoriteiten.

Figuur 17: De vier veiligheidsactoren in het programma "Gemeinsam.Sicher". Bron: [link](#).
DAS SIND DIE VIER PARTNER:



Gemeinsam.Sicher betreft niet alleen actief het maatschappelijk middenveld bij het ontwerp en de uitvoering van de interne veiligheid en de veiligheid van de gemeenschap, maar institutionaliseert ook de co-

creatiebenadering van veiligheid, in de vorm van veiligheidspartnerschappen. Daartoe worden zowel binnen als buiten de politie nieuwe organisatiestructuren opgezet en worden nieuwe werkprocessen geïntegreerd in de dagelijkse werkzaamheden van de politie. Bovendien heeft het initiatief, in de geest van CoP, een onlinetool ingevoerd waarmee burgers met één druk op de knop alle veiligheidsfunctionarissen kunnen vinden en via een zoekleutel politiebureaus en ziekenhuizen kunnen bellen.

Sterke punten: verschillende veiligheidsactoren maken deel uit van een organisatiestructuur = institutionalisering van de veiligheidsaanpak.

⁶¹ Dehbi, 2019, p. 98-99; Bundesministerium für Inneres, n.d. ([link](#)).

II. PRAKTISCHE AANBEVELINGEN

Op basis van de input die is verzameld tijdens bilaterale bijeenkomsten van belanghebbenden, het hoofdstuk over goede praktijken, studiebezoeken en verschillende feedbackmomenten met de projectpartners, zijn aanbevelingen opgesteld in de vorm van praktische aanbevelingen. Deze aanbevelingen belichten wat er, zowel op korte als op lange termijn, kan worden gedaan om de buurtpolitie te verbeteren en het vertrouwen tussen de politie en de burgers te versterken.

Het doel van deze praktische aanbevelingen is praktische ideeën aan te reiken die door de projectpartners gemakkelijk in praktijk kunnen worden gebracht als proefinitiatieven binnen de betrokken politiezones. Daartoe gaan de aanbevelingen vergezeld van enkele inspirerende voorbeelden en (vaak transversale) goede praktijken, samen met tips voor succes en belangrijke disclaimers.

Dit hoofdstuk richt zich op de derde pijler van het project, namelijk gemeenschapsgerichte politiezorg/ community policing (CoP) en het opbouwen van vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap, waaronder met name mensen met een migratieachtergrond. Hoewel de nadruk ligt op concrete initiatieven en acties die op korte termijn moeten worden uitgevoerd, biedt dit hoofdstuk ook een aantal praktische richtlijnen voor de verankering van CoP op institutioneel niveau op lange termijn. Afhankelijk van de specifieke ervaringen en behoeften van elke politiezone kunnen de praktische aanbevelingen zowel worden ingezoomd als gecombineerd om bestaande uitdagingen binnen de thematische gebieden van het project aan te pakken. De lessen uit de uitvoering van deze aanbevelingen zullen vervolgens worden geïntegreerd in praktische instrumenten en lessen in het derde hoofdstuk van deze toolbox, waarin de aanbevelingen van hoofdstuk twee zullen worden verfijnd en praktische instrumenten zullen worden aangeboden aan andere zones die niet bij het huidige project betrokken waren.

OVERZICHT

1. Zorgen voor de aanwezigheid, de zichtbaarheid en de toegankelijkheid van wijkpolitieteams en -functionarissen
2. Een goed begrip ontwikkelen van zowel het gebied als de gemeenschap, en de activiteiten van de CoP afstemmen op en aanpassen aan de lokale context.
3. Betrekken van (met) gemeenschappen
4. Solide partnerschappen met de gemeenschap aangaan
5. Een participatieve preventieve probleemoplossende aanpak onderschrijven
6. Verbetering en versterking van wederzijdse kennis, begrip en vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap, in het bijzonder met gemarginaliseerde groepen.
7. Investeren in en verbeteren van de relatie met de jeugd
8. Capaciteit opbouwen en investeren in de opleiding van (wijk)politieagenten
9. Zorgen voor regelmatige en transparante communicatie en informatie-uitwisseling in twee richtingen
10. Zorgen voor de duurzaamheid van de wijkgerichte aanpak

1. Zorgen voor de aanwezigheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van speciale wijkpolitieteams en functionarissen

1.1. Speciale CoP-teams en -gebieden instellen

- ✓ Speciale CoP-functionarissen en/of -teams benoemen
- ✓ functionarissen en/of teams van de CoP op lange termijn toewijzen aan vaste geografische gebieden
- ✓ Werkgebieden afbakenen die zowel de buurt (geografisch) als de gemeenschap (etnografisch) weerspiegelen.
- ✓ Het werkgebied van elk team verdelen in kleinere gebieden die permanent worden toegewezen aan een aangewezen CoP-functionaris of (sub)team, om het CoP werk doelgerichter en meer lokaal verankerd te maken.



Tips voor succes: Criteria voor de verdeling van de CvdP-functionarissen en voor het bepalen van de afmetingen van hun werkgebieden:

- Dichtheid (landelijk vs. stedelijk)
- Analyse van de bevolkingstypologie: Samenstelling naar geslacht, leeftijd, etnische afkomst, religie, inkomen per hoofd en mate van sociale ongelijkheid...
- (Geschatte) mate van conflict in een bepaald gebied
- Locatie van gebedshuizen in het gebied
- Ligging van de wijk ten opzichte van de stad (concentrische cirkeltheorie): nabijheid van of afstand tot het stadscentrum en gemakkelijke toegang tot het centrum.

1.2. Zorgen voor aanwezigheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid, zowel fysiek als digitaal

- ✓ Zorgen voor zichtbare, fysieke aanwezigheid "op de grond" door middel van patrouilles te voet, te paard en/of per fiets in plaats van per auto.
- ✓ Gebruik een interactief patrouillemodel dat gesprekken, vragen en interactie tussen de politie, burgers, handelaars, jongeren, voorbijgangers, enz. aanmoedigt.
- ✓ Geprogrammeerde bezoeken brengen aan handelaren, niet-formele leiders van de gemeenschappen, ontmoetingscentra, gebedscentra, vrijetijdscentra, enz.



N.B.: Voetpatrouilles zijn niet voldoende: uit studies is gebleken dat voetpatrouilles, om de ordeverstoring te verminderen of het vertrouwen van het publiek in de politie te vergroten, gepaard moeten gaan met betrokkenheid van de gemeenschap en een



Inspiratie: De Japanse "koban" zijn kleine gebouwen van één of twee verdiepingen die dienen als basis van waaruit politieagenten de openbare veiligheid kunnen beheren en in de straten van de buurt kunnen patrouilleren. Buurtbewoners kunnen de koban ook bezoeken om klachten in te dienen, vermiste voorwerpen aan te geven, vergunningen te verlengen en enkele eenvoudige bureaucratische kwesties op te lossen.

- ✓ Onderstations/ministations/mobiele stations opzetten in bepaalde wijken of op drukbezochte contactpunten, zoals in scholen, gemeenschapscentra, vervoersknooppunten en winkelcentra.
- ✓ Verbindingsfunctionarissen aanwijzen om specifieke groepen (etnische minderheden, LGBTQ+-gemeenschap, daklozen, enz.) te bereiken en bij hen te betrekken, de politie dichterbij hen te brengen en hun gerichte aanvullende diensten te verlenen (juridische/administratieve bijstand en advies, toezicht op racistische incidenten, slachtofferbescherming en -ondersteuning, enz.).
- ✓ "Virtual community policing": bevorderen en vergemakkelijken van de toegang tot politiediensten met behulp van moderne technologische middelen (telefoon, internet en sociale netwerken).
 - Sociale-media-accounts aanmaken voor (virtuele) wijkagenten, die het zichtbare en toegankelijke gezicht van de politie online kunnen worden, preventief werken, gevoelens van veiligheid bij internetgebruikers bevorderen en als eerste optreden bij vermoedens van criminele handelingen op internet.
 - Speciale portalen, toepassingen en platforms ontwikkelen voor tweerichtingscommunicatie en informatie-uitwisseling tussen de politie en het publiek over veiligheidsgerelateerde zaken. Burgers kunnen deze instrumenten gebruiken om lokale incidenten, vandalisme en drugsgelateerde problemen te melden, onder meer door een foto of video te delen. De politie kan hetzelfde platform gebruiken om het publiek te informeren over haar acties en vorderingen met betrekking tot specifieke lokale kwesties.

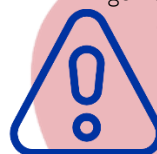
2. Een goed begrip ontwikkelen van zowel het gebied als de gemeenschap en de activiteiten afstemmen op de lokale context.

2.1. De context in kaart brengen om deze beter te begrijpen

Belangrijke elementen waarmee rekening moet worden gehouden, zijn onder meer:

- Wat zijn de verschillende gemeenschappen die in een wijk aanwezig zijn?
- Wie zijn de sleutelfiguren binnen de gemeenschappen?

- Welke plaatsen zijn (geografische) brandpunten voor verschillende gemeenschappen (bijvoorbeeld winkels, gebedshuizen en vervoersknooppunten)?
- Welke gemeenschappen zijn momenteel lokaal betrokken bij de politie en welke niet?
- Wat zijn de beschikbare communautaire middelen en wat is de reeds bestaande communautaire infrastructuur?
- Wie zijn de mensen en welke zijn de groepen en plaatsen met de grootste behoeften?
- Wat hebben verschillende gemeenschappen nodig van gemeenschapsgerichte politiezorg?



N.B.: Er is niet slechts één gemeenschap. De gemeenschap is een complex geheel. Bovendien:

- Sommige door de politie geïdentificeerde groepen zien zichzelf misschien niet als "gemeenschappen" die kunnen worden gemobiliseerd voor buurtpolitie.
- Sommige groepen kunnen ook eerder gemeenschappen van belang zijn dan dat zij geografisch met elkaar verbonden zijn.

2.2. Selecteer en bereid CoP-functionarissen adequaat voor op hun plaatsing

- ✓ Er moet voor worden gezorgd dat de CoP-functionarissen voldoende tijd krijgen om te begrijpen hoe de gemeenschap werkt en dat de gemeenschap hun CoP-functionaris leert kennen.
- ✓ diverse CoP-teams samenstellen, met voldoende ervaring en een passend genderevenwicht
- ✓ Het profiel van de CoP-teams aanpassen aan de demografie van de gemeenschap/het gebied dat zij bedienen.
- ✓ introductieprogramma's en korte stages bij lokale NGO's voor nieuwe CoP-functionarissen.



Goede praktijken in de schijnwerpers:

- Stage d'immersion, Canada: In Longueuil, Quebec, nemen nieuwe politieagenten deel aan een unieke stage van vijf weken waarin zij worden ondergedompeld in verschillende gemeenschappen om ontmoetingen en uitwisselingen aan te moedigen en zo de realiteit van degenen die zij dienen beter te begrijpen.
- [Culturele wasstraat](#), Nederland: introductieprogramma van twee weken (inclusief maatschappelijke oriëntatie/stage) voor elke nieuwe politieagent in de Schilderswijk, een van de wijken van Den Haag.

2.3. Doelgerichte methodologieën, activiteiten en partnerschappen op basis van de inventarisatie

- ✓ De resultaten van het in kaart brengen van de gemeenschap gebruiken als informatie voor het afstemmen van de methoden voor betrokkenheid en bereik, op basis van de specifieke potentiële belemmeringen voor elke groep/gemeenschap.
- ✓ Doelgroepen betrekken bij de ontwikkeling van methodologieën en activiteiten, om de verwachtingen te peilen en te beheren en te zorgen voor eigen inbreng
- ✓ Vermijd om alleen voor "gemakkelijke allianties" te gaan (met degenen die gemakkelijk te bereiken en te beïnvloeden zijn en de politie al vertrouwen).
- ✓ het meest geschikte interventieniveau kiezen (deelgebied, wijk, buurt, gemeente) op basis van de aard van de problemen/behoeften
- ✓ Gebruik maken van communautaire middelen en infrastructuur



N.B.: Bij de uitvoering van zeer gerichte vormen van politieoptreden is voorzichtigheid geboden om ervoor te zorgen dat zij geen negatief effect hebben op het beeld dat het

- ✓ Houd internationale problemen buiten de lokale initiatieven en maatregelen en houd de focus op het lokale niveau.

3. Betrekken van gemeenschappen

Betrokkenheid van de gemeenschap is het proces waarbij burgers en gemeenschappen worden bereikt en hun belangstelling voor en deelname aan het politiewerk wordt geactiveerd. Dit kan gaan van informatieverstrekking en geruststelling tot het in staat stellen van burgers en gemeenschappen om oplossingen voor plaatselijke problemen te vinden en uit te voeren en invloed uit te oefenen op strategische prioriteiten en beslissingen.⁶² De betrokkenheid van de gemeenschap in ruime zin kan passief of actief zijn (bv. alleen raadpleging vs. gezamenlijke probleemanalyse en probleemoplossing; deelname aan vergaderingen vs. actieve rol in veiligheidsprojecten), de deelname kan direct of indirect zijn (d.w.z. via vertegenwoordigers van de gemeenschap), en de betrokkenheid kan ad hoc of periodiek zijn. In het kader van deze publicatie is de connotatie van de term beperkt tot community outreach, het stimuleren van interactie en het creëren van banden met de gemeenschap, om het te onderscheiden van het bredere, meer structurele "community partnership" (waarvoor wordt verwezen naar Praktisch richtsnoer nr. 4).

3.1. Proactieve en gediversifieerde hulpverlening om positieve relaties met de gemeenschap tot stand te brengen.

- ✓ interactieve voetpatrouilles uitvoeren (zie hierboven)
- ✓ Organiseren van buurt-/wijkvergaderingen
- ✓ Organiseer gemeenschaps evenementen: dit is een kans om in contact te komen met leden van de gemeenschap en hun eventuele angst voor de politie weg te nemen.



Maak gebruik van minder traditionele en meer proactieve methoden van betrokkenheid die bedoeld zijn om een brede dwarsdoorsnede van de gemeenschap te bereiken.



Succesfactoren van gemeenschaps evenementen:

- Evenementen organiseren met lage/niet-bestaande drempels voor deelname
- Kies locaties die gemakkelijk toegankelijk zijn
- Vaak/regelmatig gemeenschaps evenementen plannen
- Evenementen aankondigen via verschillende kanalen, waaronder sociale media, en indien mogelijk in meerdere talen.

- ✓ alternatieve, pro-actieve benaderingswijzen uitproberen en uitvoeren, zoals deurkloppen en



Goede praktijken in de schijnwerpers: [Street briefings](#), West Yorkshire Police, Verenigd Koninkrijk
Twee keer per dag informeren leidinggevende politiefunctionarissen CoP-functionarissen op openbare plaatsen, zoals parken, buurthuizen en winkelstraten, voordat zij op patrouille gaan. Leden van het publiek kunnen luisteren en worden uitgenodigd om mee te doen en lokale kwesties en problemen onder de aandacht te brengen.

straatvoorlichting

- ✓ Samenwerken met meertalige ambtenaren, stadsagentschappen of maatschappelijke organisaties om het bereik uit te breiden en voorlichtingsmateriaal (bijv. flyers, brochures) te vertalen en te ontwikkelen in talen die gewoonlijk in het gebied worden gesproken en/of in een taal die begrijpelijk is voor de specifieke doelgroep(en).
- ✓ Het potentieel van digitale hulpmiddelen (sociale media, apps...) maximaliseren

⁶² <https://www.college.police.uk/search?query=community%20engagement>

3.2. De middelen en netwerken van zowel de politie als de gemeenschap maximaliseren om het bereik te vergroten.

- ✓ Speciale contactpersonen aanwijzen om specifieke groepen/gemeenschappen te bereiken (etnische minderheden, LGBTIQ+-gemeenschap, daklozen, ...).
- ✓ Zoek contact met gevestigde gemeenschapsleiders (bv. religieuze leiders) die kunnen instaan voor de goede trouw van de politiedienst en zet een geprivilegieerd kanaal op voor communicatie en contact.
- ✓ Samenwerken met culturele instellingen, diasporaverenigingen, plaatselijke ondernemers, belangengroepen/ maatschappelijke organisaties en andere gemeenschapsorganisaties om belangrijke contacten te leggen met leden van de verschillende gemeenschappen en het bereik te maximaliseren.



N.B.: Richt deze toenaderingspogingen alleen op het opbouwen van relaties en vertrouwen, en niet op het verzamelen van inlichtingen, om het vertrouwen van deze gemeenschappen te



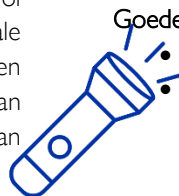
Tip voor succes: Wanneer outreach- en engagementinspanningen afkomstig zijn van de politie, zullen mensen die kritischer staan tegenover de politie terughoudend zijn om te reageren. Betere resultaten in termen van een meer diverse en wijdverspreide betrokkenheid en deelname van de gemeenschap zijn waarschijnlijker als deze inspanningen en uitnodigingen komen van andere, meer vertrouwde figuren binnen de gemeenschap.

4. Solide partnerschappen met de gemeenschap aangaan

Als politiefilosofie beschouwt 'gemeenschapsgerichte politiezorg' lokale veiligheid als de gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel de politie als de gemeenschap ("co-creatie van veiligheid"). In dat perspectief is de politie slechts een onderdeel van de oplossing voor problemen op het gebied van veiligheid en openbare ruimte, en is succes op lange termijn afhankelijk van het opbouwen van succesvolle en goed gestructureerde relaties met de gemeenschap in de vorm van partnerschappen voor gemeenschapsveiligheid, waardoor de betrokkenheid van de gemeenschap wordt vergroot, geformaliseerd en verankerd (zie hiervoor de vorige praktische richtsnoer).

4.1. Geef de voorkeur aan actieve boven passieve betrokkenheid

- ✓ Een participatieve aanpak in alle fasen (planning, uitvoering, evaluatie).
- ✓ De gemeenschap betrekken bij gezamenlijke probleemoplossende oefeningen in plaats van alleen overleg
- ✓ Laat de gemeenschap een actieve rol spelen bij de uitvoering van lokale veiligheidsprojecten, initiatieven en activiteiten in plaats van hen alleen aan te moedigen deel te nemen aan vergaderingen.



Goede praktijken in de schijnwerpers:

- Buurtwachten
- Vrijwilligerswerk bij de politie (bijv. het programma "[Citizens in Policing](#)", Verenigd Koninkrijk)

4.2. Formaliseren van de betrokkenheid van de gemeenschap in welomschreven en gestructureerde partnerschappen

- ✓ Overgaan van persoonlijke banden naar geformaliseerde kanalen en netwerken die zijn ingebed in de politiestructuur en het institutionele geheugen. Een eerste stap is het in kaart brengen en registreren van de verbindingen en relaties van de politie met gemeenschapsgroepen en -leden.

Informatie box:
Wat is een comité?

In het kader van het CoP-project zal elke politiezone een CoP-comité oprichten, een overleg- en raadplegingsorgaan bestaande uit vertegenwoordigers van alle betrokken partijen in

de gekozen buurt/gemeenschap (politie, religieuze groepen, jeugdwerkers, mensen met een migratieachtergrond, jeugdwerkers, jongeren, enz.)

De leden zullen regelmatig bijeenkomen om gemeenschappelijke initiatieven en de uitwisseling van zorgen en problemen geïdentificeerd binnen de gemeenschap.

✓ Formele structuren/organen invoeren voor het beheer van de veiligheidspartnerschappen van de gemeenschap. Dit kan verschillende vormen en namen aannemen: adviesraden, lokale veiligheidsraden, veiligheidsgroepen, speciale burgeracademies, CoPmittees, enz.

✓ Standaardwerkwijzen formuleren en duidelijke rollen (taakomschrijving) voor elke partij vaststellen om de efficiëntie te bevorderen en structuren voor verantwoordingsplicht in te stellen.

✓ Partnerschappen opbouwen op basis van de beginselen van wederzijdse verantwoordingsplicht, respect en communicatie op voet van gelijkheid.

✓ flexibiliteit mogelijk maken en

betrokkenheid bevorderen door de partners te laten beslissen over de frequentie en de vorm van de vergaderingen, op basis van hun beschikbaarheid en voorkeuren

✓ Betrokkenheid van de gemeenschap en partnerschappen op institutioneel niveau verankeren



Tip voor succes: Breng veiligheidspartnerschappen tot stand in de vroege planningsfasen, dat wil zeggen:

- Voordat politieactiviteiten en veiligheidsprojecten worden uitgevoerd
- In tijden van vrede en rust in de gemeenschap

4.3. De samenstelling van het partnerschap voor communautaire veiligheid samenstellen

✓ Zorg ervoor dat de veiligheidspartnerschappen van de gemeenschap vertegenwoordigers omvatten van alle personen, groepen en organisaties die in het gebied relevant worden geacht en belang hebben bij en/of belang hebben bij de veiligheid ter plaatse:

- de plaatselijke politiedienst
- andere lokale autoriteiten/entiteiten (waaronder scholen, gezondheidscentra, gemeentelijke autoriteiten die zich bezighouden met afvalbeheer en openbare ruimte, enz.)
- bewoners
- maatschappelijke organisaties en verenigingen (jeugdverenigingen, bedrijven, religieuze centra, diasporagroepen, enz.)

Tip voor succes: Vraag de gemeenschap om input over wie zij belangrijk vinden om aan tafel te hebben zitten om een brede representativiteit te garanderen.



- ✓ Beperk de omvang tot 10/12 personen om de beheersbaarheid te waarborgen
- ✓ Zorgen voor een evenwicht tussen vertegenwoordigers van ingezetenen en institutionele partners in het lidmaatschap van het veiligheidspartnerschap
- ✓ Selecteer met zorg de gemeenschapspartners die betrokken zijn bij het veiligheidspartnerschap. U kunt zelfs denken aan het houden van selectiegesprekken met alle in kaart gebrachte sleutelfiguren in de gemeenschap.

Informatiebox: Wat is een partner?

De communautaire partners moeten niet alleen prominente figuren in de gemeenschap zijn met een zekere achterban. Zij moeten ook een constructieve en positieve houding hebben en bereid zijn met de politie samen te werken. Dit is wat het verschil maakt tussen een "sleutelfiguur" en een "bondgenoot".



N.B.: Zorg ervoor dat alle groepen van de gemeenschap worden betrokken, met inbegrip van gemarginaliseerde groepen, kwetsbare mensen en anderen die moeilijk te bereiken of te horen zijn. Dit houdt in dat rekening moet worden gehouden met de verdeeldheid binnen de

4.4. Investeren in vertrouwen en langetermijnrelaties met en tussen de leden van het communautaire partnerschap

- ✓ Gebruik de eerste vergaderingen om elkaar te leren kennen, contactgegevens uit te wisselen en persoonlijke relaties op te bouwen, voordat u overgaat tot het bespreken van echte veiligheidskwesties.
- ✓ Indien mogelijk/wenselijk, houd de eerste vergadering zonder de politie
- ✓ Eisen dat de politie in burgerkleding komt of tenminste zonder wapens, om een veilige ruimte te creëren.
- ✓ Vergaderingen houden op locaties die neutraal, inclusief en gemakkelijk toegankelijk zijn.
- ✓ Houd de vergaderingen op de een of andere manier informeel/gezellig. Koppel ze bijvoorbeeld aan een gezamenlijke maaltijd (bij voorkeur halal/kosjer/vegetarisch om het meer inclusief te maken, afhankelijk van het lidmaatschap van het partnerschap).
- ✓ Vergaderingen periodiek maken, ongeacht incidenten/noodsituaties
- ✓ Internationale problemen buiten de lokale initiatieven en maatregelen houden en de focus op het lokale niveau houden.

Goede praktijken in de schijnwerpers:



- ["Bondgenoten"](#), Nederland: de groep "Bondgenoten" bestaat uit een vertegenwoordiger van de plaatselijke politie, een ambtenaar van het gemeentebestuur (bv. de gemeenteraadslid voor veiligheid/integratie, het contactpunt integratie, enz. Het komt ongeveer om de zes weken samen, ongeacht incidenten, en kan snel worden samengebracht in geval van een (dreigende) crisis in het gebied/de gemeente. Dankzij deze netwerken kunnen de politie en sleutelfiguren uit de gemeenschap informatie en zorgen met elkaar delen en zo nodig handelen naar aanleiding van "alarmsignalen".
- [Veiligheidsgroepen](#), Lissabon: sinds 2009 heeft de gemeentepolitie van Lissabon een uitgebreid CoP-model ingevoerd dat een participatieve aanpak belichaamt die zich uitstrekt van planning, via uitvoering tot evaluatie. Het CoP-model van Lissabon onderscheidt zich doordat het gezamenlijk wordt gepland en uitgevoerd door een partnerschap tussen de politie, lokale partners en bewoners, dat in de vorm van een zogenaamde "veiligheidsgroep" in de vroege voorbereidende stadia van de planningsfase wordt opgericht.

5. Een participatieve preventieve probleemoplossende aanpak onderschrijven

Bij gemeenschapsgerichte politiezorg gaat het om preventie in plaats van om handhaving en repressie. Probleemoplossing (of probleemgerichte politiezorg) is een van de best beproefde politiestrategieën: het is aangetoond dat het de criminaliteit, het antisociaal gedrag en de politievraag vermindert. Zelfs in criminaliteitsgebieden is gebleken dat probleemoplossing doeltreffender is om de criminaliteit terug te dringen dan meer politie.

5.1. Algemene beginselen

- ✓ Een gestructureerd probleemoplossend proces gebruiken om de onderliggende oorzaken van lokale problemen te begrijpen en aan te pakken.
- ✓ Maak het hele proces gemeenschapsgestuurd. De betrokkenheid van het publiek bij het vaststellen en definiëren van lokale veiligheidsproblemen/buurtproblemen is erkend als een sleutelement van succesvolle wijkpolitieprogramma's.
- ✓ Een combinatie van mechanismen en methoden gebruiken om een breder beeld te krijgen van de kwesties die moeten worden aangepakt en een groot aantal stemmen bij de besluitvorming te betrekken.
- ✓ Het analytisch vermogen en het probleemoplossend vermogen van politiefunctionarissen (CoP) opbouwen.
- ✓ Zorgen voor voldoende middelen en de tijd van CvdP-functionarissen voor het oplossen van problemen en proactieve inzet beschermen tegen andere taken, zoals administratief werk (toe te wijzen aan burgerpersoneel) en oproepen voor reacties

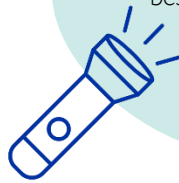


Inspiratie: Bekijk de [SARA-methodologie](#) (Scan, Analyse, Respond, Assess), een van de meest gebruikte kaders bij het oplossen van problemen. politiewerk.

5.2. Fase I: participatieve probleemidentificatie

- ✓ Identificeer lokale problemen met de gemeenschap door ze te vragen:

- To indicate what locally affects how they think, feel and act in respect of their safety
 - probleemlocaties aanwijzen en de aard van die problemen beschrijven
 - Om te beoordelen hoe problematisch problemen in de lokale omgeving volgens hen zijn en/of worden ervaren.
- ✓ Een grote verscheidenheid aan participatieve methoden gebruiken, met inbegrip van, maar niet beperkt tot:
- Buurtbeveiligingsgesprekken en enquêtes
 - Focusgroepen
 - Vergaderingen met specifieke gemeenschappen
 - Oefeningen in kaart brengen of gezamenlijke begeleide wandelingen in een wijk ("visuele milieuaudit")



Goede praktijken in de schijnwerpers:

De tweede stap van het unieke CoP-model van Lissabon na de oprichting van veiligheidsgroepen bestaat uit een "[lokale veiligheidsdiagnose](#)". Vanuit methodologisch oogpunt is de diagnose gebaseerd op verschillende bronnen en input, waaronder eerdere studies, enquêtes, focusgroepen, interviews, bijeenkomsten met specifieke gemeenschappen, enz.

5.3. Fase II: participatieve ontwikkeling en uitvoering van oplossingen

- ✓ Op basis van het eerder in kaart gebrachte probleem van de gemeenschap, gezamenlijk overeenstemming bereiken over de lokale prioriteiten, door middel van een shortlist, rangschikking, stemming, enz.
- ✓ Voor elke prioriteit brainstormen en overeenstemming bereiken over de gewenste resultaten en mogelijke oplossingen.
- ✓ met de gemeenschap nagaan hoe zij meer verantwoordelijkheid kunnen nemen bij het oplossen van lokale problemen
- ✓ Beschrijf de te ondernemen acties en bepaal de rol en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen die actief betrokken zullen zijn bij het oplossen van het probleem.
- ✓ gezamenlijk beslissen hoeveel middelen van politie en gemeenschap aan de verschillende problemen moeten worden toegewezen ("participatieve budgettering")
- ✓ hulpmiddelen gebruiken die helpen bij het visualiseren en schematiseren van de probleemoplossende aanpak (probleem, acties, doelen, rollen, tijdschema, enz.)
- ✓ De gemeenschappen informeren over hoe zij actief betrokken kunnen zijn
- ✓ gemeenschappen actief betrekken bij de uitvoering van oplossingen en veiligheidsinitiatieven/-projecten
- ✓ Contacten leggen met andere (gemeentelijke) instanties en diensten om niet-politionele zaken naar hen door te verwijzen voor actie.
- ✓ Gezamenlijk toezicht houden op de vorderingen, de resultaten evalueren en de prestaties van de politie beoordelen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren in het kader van de regelmatige bijeenkomsten die door de partnerschappen van de veiligheidsgemeenschappen worden georganiseerd.



Inspiratie: Bekijk de in Nederland ontwikkelde [Integrated Security Management Matrix](#)

6. Verbetering en versterking van wederzijdse kennis, begrip en vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap, in het bijzonder met gemarginaliseerde groepen.

Vertrouwen is een fundamenteel element van CoP. Er is echter vaak een gebrek aan vertrouwen of zelfs wantrouwen tussen rechtshandavingsinstanties en het publiek, met name onder meer gemarginaliseerde en/of kwetsbare groepen. Daartoe behoren onder meer kansarme sociale lagen, jongeren en migranten/niet-inheemse etnische gemeenschappen, en meer nog personen die tot verschillende van deze categorieën behoren.

Gebrek aan vertrouwen of wantrouwen kan het gevolg zijn van twee verschillende factoren: gebrek aan (wederzijdse) kennis en begrip en/of negatieve ontmoetingen en ervaringen. Het leidende beginsel voor acties op dit punt is dan ook het volgende: hoe meer initiatieven van betrokkenheid, gezamenlijke activiteiten en positieve contacten tussen de politie en de gemeenschap, hoe sterker het vertrouwen tussen beide.

6.1. Elkaar leren kennen en persoonlijke relaties ontwikkelen

- ✓ regelmatige gelegenheden voor ongedwongen gesprekken, ontspannen interacties en ontmoetingen in een informele setting tussen rechtshandaving en burgers buiten crisissituaties bevorderen en creëren
- ✓ Organiseer dergelijke ontmoetingen op neutrale en toegankelijke locaties
- ✓ Deelnemen aan lokale evenementen georganiseerd door de gemeenschap/gemeenschapsgroepen (bv. Belgian pride, religieuze festiviteiten, enz.)
- ✓ Afhankelijk van de behoeften en de lokale context, ontmoetingen organiseren die openstaan voor alle leden van de gemeenschap, alsook enkele die specifiek gericht zijn op specifieke groepen, waaronder met name nieuwkomers en migrantengemeenschappen/personen met een migratieachtergrond.



Goede praktijken in de kijker: "[Coffee with a Cop](#)" brengt politieagenten en leden van de gemeenschap samen rond een kopje koffie, met de bedoeling een informele ruimte te creëren voor ongedwongen gesprekken en ontspannen interacties met het publiek buiten crisissituaties. Coffee with a Cop-evenementen vinden persoonlijk plaats op neutrale locaties met een ongedwongen sfeer (meestal plaatselijke restaurants/café's). De bijeenkomsten hebben geen vooraf vastgestelde agenda, zodat buurtbewoners gewoon met agenten kunnen gaan zitten om vragen te stellen of te delen wat hen bezighoudt in informele en open discussies. Dit soort ongedwongen één-op-één gesprekken helpt om beide partijen echte gezichten en persoonlijkheden te geven, een beter begrip te kweken voor zaken die van belang zijn en wederzijds vertrouwen op te bouwen.

6.2. Op professioneel niveau beter vertrouwd raken met de rol, de taken en de verplichtingen van de politie.

- ✓ Evenementen en activiteiten organiseren om de bevolking te informeren (of hun misvattingen te corrigeren) over de rol, de taken en de wettelijke/procedurele verplichtingen van de politie. Dit zal waarschijnlijk leiden tot meer wederzijds begrip en iets doen aan de perceptie van wangedrag van de politie bij de burgers.
- ✓ de burgers juridische informatie verstrekken over hun rechten en plichten ten aanzien van de politie om hen mondiger te maken

- ✓ Burgers, en met name degenen die waarschijnlijk of kwetsbaar met de politie in aanraking komen, trainen in de houding die zij ten opzichte van de politie kunnen aannemen tijdens een identiteitscontrole/aanhouding door de politie.
- ✓ Burgers kennis bijbrengen over de beschikbare klachtenprocedures

Goede praktijken in de schijnwerpers:

- [Simulatieoefeningen met burgers](#), Canada
- "Ken uw rechten", [Controle Alt Delete](#), Nederland



6.3. Investeren in de betrekkingen met specifieke doelgroepen en meer kwetsbare/gemarginaliseerde gemeenschappen

- ✓ alle politiefunctionarissen, en in het bijzonder CoP-agenten, opleiden in het begrijpen van en omgaan met sociale complexiteit en verschillende sociale groepen, met name in stedelijke contexten
- ✓ Instellen van bevoorrechte toegangspunten en contacten voor specifieke, meer kwetsbare/gemarginaliseerde gemeenschappen in de vorm van verbindingsofficieren.

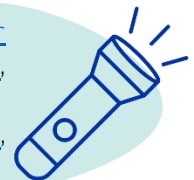
Praktische tips voor de oprichting van verbindingsofficieren:

- Indien haalbaar en relevant, verschillende verbindingsofficieren aanstellen voor verschillende gemeenschappen, afhankelijk van de omvang en samenstelling van de bevolking van de politiezone en afhankelijk van de middelen.
- Indien haalbaar en relevant, benoem verbindingsofficieren, niet alleen voor specifieke etnische gemeenschappen, maar ook voor andere minderheden en kwetsbare groepen, zoals vrouwen, de LGBTIQ+-gemeenschap, enz.
- Zorg ervoor dat de contactpersonen tot de referentiegemeenschap behoren of er affiniteit mee hebben.
- verbindingsofficieren een speciale en gerichte opleiding geven, zodat zij hun (inter)bemiddelingstaak doeltreffend kunnen vervullen
- Verbindingsofficieren inzetten, niet alleen om kwetsbare/gemarginaliseerde gemeenschappen te betrekken, maar ook om de politie dichterbij hen te brengen en hen gerichte, aanvullende diensten te verlenen (juridische/administratieve bijstand en advies, toezicht op racistische incidenten, slachtofferbescherming en -ondersteuning, enz.



Goede praktijken in de schijnwerpers:

- [Verbindingsofficieren voor Roma- en Sinti-gemeenschappen](#), Slowakije
- [Etnische verbindingsofficieren](#), Republiek Ierland



- ✓ Empathie en belangstelling tonen voor het leren van de taal van de plaatselijke gemeenschappen en voor het begrijpen van hun cultuur, religie en historische achtergrond.
- ✓ Samenwerken met plaatselijke autoriteiten en organisaties om betrekkingen op te bouwen met specifieke groepen en in het bijzonder met nieuwe immigranten door hen bij te staan in zaken die hen aangaan (uitlenen van zalen, verstrekken van informatie of helpen met vervoer, beveiliging of logistiek voor evenementen).
- ✓ Tijd investeren in contacten met nieuwkomers en meer in het algemeen met personen en/of

Goede praktijken in de schijnwerpers: Het [Interculturele TANDEM-programma](#), Oostenrijk, bestond uit verschillende collectieve seminars en verschillende informele, één-op-één activiteiten tussen de tandems, waarbij een politieagent en een nieuwkomer aan elkaar werden gekoppeld. Dankzij de tandems kunnen de twee partijen elkaar leren kennen. elkaar beter te leren kennen door ongedwongen activiteiten samen te doen en uitwisselen over hun leven en ervaringen.



gemeenschappen met een migratieachtergrond, ter ondersteuning van de integratie en om de culturele verschillen aan te pakken die de kloof in wederzijdse kennis en begrip kunnen vergroten en de belemmeringen voor betrokkenheid bij de politie kunnen vergroten.

7. Investeren in en verbeteren van de relatie met de jeugd⁶³

Jongeren in een sociaal kwetsbare situatie, jongerenwerk en politie zijn in veel gevallen geen vanzelfsprekende combinatie. Jongeren ervaren veel frustratie in hun contact met de politie. Jongeren zijn vaak slecht geïnformeerd over hun rechten tegenover de politie en onderschatten vaak de manieren waarop zij in dat kader voor zichzelf kunnen opkomen. Anderzijds leiden dergelijke ontmoetingen met de politie maar al te vaak tot situaties die vanuit het oogpunt van de kinderrechten en/of gezien de leeftijd van de jongeren ongewenst zijn. Het jeugdwerk is dan weer een plaats waar jongeren terecht kunnen om deze frustraties te delen en te verwerken. Jongerenwerkers kunnen zo een bemiddelende en verbindende rol spelen tussen de jongeren en de politie. Er bestaat echter ook een zeker wantrouwen tussen beide, dat vaak te wijten is aan een gebrek aan tijd en budgetten, alsook aan negatieve contacten en/of ervaringen. Er is een gebrek aan kennis over elkaars rol, functioneren, taken en deontologie, waardoor de samenwerking niet altijd soepel verloopt en de jongerenwerker soms in een lastig parket komt, zeker gezien zijn nabijheid tot de jongeren.

7.1. Opzetten van overlegstructuren en netwerken voor en met de jeugd

- ✓ een structureel overleg op lokaal niveau opzetten om een jeugdvriendelijke politie te ontwikkelen en de relatie tussen de politie en jongeren te verbeteren
- ✓ omvat zowel minderjarigen als jongeren boven de wettelijke leeftijd
- ✓ betrekken van alle relevante lokale actoren, waaronder niet alleen de jeugd en de politie, maar ook plaatselijke jeugdleden, jeugdwerk- en jongerenorganisaties, ambtenaren van jeugdgemeenten/jeugddiensten en maatschappelijk werkers van sociale centra
- ✓ de ouders - rechtstreeks of op parallelle wijze - betrekken om het bereik en de duurzaamheid van dit overleg te vergroten



Tip voor succes: Het is essentieel om de relatie met jongeren te bekijken vanuit een constructief, preventief en vooral gelijkwaardig perspectief.

⁶³ Dit deel integreert de inbreng van de projectpartner Uit De Marge (Vlaams Steunpunt voor jeugdbeleid en jeugdwerk met kinderen en jongeren in een sociaal kwetsbare situatie). Het onderdeel bouwt ook in belangrijke mate voort op de "Aanbeveling Jeugd en Politie" die onlangs door de Vlaamse Jeugdraad werd opgesteld (zie: <https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/politie-jongeren-en-jeugdwerk>).

- ✓ De gevestigde overlegstructuren gebruiken als expertise- en discussienetwerken voor het verzamelen en uitwisselen van informatie en goede praktijken over de relatie tussen de politie en de jeugd, onder meer over het legitieme gebruik van geweld, het gebruik van handboeien, de detentievoorwaarden, hoorzittingen, enz.
- ✓ Door de jeugd voorgestelde oplossingen en ideeën waarderen en naar behoren in overweging nemen om gespannen situaties die anders vaak zouden escaleren en tot geweld zouden leiden, te vermijden of te verlichten.

7.2. Werken aan en met jeugdwerkers

- ✓ Structurele uitwisselingen en communicatielijnen tussen politie en jongerenwerkers tot stand brengen, zodat rechtstreeks contact tussen de jongeren en de politie wordt vermeden als dat niet nodig is.
- ✓ Jongerenwerkers voorzien van speciale aanspreekpunten/contactpersonen bij de plaatselijke politie.
- ✓ Een vertrouwensrelatie opbouwen met jeugdwerkers en een positieve samenwerking tussen hen en de politie stimuleren door middel van opleiding en projecten:
 - Politieambtenaren en jeugdwerkers opleiden over hun respectieve mandaten, opdrachten en deontologische codes om het begrip en de bereidheid tot samenwerking te bevorderen.
 - Mede creëren en mede beheren van vertrouwenwekkende initiatieven voor de jeugd.
 - Regelmatige bijeenkomsten en uitwisselingen organiseren (ontspannende en sportieve activiteiten, bijvoorbeeld buurtwandelingen, voetbaltoernooien, trainingen) tussen jongerenwerkers en verschillende politieteams van de lokale politie, waaronder bijvoorbeeld het interventieteam.
- ✓ het werk en de rol van jeugdwerkers als brugfiguren erkennen en waarderen
- ✓ De reeds bestaande relaties tussen jeugdwerkers en jongeren benutten en daarop voortbouwen. Bijvoorbeeld activiteiten organiseren via en met jongerenwerkers om jongeren te informeren over hun rechten en plichten ten aanzien van de politie.

N.B.: Net als bij het benaderen van de leiders van de gemeenschap is het belangrijk ervoor te zorgen dat de relatie met de jongerenwerkers niet gericht is op het verzamelen van (criminele) inlichtingen over de



Goede praktijken in de kijker: In het kader van het [project 'Zo Geflikt'](#) werden politiemensen van de Gentse Politiezone en agenten en jeugdwerkers van vzw Jong samengebracht om te praten over hoe ze beter kunnen samenwerken in het belang van kinderen en jongeren. Bovendien biedt het project een opleiding voor jeugdwerkers over hoe ze een positieve en constructieve rol kunnen spelen in het bouwen van bruggen tussen de politie en de jeugd.

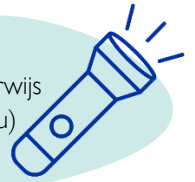
7.3. Stipte verbindingsinitiatieven en -activiteiten bevorderen

- ✓ gelegenheden creëren waarbij kinderen/jongeren en politieambtenaren van alle teams in een ongedwongen en ontspannen sfeer elkaar ontmoeten, elkaar leren kennen en van gedachten wisselen over onderwerpen van wederzijds belang.
- ✓ Dergelijke evenementen en ontmoetingen organiseren op plaatsen waar kinderen/jongeren samenkomen, met name scholen, gemeenschapscentra, sportterreinen, jeugdclubs, enz.
- ✓ Voorbeelden van verbindende initiatieven en activiteiten zijn onder meer:

- Sporttoernooien en/of -trainingen
- Stages en cadettenprogramma's
- Open dagen
- Buurtwandelingen
- Interactieve workshops
- ...

Goede praktijken in de schijnwerpers:

- [Boksen met de politie](#), PZ Ghent
- Mentorprogramma in het basisonderwijs scholen ([BZPZ BruNo](#) & ZPZ PolBru)
- Cadettenprogramma, ZPZ PolBru



- ✓ Deelnemen indien mogelijk in burgerkleding en zonder wapens te dragen.

7.4. Bevorderen van gestructureerde, geplande en vrijwillige ontmoetingen tussen jongeren en politie in het kader van een engagementstraject op lange termijn

- ✓ langetermijnprojecten en -trajecten ontwerpen die een vaste groep kinderen/jongeren en politieagenten samenbrengen in een reeks gestructureerde en geplande ontmoetingen
- ✓ Gebruik maken van een workshop en theatertechnieken, zoals improvisatie, vertrouwensspelletjes en rollenspel om een open en gastvrije sfeer te creëren, wederzijds vertrouwen en respect te bevorderen, en de deelnemers in staat te stellen ervaringen te delen en van elkaar te leren.
- ✓ De ontmoetingen/workshops op regelmatige basis houden, idealiter één keer per maand gedurende een jaar.
- ✓ Samenstellen van een groep van maximaal 25-30 personen met een evenwichtige mix van politieagenten en jongeren.
- ✓ Zorgvuldig selecteren van projectdeelnemers aan beide zijden, ook via jongerenwerkers:



N.B.: Gezien de onvermijdelijke machtsverhouding tussen de jongeren en de politie wordt aanbevolen een respectieve verhouding van twee jongeren per politiefunctionaris aan te houden.

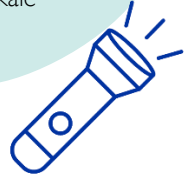
- Zorgen voor een gevarieerde, evenwichtige mix van jongeren die meer in de samenleving geïntegreerd zijn en jongeren die het meest gemarginaliseerd zijn en de autoriteiten wantrouwen.
- Jongeren opnemen die zichtbaar zijn en invloed hebben in hun gemeenschap
- samenwerken met jongerenwerkers om de meest gemarginaliseerde en wantrouwende autoriteiten te bereiken en ervoor te zorgen dat zij bereid zijn deel te nemen
- Selecteren van politiefunctionarissen met verschillende rollen en taken, zonder zich alleen te richten op CoP-functionarissen
- Zorg ervoor dat ambtenaren die bijzonder sceptisch en wantrouwend tegenover de jongeren staan, erbij worden betrokken, zij het op vrijwillige basis.
- Politieagenten een voorbereidende opleiding geven over de ervaringen van jongeren, om hun wereld echt te begrijpen.
- ✓ Voor elke groep (jongeren en politieagenten) een vertrouwenspersoon aanstellen om de communicatie soepel te laten verlopen, feedback te laten circuleren en te anticiperen op mogelijke spanningen
- ✓ gebruik maken van externe deskundigen om de workshops te faciliteren en de voorwaarden te scheppen voor een klimaat van vertrouwen
- ✓ Stel een projectstuurgroep in die toezicht houdt op de opzet en uitvoering van het project. Zorg ervoor dat deze bestaat uit:
 - Vertegenwoordigers van de jeugd
 - Vertegenwoordigers van de politie
 - Jeugdwerkers
 - Externe bemiddelaars
- ✓ Bereid het traject en elke ontmoeting zorgvuldig en participatief voor. Zorg er met name voor de jongeren en jongerenorganisaties vanaf het begin bij het traject te betrekken, ook bij het ontwerp ervan, en niet alleen tijdens de uitvoering.

- ✓ Aanmoediging van serieuze en consequente betrokkenheid gedurende de gehele looptijd van het project

- Invoering van een door alle deelnemers gezamenlijk op te stellen handvest van betrokkenheid
- Maak de workshops informeel en gezellig en koppel ze altijd aan een leuke activiteit of een gezamenlijke maaltijd.
- een vorm van beloning en/of stimulans aan het einde van het traject overwegen

- ✓ Denk op lange termijn: laat indien mogelijk een lokale actor met de juiste vaardigheden zich als facilitator bij het project aansluiten. Deze lokale actor kan daarna zelfstandig soortgelijke projecten ondersteunen.

Goede praktijken in de kijker: In het [project "Casablanca"](#), dat wordt uitgevoerd in een moeilijke wijk in Leuven, België, worden jongeren met een Marokkaanse etnische achtergrond die zich gedurende het hele jaartraject consequent inzetten, beloond met de deelname aan een uitwisseling met een jongerenvereniging in Casablanca die samenwerkt met een lokale organisatie.



Inspiratie:

De [Second Wave-methodologie](#) brengt de jongeren en de politie samen in een traject van een jaar om wederzijds vertrouwen en respect te creëren, ervaringen te delen en de deelnemers in staat te stellen van elkaar te leren.

Het traject bestaat uit workshops waarin op theater gebaseerde strategieën worden ingezet, zoals improvisatie, vertrouwensspelletjes en rollenspellen, om de stereotypen en vooroordelen van politieagenten over jongeren en vice versa ter discussie te stellen en uiteindelijk het wederzijds vertrouwen te versterken.



Succesfactoren: Voor zowel punctuele/kortlopende als structurele/langlopende projecten die erop gericht zijn jongeren en politie met elkaar in contact te brengen, zijn er twee fundamentele voorwaarden:

- Institutionele steun en leiderschap,



7.5. Aanstellen van speciale jeugdbrigades/officieren binnen het politiekorps.

- ✓ Oprichting van jeugdbrigades/officieren voor de contacten en de interactie met de jeugd. Jeugdbrigades/officieren vormen een nieuw beroepsprofiel dat als brugfiguur fungeert die zowel de wereld van de jongeren als die van de politie kent en dus met beide groepen in dialoog kan treden. Zij zijn communicatief sterk en veerkrachtig. In de praktijk zijn zij bevoorrechte contactpunten die:
 - gemakkelijk toegankelijk zijn voor de jongeren indien zij een probleem moeten doorverwijzen
 - Pro-actief contact en interactie met jongeren in de buurt om vertrouwen op te bouwen en problemen te voorkomen/signaleren.
- ✓ Jeugdbrigades/functionarissen een gespecialiseerde opleiding geven over kinderrechten, de sociale en leefomgeving van jongeren (met name in een stedelijke context), geweldloze communicatie, jongerentaal, enz.
- ✓ Jeugdbrigades en/of agenten inzetten als bemiddelaars tussen de jeugd en andere meer repressieve politiediensten (bv. interventieteams)

Goede praktijken in de schijnwerpers:

- [Jeugdinspecteurs](#), PZ Gent
- Jeugdbrigades, PZ Antwerpen en Mechelen-Willebroek



7.6. Actiepunten op het niveau van de politieorganisatie

- ✓ Buurtagenten toegankelijker maken door hen vrij te maken van andere taken (waaronder administratief werk), zodat zij zich op het gemeenschapswerk kunnen concentreren.
- ✓ De wijkbureaus 's avonds en in het weekend open laten, d.w.z. precies op tijdstippen dat de jongeren uitgaan.
- ✓ Zorgen voor beschermde tijd (een vast aantal diensturen per maand) voor elke politieagent om:
 - positieve contacten leggen en onderhouden met jeugdwerkers
 - positieve contacten leggen en onderhouden met jongeren
- ✓ invoeren van specifieke bijscholing voor alle politieambtenaren, en in het bijzonder wijkagenten (het "dagelijkse gezicht" van de politie voor de meeste jongeren) over sociale complexiteit en jeugdzaken, waaronder grondrechten, kinderrechten, antidiscriminatiewetgeving, kinder- en jeugdpsychologie, communicatie met jongeren en de psychosociale aspecten van de jeugd
- ✓ Een specifiek protocol opstellen voor het verhoor, de overdracht en de fouillering van jongeren dat discretie, respect en waardigheid van de jongere waarborgt, en verhoor op het politiebureau alleen als laatste redmiddel aannemen, indien dit strikt noodzakelijk is.
- ✓ Een aanpak/actiekader voor politiecontroles ontwikkelen en bevorderen dat gebaseerd is op dialoog, waarbij agenten eerst een gesprek aangaan om de redenen voor de controle uit te leggen, in plaats van deze gewoon uit te voeren zonder verdere begeleiding.
- ✓ Zowel de jeugd als de politie opvoeden tot wederzijds respect
- ✓ Samen met het jeugdwerk gedeelde en/of aanvullende visies op "preventie" en "minderjarigen" uitwerken. Vanuit een gedeelde visie kunnen dan duidelijke actiekaders worden ontwikkeld voor preventie en de aanpak van incidenten, interventies of feiten waarbij minderjarigen (als dader en/of slachtoffer) betrokken zijn.

8. Capaciteit opbouwen en investeren in de opleiding van (wijk)politieagenten

8.1. Zowel de basis- als de voortgezette politieopleiding uitbreiden met kennis en vaardigheden die relevant zijn voor de wijkpolitie.

- ✓ CoP-modules in de basispolitieopleiding uitbreiden, nu beperkt tot vier uur
- ✓ Investeren in de ontwikkeling van analytische capaciteit en probleemoplossende vaardigheden, met inbegrip van bijvoorbeeld het in kaart brengen van hotspots, netwerkanalyse, de SARA-methodologie en andere probleemoplossende instrumenten.
- ✓ De ontwikkeling van nieuwe, relevante vaardigheden stimuleren, zoals betrokkenheid bij de gemeenschap, geweldloze communicatie, interculturele vaardigheden, (conflict)bemiddeling, kritisch denken, beginselen van procedurele rechtvaardigheid, enz. Opleiding in deze vaardigheden kan niet alleen een positief effect hebben op de houding en het gedrag van agenten, maar ook de perceptie van de legitimiteit van de politie door het publiek verbeteren.
- ✓ Opleiding integreren in de dagelijkse praktijk (praktijkgebaseerd leren), wat waarschijnlijk een groter effect heeft op het gedrag dan de traditionele klassikale opleiding.
- ✓ Formele en informele opleiding combineren om ervoor te zorgen dat CoP-functionarissen zowel de relevante vaardigheden verwerven als hun eigen kennis van hun stagegebied ontwikkelen.
- ✓ Herhaalde opleiding gedurende het hele werkzame leven

8.2. Afstemming/aanpassing van CoP-specifieke opleiding op lokale omstandigheden en gemeenschappen

- ✓ een introductie- en opleidingsprogramma voor nieuwe CoP-functionarissen opzetten
- ✓ Het opleidingsprogramma aanpassen aan elke specifieke wijk
- ✓ Theoretische sessies combineren met praktische onderdelen, zoals studiewandelingen in de wijk en uitwisselingen met belanghebbenden uit de gemeenschap.

- ✓ Lokale partners/het maatschappelijk middenveld bij de CoP-opleidingen betrekken
- ✓ Ambtenaren voorlichten over de verschillende culturen die in de betrokken gemeenschap aanwezig zijn. Dit zou kunnen gebeuren in samenwerking met gemeenschapsverenigingen en non-profitorganisaties die met specifieke (etnische) groepen te maken hebben.
- ✓ Voor stages in een stedelijke context moet u zorgen voor specifieke sociale oriëntatiemodules over de complexe realiteit van een (grote) stad, met de nodige aandacht voor onderwerpen als werkloosheid, armoede, racisme en discriminatie, enz.
- ✓ Opleiding over de wereld van de jongeren en de jongerencultuur (bijvoorbeeld jeugd-/straattaal).

Goede praktijken in de schijnwerpers:



In het unieke CoP model van Lissabon, het [CoP opleidingscurriculum](#):

- varieert van buurt tot buurt
- wordt opgesteld op basis van alle input die tijdens de plaatselijke veiligheidsdiagnose is verzameld
- combineert theoretische sessies met praktische onderdelen zoals studiewandelingen in de wijk en uitwisselingen met belanghebbenden uit de gemeenschap
- wordt gegeven in samenwerking met lokale partners/het maatschappelijk middenveld

9. Zorgen voor regelmatige en transparante communicatie en informatie-uitwisseling in twee richtingen

9.1. Algemene beginselen

- ✓ Ervoor zorgen dat de informatie-uitwisseling en communicatie tussen de politie en de bevolking transparant is en in twee richtingen verloopt. Dit betekent dat:
 - De bevolking kan gemakkelijk contact opnemen met de politie om zorgen te delen, incidenten en misdaden te melden, enz.
 - De politie bereikt de gemeenschap om hen te informeren over politieactiviteiten
- ✓ Zorg ervoor dat informatie-uitwisseling en communicatie regelmatig en tijdig plaatsvinden, en niet beperkt blijven tot momenten van nood en spanning.
- ✓ Zorg ervoor dat de informatie over de wijkpolitie duidelijk en beknopt is, lokaal relevant en gemakkelijk herkenbaar als afkomstig van de politie.
- ✓ Gebruik proactieve, alternatieve communicatiemethoden: gebruik naast beat meetings ook straatbriefings, deurkloppen, enquêtes, sociale media en online instrumenten.
- ✓ Waar mogelijk en binnen redelijke grenzen communicatiemateriaal/inhoud ontwikkelen en verspreiden in de belangrijkste talen die in de gemeenschap worden gesproken en/of in het Engels, om een zo groot mogelijk bereik te bereiken.

Informatie box

Informatie over de communautaire politie van belang omvat, maar is niet beperkt tot:

- Contactgegevens van het CoP-team
- Buurtprioriteiten/problemen en criminaliteitspatronen
- Activiteiten/acties van de politie om deze kwesties aan te pakken
- Prestaties van de politie
- Advies inzake misdaadpreventie
- Rechten van de burger
- Engagementmogelijkheden voor het publiek

9.2. Communiceren via sociale media en digitale hulpmiddelen



- ✓ Sociale media gebruiken om informatie en updates over individuele zaken en over politieactiviteiten te verspreiden, om tips te vragen, om veiligheidsmededelingen aan de gemeenschap te doen en om evenementen bekend te maken.
- ✓ De pagina's en accounts van de politieafdelingen regelmatig bijwerken
 - ✓ Gebruik een taal die inclusief is en die de waarden van uw politiezone weergeeft.
 - ✓ Zorg voor snelle antwoorden op vragen van het publiek
 - ✓ Laat speciale professionals de socialemediapagina's beheren en modereren om elke vorm van beledigende en ongepaste inhoud en/of haatzaaiende en gewelddadige taal te voorkomen en te verwijderen.
 - ✓ Maak politieprofielen aan op meerdere digitale sociale platforms en diversifieer en pas de gepubliceerde inhoud daarop aan. Dit kan helpen om verschillende groepen en gemeenschappen te bereiken, aangezien de gebruikerstypologieën van de verschillende sociale media verschillen.

Waarom sociale media/digitale hulpmiddelen?

- goedkope en veelzijdige mechanismen voor de politie om voor een breed scala aan doeleinden met hun gemeenschappen in contact te treden
- Groot bereik (grotere groep burgers om mee in contact te komen in vergelijking met face-to-face)
- Gemakkelijk kanaal om jongeren te bereiken
- Lagere drempel om zorgen te melden
- Kan helpen een menselijker en persoonlijker beeld van de politie te tonen en te bevorderen

10. Zorgen voor de duurzaamheid van de wijkgerichte aanpak

Gemeenschapsgerichte politiezorg/ community policing wordt vaak beschouwd als het exclusieve domein van wijkagenten. In feite is CoP echter een mentaliteit en aanpak van de politie en een organisatorische constructie die zowel lokaal moet worden aangepast als structureel moet worden ingebed in het hele politiekorps. Bijgevolg moeten de persoonlijke banden en connecties van CoP-functionarissen met de gemeenschap worden opgenomen in het institutionele geheugen van de politie en moeten CoP-initiatieven en partnerschappen structureel worden geïnstitutionaliseerd om deze te isoleren van politieke wil en het bereik en de duurzaamheid van de beoogde impact te maximaliseren.

10.1. Zorgen voor continuïteit en kwaliteit

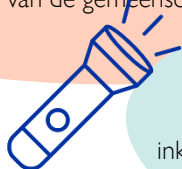
- ✓ op lange termijn CoP-functionarissen toewijzen aan aangewezen gebieden om ervoor te zorgen dat de politie die specifieke gemeenschap beter begrijpt en om een vertrouwensrelatie tussen beide tot stand te brengen
- ✓ Wanneer een CoP-functionaris naar een ander gebied wordt overgeplaatst, moet een overdrachtprocedure tussen de vertrekkende en de inkomende functionaris worden overwogen.
- ✓ Ervoor zorgen dat er bij herplaatsings- en aanwervingsstrategieën voldoende tijd is voor de overdracht.
- ✓ Politieagenten (CoP) adequaat begeleiden en/of superviseren.
- ✓ het werk van CoP-functionarissen erkennen en hen belonen (bevordering) om de inzet voor buurtpolitie te vergroten



N.B.: het zou nog steeds wenselijk kunnen zijn om ook periodieke verplichte rotaties in te stellen om mogelijke medeplichtigheid of zelfs medeplichtigheid met burens en handelaren in het gebied te

Infobox: De overdracht moet ten minste het volgende omvatten:

- Het delen van belangrijke contacten in de gemeenschap en de kennis die ze tijdens hun opdrachtperiode hebben opgedaan
- In kaart brengen van de prioriteiten en cruciale gebieden van de gemeenschap



Goede praktijken in de schijnwerpers: [Manchester's overdrachtsprotocol](#)

Om de overdracht van kennis en connecties tussen de inkomende en uitgaande CoP-functionaris te garanderen, heeft de politie van Greater Manchester een overdrachtsprotocol ontwikkeld dat drie componenten omvat: een community map,

10.2. Het bereik van CoP-initiatieven vergroten / Spill-overeffecten maximaliseren

- ✓ Deelnemers aan CoP-initiatieven zorgvuldig en op lange termijn selecteren.
- ✓ Onafhankelijke/neutrale lokale actoren met de nodige vaardigheden betrekken, zodat zij in de toekomst bij soortgelijke projecten het voortouw kunnen nemen.
- ✓ een permanente dialoog aangaan en duurzame betrekkingen opbouwen met belangrijke bondgenoten en groepen

10.3. Bevorderen van interne steun/organisatorische buy-in

- ✓ De participatieve planning van veiligheidspartnerschappen door de gemeenschap aanvullen met participatieve planning door de politie
- ✓ Alle takken van de politie betrekken bij partnerschappen voor de veiligheid in de gemeenschap en bij initiatieven in het kader van de CoP.
- ✓ Koppel CoP aan het functioneren van de gehele politieorganisatie, in plaats van het te beperken tot de verantwoordelijkheid van slechts één kleine politie-eenheid. Met andere woorden, bevorder de CoP-filosofie in de gehele politieorganisatie en zet als organisatie in op een preventieve, probleemoplossende en coöperatieve aanpak.
- ✓ Zorg voor opleiding inzake CoP, niet alleen voor CoP-functionarissen, maar ook voor de leiding en het management van de politie. Dit zal leiden tot meer begrip en waardering voor CoP binnen de organisatie en de interne buy-in en steun stimuleren.

Goede praktijken in de schijnwerpers: zorgen voor interne buy-in, vult het CoP-model van Lissabon bottom-up met [top-down participatieve planning](#) aan door middel van:

- Deelname van hoge politiefunctarissen aan de opleidingen in het kader van de CoP
- Strategische planningsessies, d.w.z. fysieke of digitale bijeenkomsten gericht op het betrekken van de gemeentelijke politie van Lissabon (senior) functionarissen bij het strategisch denken over de CoP strategie en het profiel van de CoP agenten





Succesfactor: Een belangrijke succes- en duurzaamheidsfactor voor gemeenschapsgerichte politiezorg/ community policing is het leiderschap, op alle niveaus, te beginnen binnen de politieorganisatie. CoP-projecten en -modellen moeten worden gedragen door sterk geëngageerde focal points binnen alle partnerorganisaties, terwijl het management "aan boord" moet zijn en bereid moet zijn tijd en budget

10.4. Institutionaliseren van veiligheidspartnerschappen en CoP-initiatieven

- ✓ betrekken van alle relevante (overheids-/gemeentelijke) instellingen, agentschappen en autoriteiten, behalve de politie, bij veiligheidsinitiatieven en partnerschappen
- ✓ Deze entiteiten een institutioneel mandaat en voldoende budget geven om deel te nemen aan veiligheidsinitiatieven en een partner van de politie te zijn in een CoP-aanpak.
- ✓ Neem als stad een coördinerende rol op als onafhankelijke actor die boven de politie en de gemeenschapsgroepen staat in veiligheidspartnerschappen.
- ✓ Een begeleidende stuurgroep oprichten met vertegenwoordigers van alle relevante/betrokken actoren. De stuurgroep zorgt voor het goede verloop van het CoP-initiatief/project en kan flexibel inspelen op problemen die zich tijdens de uitvoering voordoen.
- ✓ gezamenlijke opleidingssessies organiseren voor leden van overheidsinstanties, politie en leden van de gemeenschap, om overheidsfunctionarissen te informeren over CoP en hun eigen rol bij het gezamenlijk oplossen van problemen, en om de interinstitutionele samenwerking in dat perspectief te stimuleren.
- ✓ Beleidsmakers overtuigen/overtuigen om de politie te voorzien van de nodige middelen, met name voor buurtpolitie.

III. INZICHTEN EN GELEERDE LESSEN

Inleiding

Dit derde hoofdstuk is een samenvatting van het hoofdstuk over goede praktijken en het hoofdstuk over de praktische richtlijnen, die bij wijze van proef zijn toegepast en waar lessen kunnen worden getrokken uit de feitelijke uitvoering van initiatieven op het terrein in 5 Belgische politiezones (Antwerpen, Brussel Hoofdstad, Brussel Noord, Charleroi en Gent).

De structuur van dit hoofdstuk is als volgt:

- 10 aanbevelingen zoals omschreven in hoofdstuk 2 betreffende de praktische richtlijnen, die elk in een aparte rubriek zijn opgenomen
- Een korte samenvatting van wat met deze aanbeveling wordt bedoeld
- Inspirerende actie en sterke punten uit de aanbeveling
- De geleerde lessen en tips voor implementatie

Het belangrijkste doel van de instrumenten voor gemeenschapsgerichte politiezorg is om politiezones die geen deel uitmaken van het CoP-project inspiratie en begeleiding te bieden bij het opbouwen van banden tussen de politie en migrantengemeenschappen in superdiverse omgevingen.

Elke aanbeveling wordt gecombineerd met een sterrenstelsel, dat aangeeft hoeveel moeite het zal kosten om de aanbeveling in de praktijk te implementeren.

Het sterrenstelsel zal afhangen van:

- Benodigde tijd (hoe langer dit duurt, hoe moeilijker - bv. structurele veranderingen zijn moeilijker)
- Benodigd budget (hoe hoger het benodigde budget, hoe moeilijker)
- Benodigde menselijke capaciteit (hoe meer betrokken werknemers, hoe moeilijker)



Dit teken betekent dat de aanbeveling gemakkelijk uit te voeren is, wat resulteert in een "quick win."



Dit teken betekent dat de aanbeveling intermediair is, wat betekent dat het langer kan duren en menselijke middelen vereist.



Dit teken betekent dat de aanbeveling moeilijk uit te voeren is, wat betekent dat zij structurele veranderingen en aanzienlijke financiële en personele middelen vereist.

Overzicht

1. Zorgen voor de aanwezigheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van wijkpolitieteams en functionarissen in elk team
2. Een goed begrip ontwikkelen van zowel het doelgebied als de gemeenschap, en de activiteiten afstemmen op en aanpassen aan de lokale context.
3. Betrekken van gemeenschappen
4. Solide partnerschappen met de gemeenschap aangaan
5. Een participatieve, preventieve, probleemoplossende aanpak onderschrijven
6. Verbetering en versterking van wederzijdse kennis, begrip en vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap, in het bijzonder met gemarginaliseerde groepen.
7. Investeren in de relatie met de jeugd
8. Capaciteit opbouwen en investeren in de opleiding van (wijk)politieagenten
9. Zorgen voor regelmatige en transparante communicatie en informatie-uitwisseling in twee richtingen
10. Zorgen voor de duurzaamheid van de wijkgerichte aanpak

Over buurtpolitie: stemmen uit de praktijk



Tien aanbevelingen, oneindig veel geleerde lessen

1. Zorgen voor aanwezigheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid van wijkpolitieteams en functionarissen in elk team



Het fundamentele beginsel van gemeenschapsgerichte politiezorg in deze aanbeveling is dat het een alomvattende aanpak met een preventieve dimensie inhoudt, en dus een breder takenpakket voor de politieambtenaar betekent. Het gaat niet alleen om patrouilles en misdaadbestrijding, maar ook om het leren kennen van de buurt en haar burgers, weten wie de belangrijkste actoren zijn en welke strategische banden kunnen worden aangeknoopt om met zoveel mogelijk mensen in die buurt in contact te komen.

Wanneer een politieagent ervoor kiest om in dialoog te gaan met de burgers uit de buurt, neemt niet alleen zijn zichtbaarheid toe, maar ook zijn toegankelijkheid omdat hij barrières wegneemt. Deze praktische richtlijn heeft een score van twee sterren in de uitvoering, wat betekent dat het regelmatige inspanningen op langere termijn vereist om een veilige relatie tussen politie en jongeren tot stand te brengen.

1.1. Inspirerende actie

- ✓ Verbindingsfunctionarissen aanwijzen om specifieke groepen (etnische minderheden, LGBTQ+-gemeenschap, daklozen, enz.) te bereiken en te benaderen, de politie dichterbij hen te brengen en hen naar aanvullende diensten te leiden (juridische/administratieve bijstand en advies, toezicht op racistische incidenten, slachtofferbescherming en -ondersteuning, enz.)
- ✓ Kies voor een interactief patrouillemodel dat gesprekken, ondervragingen en interactie tussen de politie, burgers, handelaars, jongeren, voorbijgangers, enz. aanmoedigt.
- ✓ Bezoeken brengen aan handelaars, informele gemeenschapsleiders, ontmoetingscentra, gebedscentra, vrijetijdscentra, enz.

1.2. Geleerde lessen

- ✓ Vaststellen welke gemeenschappen baat kunnen hebben bij community policing activiteiten. Elke buurt is anders en afhankelijk van de kwetsbaarheid van de gemeenschappen in die buurt zal een verhoogde of verlaagde zichtbaarheid van wijkagenten nodig zijn. Als politiezone kunt u strategisch meer wijkagenten inzetten in de ene buurt die niet noodzakelijk nodig zijn in een andere buurt. Richt u op een bottom-up benadering en besteed aandacht aan de realiteit en de dynamiek van de buurt.



- ✓ Plaats de wijkagent permanent in een bepaalde buurt. Door een bekend gezicht in de buurt te hebben, kan het vertrouwen gemakkelijker groeien. Zo organiseerde de politiezone van Gent een "Coffee with a Cop"-moment in de buurt van een school om op een informele manier met veel jongeren en hun families te praten, onder het genot van een kopje koffie of thee. Zo kunnen de inwoners hun wijkagent leren kennen en informeel van gedachten wisselen over zaken die in de buurt leven.

Project goede praktijken: "Koffie/thee met een agent" in de straten van Gent

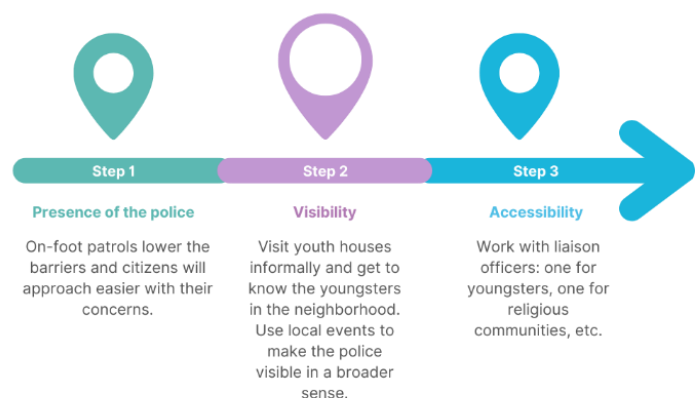


- ✓ Bezoek jeugdhuizen en leer de jeugdwerkingen in de buurt kennen. Als er iets gebeurt, kunnen de jeugdwerkers de politieagenten snel en efficiënt informeren. Bovendien verhogen fiets- en voetpatrouilles de zichtbaarheid en de bereikbaarheid van de politieagent(en).
- ✓ De politiezone Antwerpen kan hierbij een inspiratiebron zijn, waar bijvoorbeeld een specifieke politieambtenaar wordt ingezet die de relaties met jongeren onderhoudt, één die de relaties met de moslimgemeenschap onderhoudt, enz. Zo kan de wijkagent duurzaam vertrouwen en betrokkenheid faciliteren. Zij beschikken ook over een uitgebreid bemiddelingsteam dat wordt ingeschakeld wanneer een preventieve dialoog nodig is om een mogelijke situatie te de-escaleren. Dit bemiddelingsteam is vaak bekend bij de doelgroep.
- ✓ De Politiezone Gent creëerde een politiestand op de Gentse Feesten, het grootste culturele (volks)openluchtfestival van Europa. In deze politiestand werd informatie gegeven over carrièremogelijkheden bij de politie, of gewoon om met burgers in gesprek te gaan en te vragen wat hun ideeën waren over de zichtbaarheid van de politie. We hebben er een informatieve [video over](#) gemaakt.

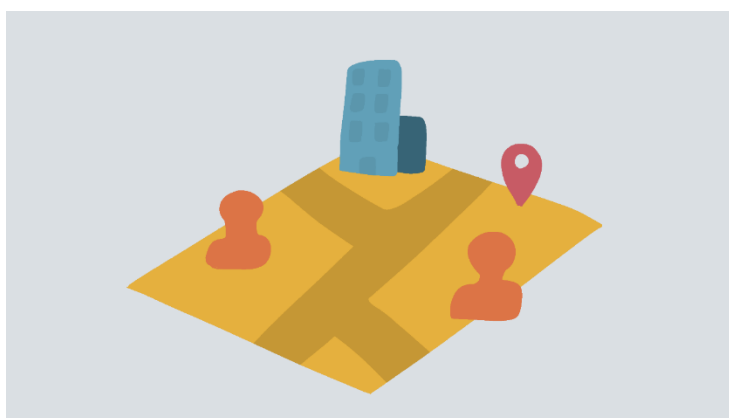
Project goede praktijk: politiezone Gent op "Gentse Feesten", het grootste volksfeest van Europa



Implemented Practical Guideline



2. Een goed begrip ontwikkelen van zowel het gebied als de gemeenschap, en de activiteiten afstemmen op en aanpassen aan de lokale context



De context is een bijzonder belangrijk element bij gemeenschapsgerichte politiezorg. Een goed begrip van de lokale context bepaalt het succes van doeltreffende buurtpolitie. Om erachter te komen wat de lokale context van een buurt is en wat de behoeften en zorgen van de burgers zijn, is het belangrijk te werken via een bottom-up benadering. Deze richtlijn stelt dat gemeenschapsgerichte politiezorg niet van hogerhand kan worden opgelegd, maar moet voortkomen uit de ervaringen en uitwisselingen van de lokale wijkagent(en) en de sleutelactoren van de buurt waardoor de doelgroep wordt gehoord.

2.1. Inspirerende actie

- ✓ De context in kaart brengen om deze beter te begrijpen
- ✓ De resultaten van het in kaart brengen van de gemeenschap gebruiken om de benaderingsmethoden af te stemmen op de specifieke belemmeringen voor elke groep/gemeenschap.
- ✓ Gebruik maken van de lokale middelen en infrastructuur
- ✓ Doelgroepen betrekken bij de ontwikkeling van methodologieën en activiteiten, om de verwachtingen te peilen en te beheren en te zorgen voor eigen inbreng

2.2. Geleerde lessen



- ✓ Zorg ervoor dat de wijkagent de buurt goed kent. Het blijft een uitdaging wanneer politiemensen in de ene stad wonen en in een andere werken. Ze hebben vaak weinig voeling met of begrip van het gebied waar ze werken. Een tip is om zonder uniform de buurt te verkennen, plaatselijke winkels binnen te gaan en met mensen te praten om een idee te krijgen van de realiteit en de demografie in de buurt. In Canada worden politieagenten geïntroduceerd in 'stages d'immersion' waarbij nieuwe politieagenten in gastgezinnen verblijven om tijdens deze onderdompelingsperiode de buurt te leren kennen door middel van deze doorleefde ervaringen. Tijdens die periode krijgen zij ook opleiding/informatie van lokale verenigingen over de gemeenschappen die de buurt vormen.
- ✓ Identificeer de sleutelactoren in de buurt door te kijken naar de buurtinfrastructuur en de belangrijkste organisaties, jeugthuizen, religieuze plaatsen, centra en winkeleigenaars. Maak een onderscheid tussen sleutelfiguren die invloed hebben in de buurt maar zich niet willen scharen rond gemeenschappelijke waarden

en bondgenoten die ook sleutelfiguren zijn en gemeenschappelijke waarden van respect en vertrouwen met de politie delen. Alleen deze laatsten kunnen structureel bij een CoPmittee worden betrokken.

- ✓ Wanneer de juiste sleutelactoren zijn geïdentificeerd, kan de doeltreffendheid van gemeenschapsgerichte politiezorg exponentieel toenemen. Wanneer de sleutelactoren een wijkagent openlijk steunen, zal het vertrouwen doorsijpelen naar de burgers die vertrouwen hebben in het oordeel van hun leider. Een geloofwaardige bron zoals de plaatselijke imam, jeugdwerker of cultureel centrum kan de positieve aandacht voor buurtpolitie helpen versterken.
- ✓ Zodra de belangrijkste actoren zijn geïdentificeerd, brengt u de uitdagingen van de verschillende buurten in kaart en beslist u welke buurt baat zou kunnen hebben bij community policing-activiteiten, rekening houdend met de beschikbare middelen van uw politiezone. De politiezone van Brussel-Hoofdstad Elsene organiseerde bijvoorbeeld een 'Investeer in jongeren-dag' samen met veel politiemensen en maatschappelijke organisaties. Ze brainstormden samen over gemeenschapsgerichte politiezorg, door activiteiten te theoretiseren met hun bijbehorende uitdagingen, tijdschema en beschikbare middelen. Deze mindmaps werden nadien gebruikt door de 4 politiediensten van Brussel-Hoofdstad Elsene om te beslissen over hun community policing activiteiten.

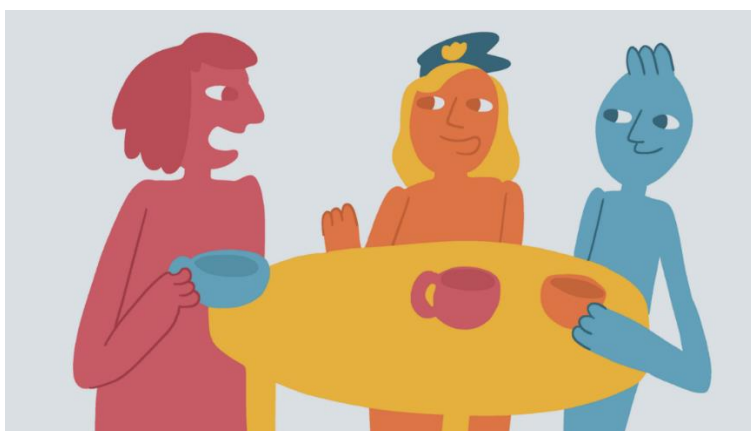
Project goede praktijk: politiezone Brussel-Hoofdstad Elsene organiseert een "dag van de jeugd" om ideeën over activiteiten uit te wisselen



Implemented Practical Guideline



3. Betrekken van gemeenschappen



Wil gemeenschapsgerichte politiezorg effectief zijn, dan moeten er zoveel mogelijk gemeenschappen bij worden betrokken. De referentiepolitieagent moet proberen de sleutelactoren in elke gemeenschap binnen de politiezone te identificeren. Zodra dit is gebeurd, kunnen de behoeften en suggesties van de gemeenschapsactoren worden uitgewisseld. Of dit een gemakkelijke of moeilijke taak is, hangt af van de context van de buurt. Sommige gemeenschappen zijn gemakkelijker te bereiken dan andere, waardoor het opbouwen van een relatie tijd kan kosten. Met duurzame inspanningen kan duurzame vooruitgang worden geboekt door middel van doeltreffende activiteiten.

3.1. Inspirerende actie

- ✓ Een proactieve en gediversifieerde outreach-strategie voeren om positieve relaties met de gemeenschappen tot stand te brengen.
- ✓ Organiseer gemeenschapsevenementen: dit is een kans om in contact te komen met leden van de gemeenschap en hun eventuele angst voor de politie weg te nemen.
- ✓ Speciale contactpersonen aanwijzen om specifieke groepen/gemeenschappen te bereiken (etnische minderheden, LGBTIQ+-gemeenschap, daklozen, ...). De boodschap is om ervoor te zorgen dat niemand achterblijft.
- ✓ In contact treden met leiders van de gemeenschap (bv. religieuze leiders) die kunnen instaan voor de goede trouw van de politiedienst en een geprivilegieerd kanaal voor communicatie en contact creëren.
- ✓ Samenwerken met culturele instellingen, diasporaverenigingen, plaatselijke ondernemers, belangengroepen/maatschappelijke organisaties en andere gemeenschapsorganisaties om contacten te leggen met leden van de verschillende gemeenschappen en het bereik te maximaliseren.

3.2. Geleerde lessen

- ✓ Het organiseren van gemeenschapsevenementen heeft een enorme impact en burgers waarderen de inspanning van de politie. Daarom is het raadzaam om religieuze en culturele festiviteiten in gedachten te houden en mogelijkheden te vinden om aan deze gemeenschapsevenementen deel te nemen om in contact te komen met de burgers. Zo organiseerde de politiezone Gent in 2022 tijdens de ramadan een Iftar in de plaatselijke gedesacraliseerde kerk voor ongeveer 400 mensen. Het was een culturele avond waarop mensen met verschillende achtergronden samenkwamen om het vasten te verbreken en

Project goede praktijken: Iftar met PZ Gent



een maaltijd te delen. De politiezone Gent had een informatiestandje opgezet, maar ook een leuke activiteit voor de jongeren, een rollenspel-hoek en natuurlijk een gezamenlijke maaltijd voor 400 mensen.

**Project goede praktijken:
Culinair evenement PZ**



- ✓ Organiseer als politiezone je eigen culturele avond. De politiezone van Charleroi organiseerde bijvoorbeeld een culinair evenement waarbij politieagenten en jongeren gerechten meebrachten uit verschillende culturen van over de hele wereld. Op die manier konden de politieagenten en jongeren samen koken, leren wat de verschillende gerechten inhouden en zinvolle gesprekken beginnen rond die onderwerpen die beide partijen aanmoedigen om te praten over hun eigen cultuur en wat hen verbindt.

TIP: Als je zelf een evenement organiseert, zorg er dan voor dat het interconfessioneel is, zodat iedereen zich welkom voelt.

- ✓ Combineer twee dimensies binnen uw activiteit. Begin met een sportwedstrijd op neutraal terrein, en neem daarna een moment voor reflectie en dialoog in de culturele of religieuze ruimtes van de gemeenschap waarmee je in contact komt. De politiezone van Antwerpen organiseerde bijvoorbeeld een volleybalwedstrijd met een lokale Afghaanse jongerenorganisatie, en na afloop deelden ze allemaal een maaltijd in de lokale moskee die verbonden is aan de jongerenorganisatie. Hierdoor voelen de jongeren zich op hun gemak en zien ze dat de politieagenten zich met hun levenswijze bezighouden en hen willen leren kennen.

**Project good practice: outdoor
volleybal en diner in de moskee met
PZ Antwerpen**



Implemented Practical Guideline



4. Solide partnerschappen met de gemeenschap aangaan



Bij gemeenschapsgerichte politiezorg wordt erkend dat verschillende actoren moeten samenkomen en beslissen over verdere activiteiten voor burgers (met een migratieachtergrond). In deze benadering wordt gekeken naar de som van de actoren die een effectieve gemeenschapsgerichte politiezorg mogelijk maken, in plaats van deze volledig in handen van de politie te leggen. Natuurlijk is het belangrijk om aan te tonen dat de politie meer middelen wil investeren in het opbouwen van relaties met bepaalde kansarme groepen in de samenleving, maar het is even belangrijk om de buurtactoren aan je zijde te hebben, aangezien dit zal bepalen of de poging tot gemeenschapsgerichte politiezorg succesvol zal zijn.

4.1. Inspirerende actie

- ✓ Formaliseren van het partnerschap met de belangrijkste actoren door hen op te nemen in een comité.
- ✓ Zorg voor flexibiliteit en bevorder de betrokkenheid door de partners te laten beslissen over de frequentie en de vorm van de vergaderingen, op basis van hun beschikbaarheid en voorkeuren.
- ✓ Eis dat de politie in burgerkleding komt of tenminste zonder wapens, om een veiligere ruimte te creëren.
- ✓ Houd vergaderingen op locaties die neutraal, inclusief en gemakkelijk toegankelijk zijn.
- ✓ De gemeenschap betrekken bij gezamenlijke probleemoplossende oefeningen in plaats van een louter overleg.

4.2. Geleerde lessen

Comité Charleroi (vrij groot, gericht op de hele stad)



Kies de samenstelling van uw CoPmittee volgens de behoeften van de buurt. CoPmittees kunnen verschillen in samenstelling, maar het is goed om te anticiperen op het feit dat er metertijd meer actoren tot de CoPmittee kunnen toetreden. Tijdens het CoP-project waren sommige CoP-comités kleiner en bestonden ze uit minder actoren, wat waardevolle en diepgaande informatie opleverde. De besluitvorming over initiatieven is gemakkelijker omdat de kleine groep sneller tot overeenstemming komt. Anderzijds zorgt een groter CoP-comité voor een betere vertegenwoordiging omdat de verscheidenheid aan actoren hun standpunt kan geven. Beide benaderingen (klein of groot comité) leken te werken.

Comité Brussel Noord (vrij groot, gericht op 1 wijk)



- ✓ De lokale stadsactoren betrekken om de structuur in stand te houden en banden met andere overheidsdiensten tot stand te brengen. Het kan ook gunstig zijn voor extra financiële en/of logistieke steun. Zo heeft de politiezone van Charleroi het kabinet "Gelijke kansen" bij het CoPmittee betrokken en de politiezone van Brussel-Noord de preventie-eenheid van de gemeente Schaarbeek. In beide gevallen heeft dit geleid tot duurzaamheid en samenwerking buiten het project.

- ✓ CoPmités kunnen op zeer lokaal niveau worden opgericht, bijvoorbeeld in een specifieke wijk of in een hele stad. Beide benaderingen hebben voordelen. Bij een zeer lokale aanpak kunnen sleutelfiguren die het gebied perfect kennen, worden ingeschakeld. Een grotere aanpak maakt meer transversale activiteiten mogelijk, waarbij actoren in de stad die gewoonlijk niet met elkaar samenwerken, met elkaar in contact worden gebracht.

4 comités in Brussel-Hoofdstad-Elzene per departementszone (vrij groot, met steun van de stad)



- ✓ Kies de plaats van de vergaderingen van het Comité zorgvuldig. Het viel op dat de meeste vergaderingen werden gehouden op het politiebureau of in een locatie van de leden. Het is belangrijk dat de vergadering wordt gehouden op een plaats waar alle leden zich op hun gemak voelen. Als de vergadering buiten de politie plaatsvindt, toont dit het engagement van de politie om samen te werken met externe actoren, wat het vertrouwen vergroot.

- ✓ Het CoPmittee uitbreiden en burgers uitnodigen om lid te worden van het CoPmittee. Zo nodigde de politiezone Brussel-Noord de buurt uit voor een stand-up comedy show en werden mensen aangemoedigd om lid te worden van het CoPmittee door een informatieblad in te vullen.

PZ Brussel Noord: flyer voor mensen om lid te worden van het Comité

Êtes-vous intéressé(e) à participer au CoPmittee de Marbotin pour réfléchir ensemble à des actions communales et à l'amélioration du vivre ensemble?
Laissez-nous vos coordonnées :

Nom Prénom: _____
Email: _____
N° de Téléphone: _____

Age: moins de 18 ans
 18-30 ans
 30-50 ans
 50 ans et +

Suggestions: _____

- ✓ De partners aanmoedigen om te beslissen over de frequentie en de vorm van de comités. Het is belangrijk om consequent (bijvoorbeeld maandelijks) te vergaderen, deze vergaderingen voor te zitten en ervoor te zorgen dat iedereen zich aan de termijnen houdt.

- ✓ Organiseer feedbackmomenten voor burgers. Dit is essentieel voor een duurzaam succes van community policing-activiteiten. Dit kan worden gedaan door jongerenwerkers op een informele manier na de activiteit, zonder de aanwezigheid van de politie. Een andere manier is om de feedback te implementeren binnen een activiteit, zoals het spel 'Over the Line' (stellingen rond relatie politie-jongeren). Implementeer de feedback consequent in toekomstige activiteiten.

CoPmittee politiezone Antwerpen
(kleiner formaat)



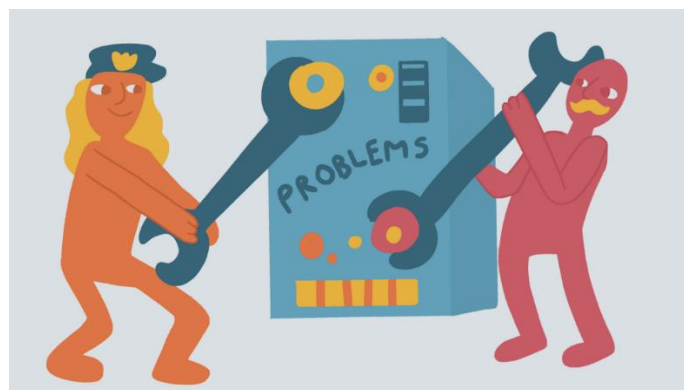
CoPmittee politiezone Gent
(gevarieerd van kleiner tot groter)



Implemented Practical Guideline



5. Een participatieve preventieve probleemoplossende aanpak onderschrijven



Gemeenschapsgerichte politiezorg gaat over preventie in plaats van handhaving en repressie. De nadruk ligt op het oplossen van problemen, wat beter blijkt te werken dan een grotere aanwezigheid van politie in bepaalde buurten. Het is belangrijk dat de wijkagent luistert naar de behoeften en zorgen van de burgers, omdat zij als baken van informatie kunnen dienen over de aanpak van problemen in hun buurt. Dit verlicht de last van de politieagent(en), die dat niet meer alleen hoeft uit te zoeken. Het komen tot een gezamenlijke conclusie resulteert in betere en effectievere buurtpolitieactiviteiten.



Inspiratie: Bekijk de [SARA-methodologie](#) (Scan, Analyse, Respond, Assess), een van de meest gebruikte kaders bij het oplossen van problemen. politiewerk.

5.1. Inspirerende actie

- ✓ Een gestructureerd probleemoplossend proces gebruiken om de onderliggende oorzaken van lokale problemen te begrijpen en aan te pakken.
- ✓ Maak het hele proces gemeenschapsgestuurd. De betrokkenheid van het publiek bij het vaststellen en definiëren van lokale veiligheidsproblemen/buurtproblemen is erkend als een sleutelement van succesvolle programma's voor buurtpolitie.
- ✓ Met de gemeenschap onderzoeken hoe zij meer verantwoordelijkheid kunnen nemen bij het oplossen van lokale problemen.
- ✓ Beschrijf de te ondernemen acties en bepaal de rol en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen die actief betrokken zullen zijn bij het oplossen van het probleem.
- ✓ Samen beslissen hoeveel middelen van de politie en de gemeenschap aan de verschillende problemen moeten worden toegewezen.

5.2. Geleerde lessen

CoPmissie Gent beslist over bewustmaking inzake seksuele intimidatie en het gebruik van vuurwerk



- ✓ De jeugdhuisen regelmatig bezoeken om op de hoogte te blijven van de laatste zorgen. Het valt op dat de plaatselijke jeugdorganisaties en de vertegenwoordigers van de gemeenschap bepaalde behoeften signaleren die nog niet op de radar van de politie stonden.
- ✓ Gebruik de CoPmittees als hulpmiddel voor een preventieve probleemoplossende aanpak. We hebben in verschillende van onze CoPmittees gezien dat dit platform door beide partijen werd gebruikt om een actueel probleem aan te pakken. Jongerenwerkers signaleerden bijvoorbeeld dat seksuele intimidatie meer aandacht moest krijgen omdat meisjes vaak niet weten wat ze in zo'n situatie moeten doen. Een ander voorbeeld is dat jongerenwerkers problemen signaleerden in verband met het gebruik van vuurwerk door jongeren en dat er behoefte was aan bewustmaking door de politie.
- ✓ Benadrukken van het belang van de waardevolle relatie tussen de politie en de jongerenwerkers, aangezien deze jongerenwerkers uit de eerste hand weten wat de geleefde werkelijkheid van de burgers is.
- ✓ Zorg voor een evenwichtige selectie van jongeren die het succes van de activiteiten zal bepalen:
 - De selectie van de jongeren werd gemaakt door de jeugdwerkers, omdat zij wisten welke jongeren open zouden staan voor deelname aan de activiteiten. Dit resulteerde in een doelgroep die binnen

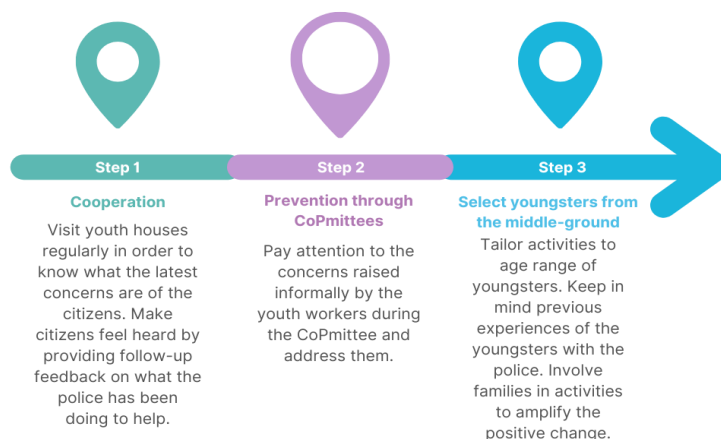
elke politiezone vergelijkbaar was. De jongeren die deelnamen aan de activiteiten waren meestal tussen 12 en 16 jaar oud. De jonge leeftijd maakte een preventieve aanpak mogelijk, waarbij positieve ontmoetingen met de politieagenten via onze community policing activiteiten konden leiden tot een constructieve relatie tussen politie en jongeren. Soms waren de jongeren echter iets ouder, waardoor een andere aanpak nodig was. Een die minder gericht is op preventie, maar erkenning en ruimte biedt voor herstel en begrip. De gesprekken tussen de oudere jongeren en de politie na en tijdens een activiteit waren vaak levendig maar constructief. Dit bewijst dat gemeenschapsgerichte politiezorg ook oudere jongeren ten goede kan komen, zolang de activiteit voldoende bindingstijd en ruimte voor begrip biedt en met elkaar in gesprek gaat.

- o De jongeren werden ook geselecteerd op basis van hun eerdere (mogelijke) ervaringen met de politie. Jongeren die bijvoorbeeld ouder waren en al veel negatieve ervaringen met de politie hadden, deden niet mee aan de activiteiten omdat zij volgens de jeugdwerkers niet open zouden staan voor contacten met de politie. Aan de andere kant werden ook jongeren die helemaal niet met de politie in aanraking zijn geweest niet gekozen. De aanpak was gericht op jongeren die zich in de "middenmoot" bevonden. Dit zijn jongeren die enkele negatieve ontmoetingen hadden met de politie, maar bereid waren om met politieagenten in gesprek te gaan of deel te nemen aan activiteiten met hen om hun mening te veranderen en constructieve relaties op te bouwen. Een positieve betrokkenheid bij deze "middengroep" van jongeren maakt spill-overeffecten mogelijk, wat betekent dat andere jongeren die aanvankelijk meer terughoudend zijn in de omgang met de politie, positief kunnen worden beïnvloed door hun leeftijdsgenoten.
- o Wat opviel is dat deze "middenveldjongeren" naar huis kwamen met positieve feedback aan hun familie en de succesvolle activiteiten van de buurtpolitie verder verspreiden. Sommige van onze buurtpolitie activiteiten vonden plaats tijdens gezinsvriendelijke bestaande evenementen in de buurt. De politiezone Gent was bijvoorbeeld aanwezig tijdens een "familie buitenspeeldag" in de Rabotbuurt, waar jongeren en hun familie een dag met de politie doorbrengen terwijl ze een BBQ eten, buiten spelen en met elkaar praten.

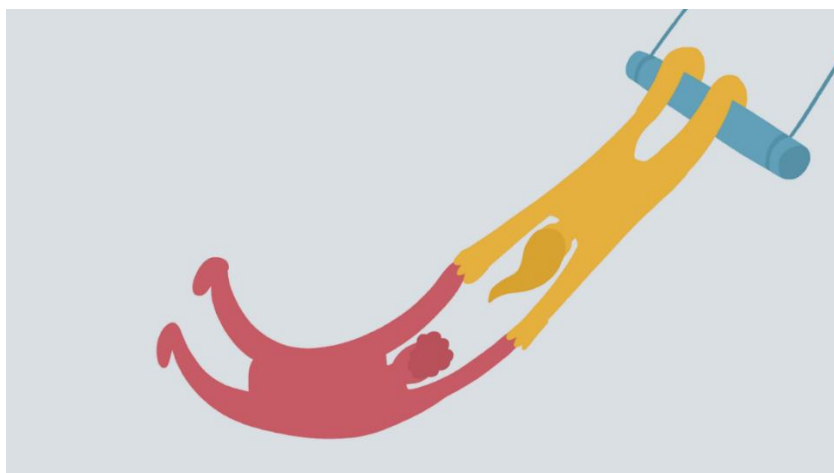
PZ Gent sluit zich aan bij de jaarlijks georganiseerde Familie Buitenspeeldag



Implemented Practical Guideline



6. Verbetering en versterking van wederzijdse kennis, begrip en vertrouwen tussen de politie en de gemeenschap, in het bijzonder met gemarginaliseerde groepen. ★★★★



Het scheppen van vertrouwen tussen de politie en jongeren is van vitaal belang voor een succesvolle implementatie van gemeenschapsgerichte politiezorg. Het is vaak de grootste uitdaging en kan alleen worden verbeterd door verbintenissen op lange termijn. Dit betekent dat de eerste gemeenschapsactiviteiten op moeilijkheden en aarzeling van de kant van de burgers en meer bepaald van de jongeren kunnen stuiten, maar terugkerende activiteiten zullen de jongeren aanmoedigen om zich meer en meer met de politieagenten van hun buurt in te laten. Elke activiteit zal gemakkelijker en leuker worden. De conclusie is dat hoe meer activiteiten u organiseert, hoe meer vertrouwen u als politiezone wekt bij uw lokale gemeenschappen.

6.1. Inspirerende actie

- ✓ Bevorderen en creëren van regelmatige gelegenheden voor informele gesprekken, ontspannen interacties en ontmoetingen in een informele setting tussen rechtshandhaving en burgers buiten crisissituaties.
- ✓ Organiseer dergelijke ontmoetingen op neutrale en toegankelijke locaties.
- ✓ Deelnemen aan lokale evenementen georganiseerd door de gemeenschap/gemeenschapsgroepen (bv. Belgian pride, religieuze festiviteiten, enz.).

- ✓ Burgers voorzien van juridische informatie over hun rechten en plichten tegenover de politie om hen mondiger te maken.

6.2. Geleerde lessen

- ✓ Organiseren van informele momenten met burgers. Het positieve effect van dergelijke informele momenten is een katalysator geweest voor de talrijke activiteiten van de wijkpolitie. Sommige van onze politiezones organiseerden een activiteit genaamd "Koffie met een agent" waarbij een eenvoudige tent werd opgezet in een toegankelijk deel van de buurt (bijvoorbeeld in de buurt van een school of een plein). De voorbijgangers konden een gesprek aangaan met de politieagenten. Dit gaf de politieagenten een overzicht van de zorgen en behoeften van de buurt. Als een politiezone probeert uit te zoeken welk soort activiteiten door de burgers zou worden gewaardeerd, kan dit soort activiteit nuttig zijn, waarbij enkele politieagenten in burgerkleding aanwezig zijn in de buurt van een drukke plaats, samen met enkele bekende gezichten van de gemeenschap, zoals jeugdwerkers, maatschappelijk werkers en bemiddelaars.

Project goede praktijken: Gent en Brussel Noord



- ✓ Gemeenschapsfeesten gebruiken als gelegenheid om de band tussen politie en jongeren te versterken. Zo organiseerde de politiezone van Gent tijdens de ramadan een Iftar in de plaatselijke kerk voor ongeveer 400 mensen. Het was een culturele avond waarop mensen met verschillende achtergronden samenkwamen om het vasten te verbreken en een maaltijd te delen. Het effect van dergelijke evenementen van de wijkagent gaat verder dan de doelgroep van jongeren. Deze gelegenheid maakt het mogelijk de gezinnen erbij te betrekken en versterkt de positieve relatie tussen jongeren, hun gezinnen en de politie.

Project goede praktijken: Iftar in Gent

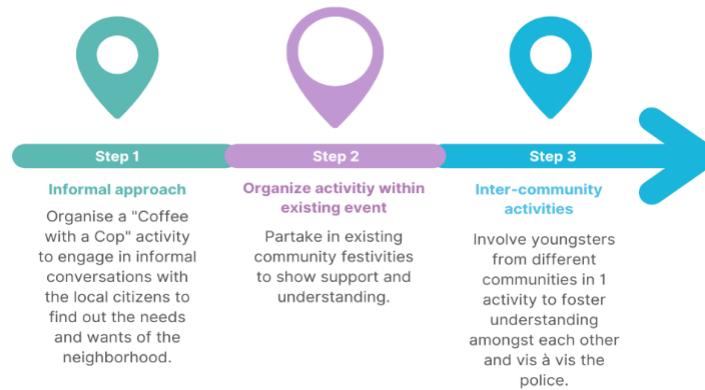


- ✓ Activiteiten bevorderen tussen verschillende gemeenschappen die elkaar in het dagelijks leven niet noodzakelijk ontmoeten. In Charleroi waren alle activiteiten gericht op intracommunautaire betrekkingen om het vertrouwen tussen burgers en politie en ook tussen burgers van verschillende herkomst te bevorderen.

Project goede praktijken: Escape Game PZ Charleroi waarbij jongeren vragen over culturen moesten oplossen om aanwijzingen te vinden



Implemented Practical Guideline



7. Investeren in en verbeteren van de relatie met de jeugd



Jongeren, vooral met een migratieachtergrond, worden geconfronteerd met een groot aantal kwetsbaarheden, of het nu gaat om leeftijd, sociaal-economische kwetsbaarheden, etniciteit, enz. De moeilijke relatie met de politie versterkt deze kwetsbaarheden. Jeugdwerkers kunnen een verbindende rol spelen tussen jongeren en de politie, waardoor dialoog en positieve ervaringen na verloop van tijd mogelijk worden. Het verbeteren van deze relatie is de essentie van gemeenschapsgerichte politiezorg en vergt een engagement op lange termijn. Het is er een die voortdurende inspanningen vereist om eerdere negatieve ervaringen te overstijgen. De innovatieve bottom-up benadering van gemeenschapsgerichte politiezorg is belangrijk, aangezien jongeren met een migratieachtergrond niet alleen de doelgroep zijn, maar ook medeontwikkelaars van de activiteiten. Het doel is de actieve rol van de jongeren te erkennen en hen het gevoel te geven dat ze hun stem door de jeugdwerkers wordt vertolkt tijdens de CoPmittees.

7.1. Inspirerende actie

- ✓ Bevorderen van regelmatige verbindingsinitiatieven en -activiteiten.
- ✓ Gestructureerde, geplande en vrijwillige ontmoetingen tussen jongeren en politie bevorderen in het kader van een langetermijn-engagement.
- ✓ Aanstellen van speciale jeugdbrigades/officieren binnen het politiekorps.

7.2. Geleerde lessen

- ✓ Activiteiten organiseren (buiten, binnen), maar altijd op neutraal terrein
 - Begin je community policing-traject met eenvoudige groepsactiviteiten. U kunt bijvoorbeeld voetbal- of volleybalwedstrijden organiseren in het plaatselijke park, zoals sommige van de project-politiezones hebben gedaan, of een Escape Game buiten organiseren zoals een andere politiezone heeft gedaan, of het kan een culinaire avond zijn waar u verschillende gerechten uit verschillende culturen kookt, enz.

Project goede praktijken: De politiezone van Charleroi is een voorbeeld van succesvolle activiteiten.



**PZ Brussel Noord kajak
activiteit tijdens het
opruimen van het kanaal**



Focus op kleine groepen jongeren. Dit zorgt voor meer diepgaande uitwisselingen tussen politieagenten en jongeren. Zo organiseerde de politiezone Brussel-Noord een kajakactiviteit tussen jongeren en politieagenten waarbij ze waardevolle één op één uitwisselingen hadden, terwijl ze tijdens het roeien het kanaal schoonmaakten.

- Richt u op jongeren van ongeveer dezelfde leeftijd om de activiteiten af te stemmen op hun behoeften en interesses.



o Let op de duur van uw activiteit. Korte, eenmalige activiteiten zijn 'quick wins', en kunnen duurzame resultaten opleveren als ze herhaaldelijk worden georganiseerd. Als de politiezone de middelen heeft, kan ze ook een activiteit van een week organiseren tussen jongeren en politieagenten om een diepe band tussen beide groepen te creëren en het vertrouwen te bevorderen. Zo kon de politiezone van Charleroi een week lang een

workshop organiseren waarbij jongeren en politieagenten in elkaars huid kropen en samen een korte film maakten. De feedback van zowel de politieagenten als de jongeren was ongelooflijk positief, aangezien ze elkaar tijdens die week echt hebben leren kennen. De korte film werd aan een publiek getoond en we hebben aanwezigheidscertificaten ontwikkeld die aan de jongeren werden uitgedeeld als teken van hun inzet en aanwezigheid. De uitreiking van certificaten aan de jongeren tijdens een korte ceremonie geeft de

jongeren een gevoel van bevestiging en is altijd een leuke bijkomstigheid van een activiteit.

Project goede praktijken: CoP-certificaten



o Begin de activiteiten in de jeugdhuizen als uw politiezone niet onmiddellijk inspiratie heeft voor activiteiten.

o Het creëren van een band tussen jongeren en de wijkagenten begint met het creëren van een band tussen de jongerenwerkers en de politieagenten, aangezien zij invloed hebben op de belevingswereld van de jongeren. Daarom is het belangrijk dat de wijkagenten de jeugdwerkers van alle jeugdhuizen in de buurt ontmoeten. Deze eerste ontmoetingen moeten plaatsvinden zonder de jongeren, om bepaalde regels af te spreken (bijvoorbeeld dat de wijkagenten zonder uniform moeten verschijnen, welk soort activiteiten en gespreksonderwerpen, wat de leeftijd van de jongeren ongeveer is, enz.) Daarna kunnen de jongeren erbij worden betrokken.

VR-sessie over etnische profilering met PZ



o Het is belangrijk dat de wijkagenten over de juiste vaardigheden beschikken om jongeren op een kindvriendelijke manier te benaderen. Zo hield de politiezone Antwerpen een bewustmakingsessie over professioneel profileren door middel van een virtual reality-bril die de jongeren in de huid van de politieagenten deed kruipen tijdens simulaties van identiteitscontroles. Deze sessie vond tweemaal plaats in twee jongerenhuizen, gevolgd door een constructieve discussie. Herhaling is de sleutel tot succes.



- o Het jeugdhuis kan dienen als een veilige ruimte waar de politieagenten kunnen luisteren naar de zorgen van de jongeren die bepaalde zaken kunnen signaleren die de wijkagenten misschien niet hadden opgemerkt. Het valt op dat jongeren vrijer spreken als de activiteit in het jeugdhuis plaatsvindt, vooral als het een eerste activiteit is tussen die jongeren en de wijkagenten.

Zitting over rechten en plichten van jongeren tegenover de politie in Antwerps jeugdhuis

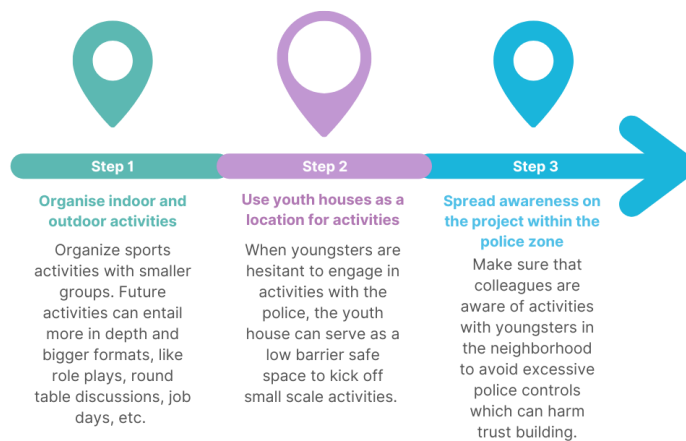


- o De meeste van onze pilotopolitiezones kozen ervoor te starten met sportieve of culturele activiteiten, zonder activiteiten in de lokale jeugdhuisen te starten. Dit bewijst dat het niet altijd nodig is om activiteiten in de jeugdhuisen te organiseren. Het is echter wel aan te raden om deze aanpak te gebruiken wanneer uw politiezone moeite heeft om jongeren te vinden die geïnteresseerd zijn in contact met de politie of wanneer de politiezone moeite heeft met het bedenken van startactiviteiten rond gemeenschapsgerichte politiezorg.
- o Zorg ervoor dat de hele politiezone op de hoogte is van bestaande initiatieven of partnerschappen met jeugdhuisen of jeugdwerkers, zodat interventieteams die repressief te werk gaan, rekening houden met dergelijke partnerschappen en het proces van vertrouwensopbouw niet ongedaan maken. ID-controles bij de ingang van een jeugdhuis kunnen bijvoorbeeld de samenwerking en het vertrouwen in gevaar brengen. Jeugdwerkers zijn vaak de schakel tussen

jongeren en de politie en zullen een dergelijke rol alleen aanvaarden de samenwerking duidelijk en constructief is.

Implemented Practical Guideline

als



8. Capaciteit opbouwen en investeren in de opleiding van (wijk)politieagenten



Gemeenschapsgerichte politiezorg/ community policing vereist een veelzijdige aanpak die verder gaat dan de klassieke politietaken van misdaadbestrijding. Het gaat erom in contact te komen met de lokale burgers en hun gemeenschappen, maar ook om hen te begrijpen en te luisteren naar hun behoeften. Dit vereist fijne communicatievaardigheden, inlevingsvermogen, kindvriendelijke communicatievaardigheden en oog voor culturele gevoeligheden. Politieagenten met de nodige opleiding beschikken over de juiste vaardigheden om met de burgers en hun lokale gemeenschappen om te gaan.

8.1. Inspirerende actie

- ✓ Zowel de basis- als de voortgezette politieopleiding uitbreiden met kennis en vaardigheden die relevant zijn voor de wijkpolitie.
- ✓ Afstemming/aanpassing van de specifieke opleiding op de lokale omstandigheden en gemeenschappen.

8.2. Geleerde lessen

- ✓ Probeer met politieagenten van verschillende afdelingen in contact te komen. Over het algemeen zijn de politieagenten zich bezighouden met de activiteiten tussen hen en de jongeren degenen die al geloven in het belang van gemeenschapsgerichte politiezorg, vooral ten aanzien van jongeren.
- ✓ Het bleek nogal moeilijk om in de partnerpolitiezones ook politiemensen van andere diensten te vinden.

- ✓ Breng community policing activiteiten naar voren als iets dat binnen uw politiezone wordt aangemoedigd. Het probleem blijft dat de politieambtenaren van andere diensten die ervoor kiezen betrokken te zijn bij de community policing-activiteiten, dit op vrijwillige basis doen. Maar wanneer het beleid van een politiezone duidelijk veel aandacht besteedt aan gemeenschapsgerichte politiezorg, gaat het deel uitmaken van de politiezonecultuur en wordt het vrijwillige karakter aangemoedigd als 'part of the job' binnen de politiezone. In Charleroi bijvoorbeeld kregen de agenten die aan gemeenschapsgerichte politiezorg deden een positieve evaluatie en applaus van de korpschef. Een ander voorbeeld is Brussel Noord, waar de korpschef aanwezig was bij elk van onze community policing-activiteiten met hun zone en ook het belang van gemeenschapsgerichte politiezorg benadrukt in de onthaalbrochure voor nieuwe rekruten. Vandaar het belang van steun vanuit de hiërarchisch overste.

Aanwezigheid van de korpschef van Brussel Noord bij de CoP-activiteiten



- ✓ Interculturele communicatievaardigheden zijn essentieel voor het opbouwen van positieve ervaringen. Wijkagenten zouden in die vaardigheden kunnen worden getraind via regelmatige ontmoetingen met verschillende gemeenschappen. In de politiezone Brussel-Noord wil men burgers uitnodigen in het comité om te bespreken wat burgers belangrijk vinden in hun wijkagent.

9. Zorgen voor regelmatige en transparante communicatie en informatie-uitwisseling in twee richtingen



Om de positieve boodschap van doeltreffende buurtpolitie te versterken, is het belangrijk de informatie en foto's van de aangekondigde/reeds uitgevoerde activiteiten via online platforms te verspreiden.

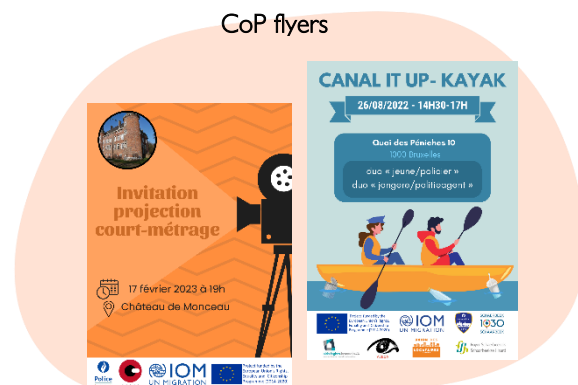
9.1. Inspirerende actie

- ✓ Communiceren via sociale media en digitale hulpmiddelen.

9.2. Geleerde lessen



- ✓ Maak je activiteiten zichtbaar via sociale media. Dit moet in de hele fase gebeuren, vanaf het moment dat het idee op tafel ligt, tot de uiteindelijke uitvoering. Voordat een activiteit plaatsvindt, kan het bijvoorbeeld leuk zijn om een kleine flyer te maken met wat informatie over de activiteit die je kunt verspreiden.



- ✓ Een van onze partnerpolitiezones, Brussel-Hoofdstad, koos voor een betere online bereikbaarheid door een WhatsApp-nummer te creëren dat 24 uur per dag en 7 dagen per week bereikbaar is. Zo kunnen burgers op elk moment van de dag hun bezorgdheid kenbaar maken en zal iemand hun WhatsApp-bericht beantwoorden.
- ✓ Onze CoP-activiteiten kregen zichtbaarheid via de [IOM LinkedIn showcase pagina](#), via Instagram en via Facebook. Verschillende politiezones volgen deze pagina's, evenals beleidsmakers en burgers.
- ✓ Gebruik audiovisuele media zoals podcasts [op Spotify](#) en Youtube-video's. Deze instrumenten werden ook in dit project gebruikt. Dit gaf zichtbaarheid aan de steun voor gemeenschapsgerichte politiezorg door bijvoorbeeld de korpschef van Brussel-Hoofdstad Elsene te interviewen, of door een politieagent met een migratieachtergrond te interviewen die een ontroerend verhaal deelt over het bevechten van tegenslagen als eerste agent met een Marokkaanse migratieachtergrond in de politiezone van Gent, 25 jaar geleden aangeworven en die jongeren wil inspireren voor een carrière bij de politie. Dit soort zichtbaarheid resulteerde in media-aandacht voor deze verhalen en maakte het mogelijk een breder publiek te bereiken, buiten de reikwijdte van dit project.

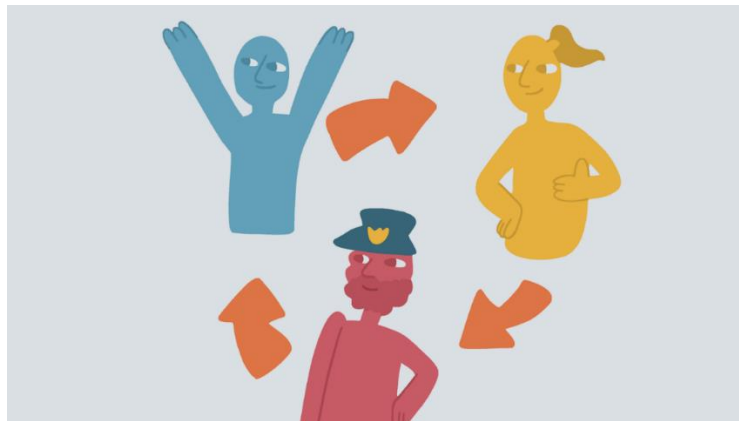
Podcast met korpschef Brussel-Hoofdstad Elsene



Podcast met eerste politieagent met Marokkaanse migratieachtergrond in PZ Gent



10. Zorgen voor de duurzaamheid van de wijkgerichte aanpak



Het sterkste element van gemeenschapsgerichte politiezorg is niet alleen de expliciete bereidheid van alle belangrijke actoren in een buurt om met de politie samen te werken, maar ook de oprichting van een stabiele CoPmittee met actoren die verankerd zijn en toegewijd zijn aan hun plaats aan de tafel. Wanneer een nieuw lid van de CoPmittee toetreedt, kan hij worden geïnformeerd door de andere leden van de CoPmittee om de duurzaamheid te waarborgen, zelfs wanneer een CoPmittee een van zijn actoren, van politie tot jongerenwerkers, laat rouleren. Communautaire politie-inspanningen zijn alleen succesvol als zij de grotere, meer structurele relatie tussen de lokale politie en de gemeenschap beïnvloeden. Duurzaamheid is cruciaal en daarom is het ook opmerkelijk om met uw CoPmittee en de gemeenschap na te denken over hoe initiatieven in een groter geheel kunnen passen.

10.1. Inspirerende actie

- ✓ Zorgen voor continuïteit en kwaliteit.
- ✓ Het bereik van community policing-initiatieven vergroten / Spill-overeffecten maximaliseren.
- ✓ Institutionaliseren van veiligheidspartnerschappen en initiatieven van de Groep voor samenwerking.

10.2. Geleerde lessen

- ✓ De voortzetting van de CoPmittees bevorderen. Zo zijn de meeste van de CoPmittees van onze partnerpolitiezones voornemens ook na het project door te gaan. Indien andere overheidsinstanties betrokken zijn, kunnen verbanden en zelfs financiering beschikbaar worden gesteld voor



gemeenschappelijke belangen.

- ✓ Hoe duurzamer deze comités zijn, hoe meer politieambtenaren de jongeren zullen leren kennen en hen zullen zien uitgroeien tot jongvolwassenen die een goede interactie met de politie hebben. Op hun beurt zullen deze jongeren eerder een carrière bij de politie overwegen. Het gaat erom rolmodellen op te bouwen en te zien, en er uiteindelijk zelf een te worden.
- ✓ Spill-over effecten creëren door op verschillende fora te spreken, zowel op nationaal als op internationaal niveau, zodat beste praktijken kunnen worden uitgewisseld.
- ✓ Zorg ervoor dat de leden van het Comité en de burgers de tastbare resultaten zien en belangstelling hebben voor de voortzetting van de betrekkingen.

Project goede praktijken: Presentatie CoP tijdens SEGPOL-rondetafelgesprekken van de Federale



Bijlage I: Bibliografie Hoofdstuk I

- Abanades, D. M. (2019). *Interculturele steden - Handboek over gemeenschapsbeleid*. Raad van Europa, Straatsburg. Opgehaald van <https://rm.coe.int/intercultural-cities-manual-on-community-policing/16809390a5>
- BruNo (2018, 8 mei). *Afsluitdag van het peterschapsproject!* Opgehaald van Lokale Politie - Zone Brussel Noord: <https://www.politie.be/5344/nl/nieuws/afsluitdag-van-het-peterschapsproject>
- Bundesministerium für Inneres. (n.d.). *GEMEINSAM.SICHER in Österreich - Homepage*. Opgehaald van GEMEINSAM.SICHER: <https://www.gemeinsamsicher.at/>
- BX1. (2019, 3 mei). 1700 élèves ont clôturé le projet parrainage 2019 de la police de Bruxelles-Nord. *BX1.be (online)*. Opgehaald van <https://bx1.be/categories/news/1700-eleves-ont-cloture-le-projet-parrainage-2019-de-la-police-de-bruxelles-nord/>
- Burgers in Politiezorg. (2021a). *Special Constables*. Opgehaald van Citizens in Policing: <https://www.citizensinpolicing.net/roles/special-constables/>
- Burgers in Politie. (2021b). *Politiekorpsen - Essex Police*. Opgehaald van Citizens in Policing: <https://www.citizensinpolicing.net/police-forces/essex-police/>
- Coffee with a Cop, Inc. (n.d.). Opgehaald van Coffee with a Cop: <https://coffeewithacop.com/>
- College of Policing. (2018). *Richtsnoeren voor buurtpolitie - Casestudies*. Wolsingham. Retrieved from <https://paas-s3-broker-prod-lon-6453d964-1d1a-432a-9260-5e0ba7d2fc51.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/2021-05/npg-case-studies.pdf>
- College of Policing. (2021). *Buurtpolitie - Politiebegeleiding*. Wolsingham. Opgehaald van <https://www.college.police.uk/guidance/neighbourhood-policing>
- Community-Oriented Policing Services (COPS) - U.S. Department of Justice. (2014). *Community Policing Defined*. Washington, D.C.: U.S. Department of Justice. Opgehaald van <https://cops.usdoj.gov/RIC/Publications/cops-p157-pub.pdf>
- Controle Alt Delete. (n.d.). *Diensten*. Opgehaald van Controle Alt Delete: <https://www.controlealtdelete.nl/tool/diensten>
- Cutting Crime Impact (CCI) Project. (2021). *Community Policing - Factsheet*. Opgehaald van https://www.cuttingcrimeimpact.eu/resources/factsheets/community-policing--/community_policing/?lang=en
- Cutting Crime Impact (CCI) Project. (2021a, 19 januari). Community Connect: Neighbourhood Policing Handover Protocol for Greater Manchester Police. Opgehaald van https://www.youtube.com/watch?v=brLCLCRFS_g
- Cutting Crime Impact (CCI) Project. (2021b, 26 januari). Community Policing in Lissabon: vertrouwen scheppen voor het bouwen van #SaferCommunities. Opgehaald van https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=wX0ZPQ9uCyE&list=PLQ59SwZ_MJBHvEled_VGNIN3OuOKZmVpx&index=4
- Cutting Crime Impact (CCI) Project. (2021c, 25 mei). CCI Webinar #3 - Making the Case for a Community Policing Approach: Lessons from Lisbon Model. Opgehaald van https://www.youtube.com/watch?v=_sbfK_aLtgk
- Debruyne, P., & Henkens, N. (2016, 17 maart). *Jongeren, jeugdwerk en politie - Samenwerking doorbreekt patstelling*. Opgehaald van Sociaal.net: <https://sociaal.net/achtergrond/jongeren-jeugdwerk-en-politie/>
- Dehbi, C. (2019). *Community-Oriented Policing in the European Union Today - Toolbox 14*. Brussel: European Crime Prevention Network (EUCPN). Opgehaald van https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/Toolbox%2014_EN_LR.pdf

- Easton, M., Ponsaers, P., Demarée, C., Vandevoorde, N., Enhus, E., Elffers, H., . . . Gunther Moor, L. (2009). *Multiple Community Policing: Hoezo?* Gent: Academia Press.
- Europees Forum voor stedelijke veiligheid (EFUS). (2015). *Politie-bevolkingsrelaties: Uitdagingen, lokale praktijken en aanbevelingen*. Brussel.
- Netwerk inzake criminaliteitspreventie van de Europese Unie (EUCPN). (2012). Europese misdaadpreventieprijs (ECPA) Bijlage I - De inschrijving van Zweden. Opgehaald van https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/GP_ECPA_2012_SE_NeighbourhoodWatchInMultiFamilyDwellings-1.pdf
- European Union Crime Prevention Network (EUCPN). (2018). European Crime Prevention Award (ECPA) Bijlage I - De toetreding van Frankrijk. Opgehaald van https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/FR_ECPA_2018.pdf
- European Union Crime Prevention Network (EUCPN). (2018). European Crime Prevention Award (ECPA) Bijlage I - Inschrijving van Hongarije. Opgehaald van https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/HU_ECPA_2018.pdf
- Gill, C. E., Weisburd, D., Bennett, T., Vitter, Z., & Telep, C. W. (2014). Community-oriented policing to reduce crime, disorder, and fear and increase legitimacy and citizen satisfaction in neighborhoods. *Journal of Experimental Criminology*, 10(4), 399-428.
- GMS. (n.d.(b)). *Overzicht van het Greater Mekong Subregion Economic Cooperation Program*. Opgehaald van Greater Mekong Subregion: <https://greatermekong.org/overview>
- Goldstein, H. (1987). Toward community-oriented policing: potential, basic requirements, and threshold questions. *Crime Delinquency*, 33(1), 6-30.
- Greater Manchester Combined Authority (GMCA). (n.d.). *Politie- en misdaadplan*. Opgehaald van Greater Manchester Combined Authority (GMCA): <https://www.greatermanchester-ca.gov.uk/what-we-do/police-and-fire/police-and-crime-plan/>
- Higgins, A. (2017). *Buurtpolitie: een typologie van de politie*. The Police Foundation, Londen. Opgehaald van https://www.police-foundation.org.uk/2017/wp-content/uploads/2017/06/neighbourhood_policing_a_police_force_typology.pdf
- Higgins, A. (2018). *De toekomst van buurtpolitie*. The Police Foundation, Londen. Opgehaald van https://www.police-foundation.org.uk/2017/wp-content/uploads/2010/10/TPFJ6112-Neighbourhood-Policing-Report-WEB_2.pdf
- Hirtenlehner, M. (2006). *Tandem®: interculturele uitwisseling tussen politie en migranten - Een proces voor interculturele uitwisseling tussen politieagenten en migranten*. Minneapolis: The Center for Victims of Torture. Opgehaald van <https://www.newtactics.org/sites/default/files/resources/Tandem-EN.pdf>
- Inspiring Citizens Participation for Enhanced Community Policing Action (INSPECT) Project. (2016). *D1.1 Verslag over beste praktijken op het gebied van gemeenschapsbeleid en analyse van de hiaten*. Opgehaald van <https://ec.europa.eu/research/participants/documents/downloadPublic?documentIds=080166e5a4fa8283&appId=PPGMS>
- Law Enforcement Immigration Task Force/Police Executive Research Forum. (2020). *Building Trust with Immigrant Communities - Best Practices for Law Enforcement Agencies in Smaller Cities and Towns*. New York: Carnegie Foundation. Opgehaald van <https://www.policeforum.org/assets/BuildingTrustImmigrantCommunities.pdf>
- Lenos, S., & Keltjens, M. (2016). *RAN POL's Guide on training programmes for police officers in Europe*. Radicalisation Awareness Network (RAN) Centre of Excellence. Opgehaald van https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/default/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-pol/docs/ran_pol_guide_on_training_programmes_for_police_officers_en.pdf

- Manchester City Council. (n.d.). *Manchester Community Safety Partnership - Over het partnerschap*. Retrieved from Secure Manchester - Manchester City Council: https://secure.manchester.gov.uk/info/200030/crime_antisocial_behaviour_and_nuisance/720/manchester_community_safety_partnership
- Noorda, J. (2012). *Second Wave-workshops voor jeugd en politie: de kracht ligt in de ontmoeting (Samenvatting)*. Amsterdam: Noorda en Co. Opgehaald van https://www.noordaenco.nl/fileupload/Samenvatting_GoudaReportFinalDutch.pdf
- Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). (2014). *Preventie van terrorisme en bestrijding van gewelddadig extremisme en radicalisering die tot terrorisme leiden: A Community-Policing Approach*. Wenen. Opgehaald van <https://www.osce.org/files/f/documents/1/d/111438.pdf>
- PolBru. (2019, 10 maart). *Koffie met een agent*. Retrieved from Police Locale - Bruxelles Capital Ixelles: <https://www.police.be/5339/fr/actualites/coffee-with-a-cop>
- Police Executive Research Forum. (2019). *Community Policing in Immigrantenbuurten: Verhalen van succes*. Washington, D.C. Opgehaald van <https://www.policeforum.org/assets/CommunityPolicingImmigrantNeighborhoods.pdf>
- Ponsaers, P. (2001). Lezen over 'community (oriented) policing' en politiemodellen. *Policing An International Journal of Police Strategies and Management*, 24(4), 470-497.
- Radicalisation Awareness Network (RAN). (2018). *Preventie van radicalisering tot terrorisme en gewelddadig extremisme - Community engagement en empowerment*. RAN Collection of Approaches and Practices. Opgehaald van https://trivalent-project.eu/wp-content/uploads/2019/02/2018-RAN-Preventing-Radicalisation-to-Terrorism-Community-engament.pdf?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=newsletter_trivalent_special_issue&utm_term=2019-04-08
- Hoge politieadviseur van de secretaris-generaal van de OVSE. (2008). *Goede praktijken bij het opbouwen van partnerschappen tussen politie en overheid*. Wenen: Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE).
- Sirpa - Gendarmerie National. (2017, 15 mei). *Brigade de contact : au cœur des territoires et des populations*. *Gendinfo*. Opgehaald van <https://www.gendinfo.fr/dossiers/Projets-d-avenir-pour-la-gendarmerie/Brigade-de-contact-au-caeur-des-territoires-et-des-populations>
- Svensson, O. (2012). Succesvolle misdaadpreventieprojecten: "Buurtwacht" in twee sociaal achtergestelde gebieden in Halland, Zweden. *Bijlage 1 bij de inzending voor de Europese misdaadpreventieprijs van Zweden - Samenvatting van de evaluatie*. Universiteit van Halmstad. Opgehaald van https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/SE_Attachment1_Summary%20of%20evaluation_3.pdf
- The Economist. (2018, juli 26). *China's belt-and-road plannen zijn toe te juichen - en bezorgd*. Ontleend aan The Economist: <https://www.economist.com/leaders/2018/07/26/chinas-belt-and-road-plans-are-to-be-welcomed-and-worried-about>
- TRILLION Project. (2015). *D2.2 - Rapport over beste praktijken van Community Policing*. Opgehaald van <https://trillion-project.eng.it/web/trillion-site/deliverables#/>
- Uit De Marge. (2015). *Bruggen bouwen me de politie: tips voor jeugdwerkers*. Opgehaald van https://www.uitdemarge.be/wp-content/uploads/2021/01/bruggenbouwen_politie_jeugdwerk_lr.pdf
- Uit De Marge. (2021). *Zo geflikt: jeugdwerk en politie*. Opgehaald van Uit De Marge: <https://www.uitdemarge.be/zo-geflikt-jeugdwerk-en-politie/>
- van der Giessen, M., Brein, E., & Jacobs, G. (2017). Community Policing: De relevantie van de sociale context. In P. S. Bayerl, R. Karlović, B. Akhgar, & G. Markarian (Eds.), *Community-Policing - A European Perspective. Strategieën, beste praktijken en richtsnoeren* (pp. 35-50). New York City: Springer International Publishing.

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VWSG). (n.d.). *Casablanca gaat Casablanca*. Retrieved from Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VWSG): Casablanca gaat Casablanca

Vlaamse overheid. (n.d.). *Bondgenoten: een methodiek ter preventie van maatschappelijke onrust en radicalisering*. Opgehaald uit Databank Sociale Samenhang: <https://databank-sociale-samenhang.vlaanderen.be/bondgenoten-een-methodiek-ter-preventie-van-maatschappelijke-onrust-en-radicalisering>

Vlaamse overheid. (n.d.). *Tweede golf*. Opgehaald uit Databank Sociale Samenhang: <https://databank-sociale-samenhang.vlaanderen.be/second-wave>